

ISSN 2217-7531

ICOM

International
council
of museums
SRBIJA
17/18
separat

ČASOPIS NACIONALNOG KOMITETA MEĐUNARODNOG SAVETA MUZEJA

Decembar 2023.

**PREGLED IZLOŽBI
U 2023. GODINI**

Uređivački odbor NK ICOM-a Srbije pripremio je četvrti po redu Separat, posvećen izlozbama koje su muzeji i galerije priredili tokom 2023. godine.

Osnovni kriterijum za odabir aktivnosti ostao je isti – predstavljeni su projekti vezani za muzejske zbirke, realizovani u muzejskim i galerijskim sredinama tokom 2023. godine, bilo da je reč o autorskom projektu kustosa, rezultatu međuinstitucionalne ili međunarodne saradnje ili otvaranju nove stalne postavke u muzejskom depandansu.

Ova selekcija je neophodna upravo zbog brojnih aktivnosti muzeja i galerija u Srbiji, koje obuhvataju izložbe savremenih umetnika, različite kulturne aktivnosti, edukativne radionice za decu i odrasle, saradnju sa drugim ustanovama i organizacijama itd. Nisu predstavljene ni gostujuće izložbe koje su prvi put postavljene pre 2023. godine.

Priprema Separata je obiman posao. Zadatak Uređivačkog odbora je da, na jednom mestu, predstavi izložbene aktivnosti svih muzeja i galerija u zemlji i inostranstvu, u jednoj godini. Uspostavljena je metodologija rada koja obuhvata istraživanje stanja pregledom internet prezentacija i naloga na društvenim mrežama, zatim slanja standardnog upitnika na dostupne adrese muzeje i/ili kustosa. Ukoliko nisu dobijene povratne informacije od muzeja, članovi odbora nastoje da, na osnovu informacija dostupnih na društvenim mrežama, opišu izložbene aktivnosti. I pored tih napora, postoji mogućnost da je neka izložba izostavljena.

Publikacija je podeljena na tri celine. Prve dve oslikavaju teritorijalnu podelu, na Centralnu Srbiju i Vojvodinu. Treća celina predstavlja nove stalne postavke koje su otvorene tokom 2023. godine. U sve tri celine, gradovi i ustanove su poredani po abecednom redu.

Separat sa osnovnim informacijama o godišnjim izložbenim aktivnostima muzeja i galerija postao je korisno pomoćno sredstvo za rad Komisije za dodelu Nagrade. Ipak, ono što pruža elan za nastavak ovog obimnog posla jeste želja da Separat ima sličnu funkciju i za zainteresovane čitaoce. Da postane alatka za uspostavljanje, održavanje i poboljšavanje međuinstitucionalne i profesionalne saradnje, upravo zato što je Separat najlakši način da se čitaoci upoznaju sa mnogobrojnim i raznovrsnim aktivnostima muzeja, galerija i profesionalaca širom zemlje.

Na naslovnoj strani:
Sava Halugin, Poziv na oduševljenost,
Galerija SANU, Beograd

Женска
занатска школа

*Ženska strana Grčkoškolske ulice,
Muzej grada Novog Sada*

Nasleđe: kolekcija predmeta Nadežde Petrović,
Etnografski muzej Beograd

☞ ALEKSINAC

ZAVIČAJNI MUZEJ ALEKSINAC – MUZEJ U SASTAVU CENTRA ZA KULTURU I UMETNOST ALEKSINAC

Naziv izložbe:

NADGROBNI SPOMENICI SREDINE 19. VEKA U ALEKSINCU I LIPOVCU

Autor: Mihailo Alić

Vreme: 26. oktobar – 15. novembar 2023.

Mesto: Galerija 2, Dom kulture, Aleksinac

Kratak rezime: Zaljubljenik u aleksinačku prošlost, istraživač Mihailo Alić spasao je od zaborava i uništenja tridesetak nadgrobničkih spomenika sa starog aleksinačkog groblja i groblja u selu Lipovcu, koji datiraju iz sredine 19. veka. Reč je o izložbi fotografija spomenika na kojima je takođe sproveden tretman čišćenja i konzervacije.

☞ ARANĐELOVAC

NARODNI MUZEJ ARANĐELOVAC

Naziv izložbe:

UČITAJ, SAZNAJ I SAČUVAJ – DIGITALIZACIJA I PREZENTACIJA ZBIRKE SKULPTURA U PARKU BUKOVIČKE BANJE U ARANĐELOVCU

Autor: Tanja Vićentić

Vreme: 12. jun 2023.

Mesto: Zbirka skulptura u parku Bukovičke banje

Kratak rezime: Reč je o promociji projekta *Učitaj, saznaj i sačuvaj*, koji je obuhvatio izradu aplikacije, multimedijalnog višejezičnog digitalnog vodiča kroz izložbu, zasnovanog na primeni tehnologije proširene stvarnosti (Augmented reality) i izradu sajta (<https://www.muzejnaotvorenom.com/>) sa opsežnijim sadržajima o muzejskoj Zbirci skulptura. Aplikacija i sajt omogućavaju da se nakon prepoznavanja svake skulpture, korisniku pruže dodatne

informacije koje, pored naziva skulpture i osnovnih podataka o autoru, obuhvataju i stare fotografije, dokumentarne filmove, snimke intervju sa umetnicima, kao i ostale dopunske podatke koji su rezultat opsežnog naučnog istraživanja i intenzivne međuinstitucionalne saradnje.

Naziv izložbe:

U DIJALOGU

Autor: Tanja Vićentić

Vreme: 25. avgust 2023 – proleće 2024.

Mesto: Narodni muzej Aranđelovac, Zbirka savremene umetničke keramike

Kratak rezime: Izložba podrazumeva široko postavljene koncept u kome je početna ideja bila da se okvirno predstave važni procesi u praksi savremene umetničke keramike na primeru Zbirke koju baštini Narodni muzej u Aranđelovcu. Prikazana su dela koja odražavaju komunikaciju između umetničkog i upotrebnog počev od umetničkih posuda/skulptura nastalih od sedamdesetih godina 20. veka, preko umetničkih posuda/skulptura/instalacija iz perioda nakon 2000. godine. Drugi deo koncepta ove izložbe podrazumeva radove dve umetnice: Nataše Bojanić, keramičarke, i Marine Milanović, grafičarke, u kojima su, svaka na svoj način, referirale na muzejsku postavku *U dijalogu*. Osnovni cilj i ideja je povezivanje i uspostavljanje dijaloga između muzejske prakse i savremene prakse umetničke keramike.

☞ BEOGRAD

DOM JEVREMA GRUJIĆA

Naziv izložbe:

IZLOŽBA MILIĆA OD MAČVE – NEBESKI MILIĆ

Autori: Branka Conić, Andrea Milojević

Vreme: 9. novembar 2023 – 31. mart 2024.

Mesto: Dom Jevrema Grujića

Kratak rezime: Povodom 90-godišnjice rođenja srpskog slikara Milića Stankovića – Milića od Mačve, Dom Jevrema Grujića je otvorio izložbu koja prezentuje prvih 30 godina stvaralaštva ovog umetnika. Na izložbi je predstavljeno preko 60 Milićevih slika, kao i brojni lični predmeti, fotografije, crteži i umetničke instalacije. Kao član Mediale, pokreta i grupe koja nastaje sredinom pedesetih godina, Milić je bio fantastičar, nadrealista, koji je u svoja dela utkivao srpsku istoriju, mitove, tradiciju, ličnosti, istovremeno se baveći i savremenim dešavanjima.

ETNOGRAFSKI MUZEJ

Naziv izložbe:

**NASLEĐE: KOLEKCIJA PREDMETA
NADEŽDE PETROVIĆ**

Autor: Jelena Sekulović

Vreme: 29. jun 2023 – 10. januar 2024.

Mesto: Etnografski muzej

Kratak rezime: Povodom 150 godina od rođenja jedne od najznačajnijih srpskih umetnica i nacionalne heroine Nadežde Petrović, Etnografski muzej predstavio je izložbu kolekcije etnografskih predmeta koje je Nadežda Petrović prikupljala tokom svojih putovanja. Izložba rasvetljava jedan gotovo nepoznat aspekt njenog angažovanja na očuvanju i razumevanju kulturnog nasleđa. Otkrivanje Nadežde kao kolekcionara-etnografa predstavlja novinu kako za stručnu, tako i za širu javnost.

Naziv izložbe:

ČITANJE BOJA

Autor: Marina Cvetković

Vreme: 20. septembar – mart 2024.

Mesto: Etnografski muzej

Kratak rezime: Predstavljani su jedinstveni i autentični predmeti bojeni organskim bojama iz 19. veka koji su deo etnografske zbirke Tekstilno pokućstvo i čine važan element našeg kulturnog nasleđa. Izložba se ograničila na temu boja na tekstilu sa osvrtom na kulturnu istoriju boja i na specifičan značaj koji boje imaju u srpskom tradicionalnom društvu. Tema na izložbi je interpretirana kroz odabrane tekstilne predmete i sirovine za bojenje tekstila, a katalog prati i dokumentarna građa – znanja,

odnosno recepti o bojenju pređe koji se baštine u dokumentaciji Etnografskog muzeja i u Manakovoj kući.

GALERIJA SRPSKE AKADEMIJE NAUKE I UMETNOSTI

Naziv izložbe:

SAVA HALUGIN:

POZIV NA ODUŠEVLENOST

Autor: Nela Tonković

Vreme: 14. mart – 14. maj 2023.

Mesto: Galerija SANU

Kratak rezime: Izložbom je publici predstavljeno jedinstveno delo vajara Save Haluginina, dopisnog člana SANU. Izložene su skulpture, crteži i slike koje je Halugin stvarao tokom svog plodnog umetničkog rada dugog preko pet decenija. Izdvajaju se dve velike celine, gde je prva, izražena u kamenu, obeležila sam početak Haluginovog stvaranja i trajala gotovo dvadeset godina. Druga, koju karakteriše izbor bronzne kao materijala drugačijih svojstava, omogućila je umetniku da intenzivno istražuje i ostvaruje pomake unutar svoje umetnosti od sredine osamdesetih godina do danas.

Naziv izložbe:

MILORAD BATA MIHAILOVIĆ.

**POVODOM STOGODIŠNJ ICE ROĐENJA
BUNTOVNIKA AKADEMIKA**

Autor: Marija S. Đorđević

Vreme: 30. maj – 13. avgust 2023.

Mesto: Galerija SANU

Kratak rezime: Izložba koju je organizovala Galerija SANU u saradnji sa Galerijom *RIMA* imala je za cilj da podseti na važnost Mihailovićevog slikarstva i ukaže na nove mogućnosti njegove revalorizacije. Tematskim pristupom, koji se bazira na pažljivo odabranim, reprezentativnim slikama, izložba je ponudila drugačiji pogled na stvaralaštvo umetnika. Od svojih početaka slikar pariskog iskustva i član Srpske akademije nauka i umetnosti van radnog sastava, Milorad Bata Mihailović obeležio je važan period u srpskoj modernoj umetnosti. Početni segment izložbe usmeren je na najznačajniji period njegovog slikarstva koji čine apstraktni pejzaži, slike velikog

Mića Popović – slikarstvo permanentne pobune,
Galerija SANU, Beograd

formata nastale u Parizu, tokom pedesetih i šezdesetih godina 20. veka. Drugi segment posvećen je topografskim odrednicama – Beogradu, Parizu i Njujorku, kao važnim životnim i umetničkim epicentrima, kojima je slikar posvetio serije slika.

Naziv izložbe:

MIĆA POPOVIĆ

– SLIKARSTVO PERMANENTNE POBUNE

Autor: Vesna Kruljac

Vreme: 5. septembra – 5. novembra 2023.

Mesto: Galerija SANU

Kratak rezime: Srpska akademija nauka i umetnosti je navedenom izložbom obeležila stogodišnjicu rođenja ovog umetnika i akademika, čije je stvaralaštvo u duhu epohe srpskog posleratnog modernizma. Posetioci su na izložbi imali prilike da vide dela iz svih razvojnih faza Popovićevog slikarskog opusa, koja su nastajala u periodu od 1946. do 1990.

godine. Odabrana dela demonstriraju promene na planu formalnog jezika: počev od reafirmacije međuratnog *poetskog realizma* ili intimizma, preko simboličkog govora, asocijativne i enformelne apstrakcije, do figuracije u duhu pop znaka i postmodernističkog simulakruma. Izložba potvrđuje da je Popovićev opus imao jedan postojani centar, a to je pre svega priča o običnom čoveku i njegovoj sudbini u konkretnom istorijskom vremenu i sredini.

Naziv izložbe:

OSLIKAVANJE HRAMA KNJIGE

– IZBOR IZ LIKOVNE ZBIRKE

NARODNE BIBLIOTEKE SRBIJE

Autori: Mirjana Simoski, Dušan Zlokolica

Vreme: 14. novembar – 10. decembar 2024.

Mesto: Galerija SANU

Kratak rezime: U godini u kojoj Narodna biblioteka Srbije obeležava 50 godina od svečanog

otvaranja prvog zdanja namenski građenog za nacionalnu biblioteku, realizovana je izložba radova iz njene likovne zbirke, dela koja su označena kao kulturno dobro Republike Srbije. Izložbu je organizovala Narodna biblioteka Srbije, u saradnji sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti. Narodna biblioteka Srbije izlazi izvan zidina svog zdanja i predstavlja publici bogatstvo svojih nedovoljno poznatih fondova. Slike su dolazile u Narodnu biblioteku Srbije na najrazličitije načine: donacijama, u vidu legata, poklonima, otkupima, a u kriznim situacijama i sklanjanjem u ovu kulturnu instituciju kako bi se sačuvala. Tu su ostale i do danas, postavši integralni deo zbirke.

ISTORIJSKI MUZEJ SRBIJE

Naziv izložbe:

ČEKAJUĆI STALNU POSTAVKU

Autori: Dušica Bojić, Slađana Bojković, Tijana Jovanović Češka

Vreme: 20. april 2023 –

Mesto: Trg Nikole Pašića

Kratak rezime: U godini obeležavanja punih šest decenija od osnivanja, Istorijski muzej Srbije je pred posetioce izneo najvrednije predmete iz zaostavštine dve novovekovne srpske dinastije – Karađorđević i Obrenović. Izložba je koncipirana tako da pruži uvid u pojedine celine buduće stalne postavke: u centralnoj i bočnim salama prezentovani su predmeti koji su pripadali rođonačelnicima i njihovim naslednicima iz dinastija Karađorđević i Obrenović, dok je u ostatku prostora predstavljen period prednemanjićkih i nemanjićkih vladara, pad srpske srednjovekovne države pod osmansku vlast, kao i period srpske Despotovine.

JUGOSLOVENSKA KINOTEKA

Naziv izložbe:

MIJA ALEKSIĆ. BITI GLUMAC

Autor: Boban Stefanović

Vreme: 13. novembar 2023 –

Mesto: Jugoslovenska kinoteka

Kratak rezime: Jugoslovenska kinoteka je, u okviru obeležavanja stogodišnjice rođenja glumca Mije

Aleksića, u saradnji s Kulturnim centrom *Mija Aleksić* u Gornjem Milanovcu, organizovala izložbu posvećenu velikanu srpskog glumišta. Na izložbi su bili prikazani filmski poster, izbor fotografija i informacije o značajnim momentima u dugoj i plodnoj karijeri Mije Aleksića. Predstavljani su i njegovi portreti velikih formata u različitim ulogama, kao i nagrade koje je osvojio za filmsko i televizijsko stvaralaštvo.

Naziv izložbe:

FILMSKO PLATNO MIĆE POPOVIĆA

Autor: Irina Kondić

Vreme: 23. novembar 2023 –

Mesto: Jugoslovenska kinoteka

Kratak rezime: U godini u kojoj Republika Srbija obeležava stogodišnjicu rođenja jednog od svojih najznačajnijih slikara, Miodraga Miće Popovića (1923–1996), Jugoslovenska kinoteka priredila je multimedijalnu izložbu. Obiman i raznovrstan stvaralački opus ovog umetnika obuhvata i njegova značajna dela u domaćoj kinematografiji, nastala između 1964. i 1970. godine. Filmovi *Čovek iz hrastove šume* (1964), *Roj* (1966), *Hasanaginica* (1967), *Deli-je* (1968), *Burduš* (1970) i *Prirodna granica* (1970), nekada klasifikovani u crni talas, zabranjivani ili na različite načine opstruisani u distribuciji, danas zauzimaju visoko mesto u istoriji srpskog filma.

KUĆA LEGATA

Naziv izložbe:

ŠEST TAČAKA DODIRA

Autor: Ana Popović Bodroža

Vreme: 16. novembar – 7. decembar 2023.

Mesto: Galerija Kuće legata

Kratak rezime: Izložba pod nazivom *Šest tačaka dodira* predstavila je radove šest umetnica iz zemlje i regiona – Nade Kažić, Ivanke Vane Prelević, Katarine Švabić, Merime Ivković, Šemse Gavrankapetanović i Aleksandre Šaranović. Ovo je druga izložba u okviru projekta započetog 2022. godine u Sarajevu, a čija je inicijalna ideja istraživanje raznovrsnih mogućnosti tretiranja papira kao konotativne i osnovne gradivne jedinice likovnog dela. Različite umetničke prakse učesnica projekta rezultirale

su inovativnim likovnim odgovorima na ovaj svojevrsni umetnički izazov. Kroz zajedničku izložbenu postavku, personalne poetike autorki pronašle su međusobne *tačke dodira*, dok je ispitivanje vitalnosti papira kao materijala za rad, otvorilo prostor za dijalog različitih senzibiliteta i novo, drugačije tumačenja ženskog pisma.

MUZEJ AFRIČKE UMETNOSTI – ZBIRKA VEDE I DR ZDRAVKA PEČARA

Naziv izložbe:

JUGOSLOVENSKA SVEDOČANSTVA O ALŽIRSKOJ REVOLUCIJI – ARHIVSKI OMNIBUS

Autor: Mila Turajlić, Maja Medić, Emilia Epštajn, Ana Knežević

Vreme: 18. mart – 11. jun 2023.

Mesto: Muzej afričke umetnosti
– Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara

Kratak rezime: Izložba se zasniva na arhivskom materijalu i usmenim svedočanstvima Jugoslovena koji su aktivno pružali pomoć alžirskom narodu tokom njihove borbe za nezavisnost od francuske kolonijalne vlasti, sve do zvaničnog oslobođenja, 1962. godine. Sećanja snimatelja Stevana Labudovića, službenice Crvenog krsta Maje Plavšić, jugoslovenskog ambasadora u Tunisu Miloša Lalovića, o kojima svedoči njegova supruga Borislava, pridodaju ljudsku notu istorijskim događajima koje često percipiramo kroz stroge hronologije i taksativno nabranje imena i pojedinosti. Arhivskim materijalom, pomenutim usmenim svedočanstvima, u režiji Mile Turajlić, pridružuju se i osnivači Muzeja afričke umetnosti – Zdravko Pečar, tada u ulozi ratnog dopisnika, i Veda Zagorac, na mestu atašea za štampu u jugoslovenskoj ambasadi u Tunisu.

Naziv izložbe:

VIDI, DODIRNI, OSETI – PREDMETI IZ ZBIRKI MUZEJA AFRIČKE UMETNOSTI

Autor: Milica Josimov

Vreme: 26. oktobar 2023 – februar 2024.

Mesto: Muzej afričke umetnosti
– Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara

Vidi, dodirni, oseti – predmeti iz zbirki Muzeja afričke umetnosti, Muzej afričke umetnosti – Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara
Foto: Vladimir Popović

Kratak rezime: Predmete tradicionalne umetnosti, koji od osnivanja MAU svoje mesto nalaze na stalnoj postavci, ova izložba približava posetiocima kroz jednu, za ovaj muzej novu izlagačku metodologiju – taktilno. Odabrano je petnaest eksponata iz inicijalne zbirke, a u samom kreiranju izložbe učestvovali su i saradnici oštećenog vida, te je interpretacija predmeta izvedena na osnovu njihovog iskustva, doživljaja i tumačenja prilikom poseta Muzeju afričke umetnosti. Izrađene su replike i interpretacije predmeta koje verno prikazuju odabrane originalne prevedene u reljef, kao i skulpture i maske koje su vajane u proporcijama originala. Prikazana su i dva 3D modela, antilope i slona, a važan segment nastajanja izložbe predstavlja i senzibilizacija publike koja je direktno uključena u sam proces izrade taktilnih modela, u okviru programa *MAU za sve, svi u MAU*, mini-kursa keramike za srednjoškolce *Boje Afrike*, kao i u okviru posebno osmišljene radionice za decu *Napravimo pticu!*, dok su u izradi jednog čupa učestvovali i zaposleni MAU. Jedan segment izložbe čine tzv. skriveni predmeti, smešteni u posebne kutije, sa idejom da ih posetioci, nakon dodirivanja, opišu.

MUZEJ GRADA BEOGRADA

Naziv izložbe:

ISKORAK KA MODERNOSTI – SECESIJA U ARHITEKTURI BEOGRADA

Autor: Angelina Banković, Majda Sikošek

Vreme: 12. maj – 9. jul 2023.

Mesto: Konak kneginje Ljubice

Kratak rezime: Izložba je organizovana povodom 10. juna, Svetskog dana secesije, u saradnji Muzeja grada Beograda i Kluba *Lepota života* i predstavlja deo aktivnosti u okviru obeležavanja 120 godina od osnivanja Muzeja grada Beograda. Posvećena je secesijskoj arhitekturi glavnog grada. Posetioци su na njoj mogli da vide priču o secesiji i vremenu u kojem je nastala, kako u Evropi tako i u Srbiji, a posebno u Beogradu. Iako je u fokusu izložbe arhitektura, na njoj su predstavljene i odlike vremena u kojima je secesija bila prisutna u glavnom gradu, kao i različiti fenomeni koji su obeležili život, gradnju i stanovanje krajem 19. i početkom 20. veka. Na izložbi je, kroz fotografije, projekte i crteže, prikazano 45 objekata podignutih u skladu sa internacionalnom i nacionalnom varijantom secesije. Poseban segment činile su fotografije današnjeg izgleda i stanja odabranih građevina, čija je autorka Majda Sikošek.

Naziv izložbe:

120 PREDMETA ZA 120 GODINA

Autor: Miloš Spasić, Dragana Stojić, Nika Strugar, Angelina Banković

Vreme: 17–22. oktobar 2023.

Mesto: Konak kneginje Ljubice

Kratak rezime: Izložba je organizovana u sklopu obeležavanja 120 godina od osnivanja Muzeja grada Beograda i obuhvata najreprezentativnije predmete iz njegovih zbirki za arheologiju praistorije i srednjeg veka i Zbirke za arhitekturu i urbanizam.

MUZEJ JUGOSLAVIJE

Naziv izložbe:

REČI U RATU ILI O (NE)MOGUĆNOSTIMA SVEDOČENJA

Autor: Simona Ognjanović

Iskorak ka modernosti – secesija u arhitekturi Beograda, Muzej grada Beograda, Foto: Vidak Orlović

Vreme: 16. mart – 1. april 2023.

Mesto: Kulturni centar Srbije u Parizu

Kratak rezime: Izložba napravljena u saradnji sa strip-autorom Sašom Rakezićem alias Aleksandrom Zografom, dovodi u vezu dve grupe artefakata koje sa potpuno različitih pozicija govore o iskustvima pojedinaca u Jugoslaviji tokom Drugog svetskog rata. Za ovu priliku odabrano je 12 Zografovih stripova u kojima glavni akteri koriste jezik kao noseće sredstvo otpora ili refleksije vlastite pozicije u ratnim okolnostima. Na izložbi su prikazani i namenski odabrani predmeti iz zbirki Muzeja Jugoslavije. Cilj izložbe je da podstakne mišljenje o funkciji i dometu jezika kao sredstva artikulacije različitih iskustava rata, njegovoj performativnoj snazi da „odsutno učini prisutnim”, te da naknadno omogućiti da se ova iskustva prenesu posebno na one koji ih nisu doživeli.

Naziv izložbe:

GASTARBAJTERSKE PRIČE: S ONE STRANE PLIVE

Autor: Aleksandra Momčilović Jovanović

Vreme: 13. jun – 9. septembar 2023.

Mesto: Historijski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo

Kratak rezime: Nova faza projekta o jugoslovenskim radnicama i radnicima na privremenom radu u inostranstvu rezultirala je izložbom „Gastarbajterske priče: S one strane Plive” koji je Muzej Jugoslavije realizovao u saradnji sa Historijskim muzejem Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Kustosi i saradnici oba muzeja sproveli su istraživanja u Sarajevu i okolini, Kiseljaku, Doboju i okolini, Konjicu, Mostaru i okolini i u Trebinju. Izložba je konceptualno i arhitektonski osmišljena u skladu sa životnim pričama iz BiH i Srbije koje su interpretirane ličnim predmetima, muzejskom i arhivskom građom, kao i razgovorima snimljenim sa gastarbajerkama i gastarbajterima.

Naziv izložbe:

JEŽEVA KUĆICA

– IZMIŠLJANJE BOLJEG SVETA

Autori: Sara Sopić, Mirjana Slavković

Vreme: 2. decembar 2023 – 30. april 2024

Mesto: Muzej Jugoslavije

Kratak rezime: *Ježeva kućica*, poema Branka Ćopića, zauzima posebno mesto u sećanjima na detinjstvo brojnih generacija rođenih u Jugoslaviji. I danas, sedam decenija nakon objavljivanja, ovo književno delo predstavlja polje identifikacije, deljeno mesto sećanja i jak okidač za nostalgiju. Polazeći od ikoničnog statusa koji *Ježeva kućica* ima u kolektivnom pamćenju i turbulentne istorije odnosa prema ovoj poemi i njenom piscu, kreirana je izložba koja ima za cilj da pokrene dijalog o zajedničkom nematerijalnom kulturnom nasleđu i njegovim potencijalima kako bismo preispitali svoje identitete danas, istovremeno otvarajući pitanja o značaju doma, odnosa prema bliskoj prošlosti, zajednicama kojima pripadamo, ksenofobiji, sećanju, nostalgiji, mentalnom zdravlju.

MUZEJ NAUKE I TEHNIKE

Naziv izložbe:

PRIKLJUČI SE NA TEHNOLOGIJE

– ANATOMIJA JEDNE EVOLUCIJE

Vreme: 16. mart – 30. april 2023.

Mesto: Muzej nauke i tehnike

Kratak rezime: Centar za promociju nauke u saradnji sa Muzejom nauke i tehnike u Beogradu

Ježeva kućica – izmišljanje boljeg sveta,

Muzej Jugoslavije, Beograd, Foto: Gavriilo Masniković

organizovao je izložbu koja obrađuje temu elektronskog zdravstva i predstavlja deo aktivnosti koje Centar za promociju nauke realizuje u sklopu međunarodnog projekta SocKETs (Societal engagement with key enabling technologies). Izložbena postavka u Muzeju nauke i tehnike kroz priču o inovacijama približava građanima nove tehnologije i poziva publiku da se aktivno uključi u proces zajedničkog stvaranja u oblasti eZdravstva. Sadržaj izložbe podeljen je u više tematskih celina, a cilj postavke je da odgovori na pitanja i nedoumice u vezi sa primenom novih tehnologija u našem svakodnevnom životu.

Naziv izložbe:

MORTUI VIVOS DOCENT

– KAD MRTVI UČE ŽIVE:

MILOVAN MILOVANOVIĆ I NJEGOVO DOBA

Autori izložbe: Jelena Jovanović Simić,

Slobodan Nikolić

Vreme: 26. septembar 2023 –

Mesto: Galerija 51, Muzej nauke i tehnike

Kratak rezime: Izložba je organizovana povodom obeležavanja stogodišnjice nastave Sudske medicine na Medicinskom fakultetu u Beogradu a nazvana je po ispisu na zidu Obdukcione sale Zavoda za sudsku medicinu. Posvećena je Milovanu

Milovanoviću, prvom nastavniku Sudske medicine na Medicinskom fakultetu i osnivaču Katedre za sudsku medicinu. Ekspoziti su iz Forenzičke zbirke Instituta, formirane još 1898. godine, koju je šira javnost do sada mogla da vidi samo u izuzetnim prilikama. Zanimljivi slučajevi iz sudskomedicinske prakse predstavljeni su putem makroskopskih i mikroskopskih preparata, fotografija, dokumenata, oružja i povrednih oruđa, a izložbu upotpunjuju stara učila, udžbenici, atlas i lični predmeti Milovana Milovanovića.

Naziv izložbe:

**MILUTIN MILANKOVIĆ
– 100 GODINA OD REFORME
JULIJANSKOG KALENDARA**

Autori izložbe: Slavko Maksimović, Zora Atanacković, Sonja Zimonić

Vreme: 15. decembar 2023 – 31. mart 2024.

Mesto: Galerija 51, Muzej nauke i tehnike

Kratak rezime: Izložba je bazirana na arhivskim dokumentima, bibliografskim podacima, ličnim predmetima, opisima najznačajnijih događaja iz života i rada Milutina Milankovića, kao i eksponatima Muzeja nauke i tehnike, koji su svedoci tehničkih dostignuća korišćenih u tadašnjoj epohi. Uz biografske podatke Milutina Milankovića, priču o detinjstvu i školovanju, građevinskoj praksi, patentima, naučnom radu na Beogradskom univerzitetu, matematičkom proračunu mehanizma i astronomskog kalendara klimatskih promena u prošlosti, centralna tema izložbe je jubilej – stogodišnjica Milankovićeve reforme kalendara, događaja koji se pamti kao revolucionarna prekretnica u usaglašavanju dužine kalendarske godine sa dužinom prirodne astronomske godine.

*Milutin Milanković – 100 godina od reforme
Julijanskog kalendara, Muzej nauke i tehnike, Beograd*

MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SRBIJE

Naziv izložbe:

**NEBOJŠA GLOGOVAC (1969–2018)
– IZ POZORIŠNOG ALBUMA**

Autor: Mirjana Odavić

Vreme: 12. decembar 2023.

Mesto: Muzej pozorišne umetnosti

Kratak rezime: Izložba u Muzeju pozorišne umetnosti posvećena je predstavama koje je poznati srpski glumac Nebojša Glogovac igrao u Jugoslovenskom dramskom pozorištu, ali i zapaženim ulogama koje je ostvario u predstavama drugih teatarskih kuća. Atelje 212, Zvezdara teatar, Narodno pozorište u Beogradu i Pozorište *Boško Buha* samo su neka od pozorišta za koja je Glogovac zaigrao i čiju je istoriju ispisivao upečatljivim i nezaboravnim glumačkim dostignućima.

MUZEJ PRIMENJENE UMETNOSTI

Naziv izložbe:

PODREKA – ARHIKULTURA

Autori: Adolf Štiller, Biljana Jotić, Relja Petrović, Julija Bala

Vreme: 30. januar – 15. mart 2023.

Mesto: Muzej primenjene umetnosti

Kratak rezime: Beogradska izložba Borisa Podreke u Muzeju primenjene umetnosti, sastoji se, pre svega, od arhitektonskih rešenja, kako izvedenih, tako

Podreka – Arhikultura, Muzej primenjene umetnosti, Beograd

i od onih koja to nisu. Četiri stotine originalnih autorskih dela, koliko ih je Podreka izradio do sada, predstavljena su kroz pregled njegovog načina rada. Njegov kreativan proces počiva na brojnim crtežima i arhitektonskim skicama koje izrađuje ručno na papiru, a značajno mesto pripada i maketama koje imaju funkciju vizualizacije poslednjeg, važećeg, izvodljivog ili već realizovanog rešenja.

Naziv izložbe:

SERVIS DVORA OBRENOVIĆA U MUZEJU PRIMENJENE UMETNOSTI

Autori: Biljana Crvenković, Julija Bala

Vreme: 13–19. maj 2023.

Mesto: Muzej primenjene umetnosti

Kratak rezime: Kao jedinstveni događaj na stalnoj postavci Muzeja primenjene umetnosti za vreme trajanja manifestacije *Muzeji za 10*, izložen je deo servisa dvora Obrenovića. Predstavljen porcelan

korišćen je za svečane bankete gde je nužno bilo istaći moć dinastije i reprezentativnost dvorske kulture. Servis proizveden od finog, tankog, belog porcelana, ima raskošnu ornamentiku od 24-karatnog zlata na kobaltnom grundu i obeležen je monogramom vladara ili dinastije.

Naziv izložbe:

ŽIG VREMENA: GRAFIČKE KOMUNIKACIJE ANDREJE MILENKOVIĆA

Autor: Slobodan Jovanović

Vreme: 6. novembar – 13. decembar 2023.

Mesto: Muzej primenjene umetnosti

Kratak rezime: Retrospektivna izložba predstavlja najobuhvatniji pregled stvaralaštva Andreje Milenkovića (1923–2005), najpoznatijeg kreatora poštanskih maraka u SFRJ. Izložbom je obeležena stogodišnjica umetnikovog rođenja, a organizovana je povodom Dana Muzeja primenjene umetnosti. Na

izložbi je prikazano oko 220 različitih poštanskih maraka, kao i 80 skica, nacрта, idejnih projekata i grafika koji su poslužili za dizajn i likovno oblikovanje poštanskih maraka i koverata, kao i nekoliko logotipa, piktograma i projekata grafičke identifikacije različitih manifestacija i jubileja obrazovnih institucija u Srbiji.

MUZEJ SAVREMENE UMETNOSTI

Naziv izložbe:

GRAD: MESTO IDENTITETA

Autori: Una Popović, Svetlana Mitić, Mišela Blanuša, Žaklina Ratković, Rajka Bošković

Vreme: 23. mart – 25. septembar 2023.

Mesto: Muzej savremene umetnosti

Kratak rezime: Izložba problematizuje načine na koje urbana sredina može da se posmatra kao mesto gradnje i kontinuiranog formiranja identiteta, ne samo osnovnog/suštinskog već i umetničkog. Fokus kustoskog tima je na antropološkoj i kulturološkoj analizi dela iz kolekcije, čime je otvorena mogućnost dvojakog sagledavanje teme. Izložba nije strukturirana hronološki, već je podeljena u pet tematskih celina koje se mogu označiti kao odrednice/nivoi u promišljanju grada kao mesta tvorbe različitih vrsta identiteta. Izložba sadrži pet celina koje su imenovane onim što u užem i širem smislu definišemo kao gradsko (arhitektura, društvene i kulturne aktivnosti, oblici ponašanja, stil života i dr.) i što kao podidentitet, svojim prostornim i socijalnim odlikama, bitno određuje razvoj individualnih i kolektivnih modela delovanja i ophođenja.

Naziv izložbe:

REZ – LINIJA – OTISAK

Autori izložbe: Mišela Blanuša, Miroslav Karić

Vreme: 13. april – 25. septembar 2023.

Mesto: Muzej savremene umetnosti

Kratak rezime: Ova izložba podrazumeva studijsko promišljanje dela iz kolekcije MSU postavljajući ih u svojevrsnu tematsko-interpretativnu relaciju sa savremenim umetničkim praksama i produkcijom. Naziv izložbe upućuje na fenomen grafičkog medija, koji u periodu između dva svetska

rata u Kraljevini Jugoslaviji postaje sve zastupljeniji u praksama umetnika, koji su u jednostavnosti i vizuelnoj snazi grafike, kao i njenim mogućnostima multiplikovanja, prepoznali potencijal za direktniji kritički iskaz o društveno-političkoj realnosti. U okviru izložbe savremeni umetnici na različite načine uključuju izražajnost socijalno angažovane umetnosti u svoje istraživačke procese, kroz likovno-vizuelne proseedee i pristupe u okviru izvođačkih umetnosti, naglašavajući njihovu progresivnost i relevantnost u problemskim razmatranjima trenutnih, vrlo složenih, (geo)političkih i društveno-ekonomskih prilika.

Naziv izložbe:

SAVREMENOST KAMENA

Autor: Rajka Bošković

Vreme: 15. septembar – 13. novembar 2023.

Mesto: Legat Milice Zorić i Rodoljuba Čolakovića

Kratak rezime: Predstavljena je savremena vajar-ska scena, umetničke novina u domenu upotrebe različitih materijala, pristupa u oblikovanju i koncipiranju umetničkog dela. Fokuse je na prisutnosti kamena kao materijala umetničkog izraza – kako u domenu skulpture, tako i u oblasti arhitekture, slikarstva i proširenih medija.

Naziv izložbe:

PLAVA IZLOŽBA

Autori: Katarina Krstić, Senka Ristivojević

Vreme: 18. maj – 25. septembar 2023.

Mesto: Muzej savremene umetnosti

Kratak rezime: Umetnička dela iz muzejskih zbirki na izložbi su interpretirana kroz višeculne i multimedijalne radove studenata sa ciljem da se doživljaj likovnih umetnosti ostvari čitavim telom i da se postigne intimniji i ličniji odnos sa umetničkim nasleđem. Izložba je osmišljena kao interaktivni poligon za doživljaj moderne i savremene umetnosti kroz značenja i simboliku plave boje. Na izložbi su umetnička dela koja obuhvataju period od početka dvadesetog veka, pa sve do druge decenije dvadeset prvog veka, a uz njih stoje interpretacije studenata treće godine osnovnih studija, master studija i doktorskih studija na Fakultetu likovnih umetnosti.

Jagoda Buić – Esencijalnost niti,
Muzej savremene umetnosti, Beograd

Naziv izložbe:

**RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA
ZORANA NASKOVSKOG
– JAVNE TAJNE**

Autori: Gordana Nikolić, Una Popović

Vreme: 19. oktobar 2023 – 3. mart 2024.

Mesto: Muzej savremene umetnosti

Kratak rezime: Retrospektivna izložba u organizaciji Muzeja savremene umetnosti u Beogradu i Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu, predstavlja višedecenijski umetnički opus Zorana Naskovskog. Naskovski je jedan od najznačajnijih predstavnika nezavisne umetničke scene devedesetih godina prošlog veka i jedan od najistaknutijih umetnika iz Srbije, aktivan više od tri decenije u kontinuitetu na polju savremene umetnosti. Od početka devedesetih godina umetničku praksu Zorana Naskovskog obeležava angažovan odnos prema aktuelnim društvenim pitanjima, kao i

prema samom mediju i jeziku umetnosti. Medijsku ontologiju njegove umetničke prakse istorijski povezujemo s eksperimentalnošću avangarde i konceptualne umetnosti u medijskom rasponu od slikarstva, videa, filma, instalacije, performansa, fotografije, zvuka do digitalnih umetničkih praksi i veštačke inteligencije.

Naziv izložbe:

JAGODA BUIĆ – ESENCIJALNOST NITI

Autor: Svetlana Mitić

Vreme: 23. novembar 2023 – 26. februar 2024.

Mesto: Muzej savremene umetnosti

Kratak rezime: Svojim specifičnim pristupom, sintetizujući tradiciju ambijenta iz koga potiče i radikalizam i esencijalizam savremenog senzibiliteta, Jagoda Buić obeležila je razvoj tapiserije na međunarodnom planu. U svom intenzivnom bavljenju tapiserijama, počev od 1962. godine, kada ovaj

medij postaje dominantan oblik izražavanja u njenom radu, što će ostati do početka građanskog rata u Jugoslaviji, umetnica je prošla kroz više stvaralačkih faza. Na izložbi u Muzeju savremene umetnosti, pored tapiserija iz zbirke Muzeja savremene umetnosti, prikazani su tapiserije i crteži iz zbirke Muzeja primenjene umetnosti, zbirke Muzeja Grada Beograda, umetničke kolekcije Palate Srbije, umetničkih kolekcija nekoliko firmi i galerija, zatim Radionice za izradu tapiserija *Atelje 61*, kao i iz više privatnih kolekcija u Beogradu.

Naziv izložbe:

NADEŽDA PETROVIĆ U PARIZU

Autori: Mišela Blanuša, Katarina Krstić

Vreme: 11–27. oktobar 2023.

Mesto: Kulturni centar Srbije u Parizu

Kratak rezime: Umetničko-dokumentarna izložba je priređena povodom obeležavanja jubileja sto pedeset godina od rođenja velike srpske umetnice. Prezentuje život i umetničko delo Nadežde Petrović, sa fokusom na njen kratak ali umetnički vrlo intenzivan i značajan boravak u Parizu, u periodu od 1910. do 1912. godine. Izložba je osmišljena kao niz hronološko-tematskih celina predstavljenih kroz dva dokumentarna segmenta o životu i umetnosti Nadežde Petrović u Parizu.

MUZEJ ŽRTAVA GENOCIDA

Naziv izložbe:

PREĆUTANI ZLOČIN – ZVERSTVA ALBANSKIH KVISLINGA NAD SRBIMA I JEVREJIMA NA KOSOVU I METOHIJI U DRUGOM SVETSKOM RATU

Autor: Nenad Antonijević

Vreme: 1 – 25. mart 2023.

Mesto: Narodni muzej u Kruševcu

Kratak rezime: Na izložbi su predstavljene dokumentarne fotografije iz zbirki i fondova Muzeja žrtava genocida, Arhiva Jugoslavije, Vojnog muzeja i Etnografskog muzeja, kao i fotografije preuzete sa dva internet portala (Bandenkampf in Jugoslawien 1941–1945 i Albanian History). Cilj izložbe je da objektivno i celovito prikaže stradanja civilnog srpskog i jevrejskog stanovništva na području AP Kosovo i Metohija

u periodu italijanske i nemačke okupacije (april 1941 – novembar 1944.) u kontekstu ratnog stanja i drugih dešavanja u Drugom svetskom ratu. Fokus izložbe je na zločinima počinjenim nad Srbima i Jevrejima koji su pretrpeli najmasovnije stradanje, kao i na izvršiocima zločina – pripadnicima albanskih kvislinških formacija i organizacija, saradnicima nemačkog i italijanskog okupatora. Izložba na celovit i objektivan način predstavlja tragične događaje na području AP Kosovo i Metohija tokom okupacije Kraljevine Jugoslavije u Drugom svetskom ratu, naročito ako imamo na umu da je u pitanju ukazivanje na jednu od najtežih tema koja se primarno ogleda u zločinima i stradanjima civila u ratna vremena.

Naziv izložbe:

SIMBOLI STRADANJA - SRPSKI NAROD U DRUGOM SVETSKOM RATU

Autor: Nenad Antonijević

Vreme: 9 – 15. avgust 2023.

Mesto: Kulturni centar Srbije u Peking (NR Kina)

Kratak rezime: Središte postavke čine tekstovi posvećeni žrtvama genocida koji je nad pripadnicima srpskog naroda sprovela Nezavisna Država Hrvatska. Poseban akcenat stavljen je na sisteme koncentracionih i logora smrti, kao i na najbrutalnija i najmasovnija gubilišta poput Jadovna, Velebita, Gospića, Gline, Prebilovaca, Jasenovca, Stare Gradiške, Siska, Gornje Rijeke, Đakova i brojna druga. Znatan deo predstavljenog tekstualnog, istorijskog i vizuelnog materijala odnosi se na stradanje srpske dece u hrvatskim logorima smrti, posebno imajući u vidu da je Nezavisna Država Hrvatska bila jedina državna tvorevina u Evropi koja je tokom trajanja Drugog svetskog rata svojevolsno i samostalno na svojoj teritoriji uspostavljala logore smrti za decu. Takođe, autori postavke pažnju su usredsredili i na zastrašujuću činjenicu da je Nezavisna Država Hrvatska, pored nacističke Nemačke, bila jedina državna tvorevina u Evropi koja je osnivala sopstvene logore smrti, dok su sve druge okupirane zemlje predstavljale prostor na kome su nacisti osnivali svoje logore smrti. Autorski tim postavke dužnu pažnju posvetio je i ulozi velikog broja pripadnika klira Rimokatoličke crkve u Hrvatskoj u kontekstu osmišljavanja i sprovođenja genocida nad pripadnicima srpskog naroda.

Mostovi svetlosti - izbor iz zbirke umetničkih dela Muzeja žrtava genocida, Muzej žrtava genocida

Naziv izložbe:

MOSTOVI SVETLOSTI – IZBOR IZ ZBIRKE UMETNIČKIH DELA MUZEJA ŽRTAVA GENOCIDA

Autor: Nikola Radosavljević

Vreme: 14. decembar 2023 – 17. januar 2024.

Mesto: Galerija Vojnog muzeja u Beogradu

Kratak rezime: Ovaj projekat ima za cilj da na jednom mestu javnosti po prvi put predstavi najznačajnije akvizicije Muzeja u okviru autorskog i kustoskog koncepta razumevanja i čitanja savremene umetnosti u funkciji saznavnog, pijetetnog, memorijalnog, informacionog i pedagoškog medija koji se koriste kao alati za dalje čitanje i usvajanje pojmova kulture, sećanja, refleksija i identiteta. Tom prilikom javnosti su predstavljena neka od najznačajnijih ostvarenja Pjera Križanića, Milorada Ćirića, Piva Karamatijevića, Đorđa Andrejevoća Kuna, Majde Kurnikove, Branka Šotre, Franje Mraza, Lazara Vujaklije, Božidara Prodanovića, Miloša Bajića,

Zdenke Kartusove, Vide Jocić, Miodraga Živkovića, Nandora Glida, Ismeta Mujezinovića, Ljiljane Bursać, Predraga Đakovića, Simonide Radonjić, Milene Maksimović-Kovačević, Daniele Fulgosi, Vesne Perunović, Nikole Radosavljevića, Gibrijele Bulatović, Bojana Otaševića, Milana Jakšića, Nade Denić i mnogih drugih istaknutih stvaralaca.

Naziv izložbe:

BUGARSKI RATNI ZLOČINI U OKUPIRANOJ SRBIJI (1915–1918)

Autor: Milovan Pizari

Vreme: 27. decembar 2022 – 17. januar 2023.

Mesto: Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu
Kratak rezime: Nakon izložbi posvećenih stradanju pripadnika srpskog naroda tokom 1942. godine u Jasenovcu, na Kozari i Potkozarju, kao i u Sremu, te postavke posvećene poratnoj sudbini srpske dece spašene tokom akcije Diane Budisavljević, Muzej žrtava genocida je svoje izložbene aktivnosti

nastavio autorskom postavkom historičara dr Milovana Pizarija pod nazivom „Bugarski ratni zločini u okupiranoj Srbiji (1915-1918)”, koja je nastala na osnovu njegove doktorske teze odbranjene na Univerzitetu u Veneciji. U nadi da će ona dodatno obogatiti i objektivizovati znanja i o tom stradalnom periodu nacionalne istorije, Muzej žrtava genocida priredio je ovu izložbu u spomen na jedan od najmasovnijih, najbrutalnijih i najsistematičnijih zločina koje su pripadnici regularnih oružanih snaga Bugarske počinili nad desetinama hiljada srpskih civila. Izložbu su upotpunili i dvojezični srpsko-engleski katalog i zbornik izabranih dokumenata i svedočanstava.

NARODNI MUZEJ SRBIJE

Naziv izložbe:

NADEŽDA PETROVIĆ.

MODERNOST I NACIJA

Autori: Lidija Merenik, Igor Borozan, Evgenija Blanuša, Jasmina Cukić

Vreme: 14. februar – 15. april 2023.

Mesto: Narodni muzej Srbije

Kratak rezime: Ovom izložbom Narodni muzej Srbije obeležava Dan državnosti Republike Srbije i 150 godina od rođenja Nadežde Petrović. Imajući u vidu da je čuvena slikarka razvijala izrazito samosvojan pristup slikarstvu i formirala autentičan likovni izraz, koji izmiče idejama starije generacije i mišljenjima njenih savremenika, postavka je osmišljena u skladu sa vodećim temama i motivima njenog slikarstva. U razvojnoj liniji od minhenskog perioda, slika zemlje i naroda, impresionističke epizode i nacionalnog narativa, do dela koja nastaju u Parizu, kojima Nadežda ostvaruje pobedu moderne slike sa prevagom likovnog nad ideološkim.

Naziv izložbe:

EKSPEDICIJA ZOK 1920. ISKOPAVANJA

NARODNOG MUZEJA U BEOGRADU

Autor: Jovan D. Mitrović

Vreme: 27. april – 25. maj 2023.

Mesto: Mala galerija Narodnog muzeja Srbije

Kratak rezime: Izložba je posvećena istorijatu,

naučnom doprinosu i rekonstrukciji prvih sistematskih arheoloških istraživanja praistorijskog lokaliteta Gradina u selu Zok u mađarskoj Baranji. U okviru izložbe, istaknute su zasluge arheologa Dušana Đ. Karapandžića, koji je istraživši površinu od 585 m², pronašao preko 3000 značajnih arheoloških nalaza od keramike, kosti i kamena. Doprinos autora izložbe ogleda se i u tipološkoj i interpretativnoj obradi arheoloških nalaza koji su nakon više od sto godina celovito obrađeni i na ovakav način predstavljeni, zahvaljujući čemu su posetioци bili u prilici da vide neke od najvažnijih svedoka badenske, vučedolske i vinkovačke kulture bakarnog i bronzanog doba.

Naziv izložbe:

JEDNA (NE)OBIČNA MUZEJSKA PRIČA.

PEDESET DELA IZ ZBIRKE

SRPSKOG SLIKARSTVA 18. I 19. VEKA

NARODNOG MUZEJA SRBIJE

Autor: Petar Petrović

Vreme: 16. maj – 17. septembar 2023.

Mesto: Velika galerija Narodnog muzeja Srbije

Kratak rezime: Izložba je otvorena povodom obeležavanja Dana Narodnog muzeja Srbije, koji je 2023. godine proslavio 179 godina, i obuhvata pedeset dela iz njegove Zbirke srpskog slikarstva 18. i 19. veka. U hronološkom rasponu, sežući od baroka do akademskog realizma, među pedeset odabranih dela čak trideset je izloženo prvi put. Ova postavka jedinstvena je i po tome što objedinjuje dela umetnika koji neprestano izazivaju pažnju stručne i šire javnosti, ona koja su retko izlagana, ali i brojna dela koja do sada nisu bila predmet izlaganja.

Naziv izložbe:

NADEŽDA PETROVIĆ: BEZ BOJE

Autor: Evgenija Blanuša

Vreme: 8. jun – 10. decembar 2023.

Mesto: Kabinet grafike Narodnog muzeja Srbije

Kratak rezime: Izloženi su crteži Nadežde Petrović koji se čuvaju u Narodnom muzeju a koje je autorka grupisala u tri celine. Prvu čine skice, beleške i poneki sasvim neobavezni crteži. Nadeždini studijski crteži, nastali tokom školovanja u Beogradu i Minhenu, a koje karakteriše veća likovna vrednost ali i odsustvo

Jedna (ne)obična muzejska priča. Pedeset dela iz Zbirke srpskog slikarstva 18. i 19. veka Narodnog muzeja Srbije, Narodni muzej Srbije, Foto: Momir Vladislavljević

strasti i temperamenta svojstvenih ovoj umetnici, spadaju u drugu celinu postavke. Posmatrajući crtački opus u odnosu na njena slikarska ostvarenja, nazire se intenzivan kontrast. Dok njene slike odišu bogatim koloritom i snažnom energijom, Nadeždine crteže odlikuju nežni tonovi i suptilnost u izvedbi, koje ne možemo ni naslutiti na njenim slikama.

Naziv izložbe:

IZMEĐU TRPEZE I SOFRE. METALNE POSUDE OD XIII DO XIX VEKA

U ZBIRKAMA NARODNOG MUZEJA SRBIJE

Autori: Branka Ivanić, Nataša Cerović, Ivana Lemkul

Vreme: 8. decembar 2023 – 7. april 2024.

Mesto: Velika galerija Narodnog muzeja Srbije

Kratki rezime: Na izložbi je predstavljeno raznovrsno i bogato dekorisano posuđe od plemenitih metala, sakupljano tokom više od 150 godina. Izabrani

predmeti su činili sastavni deo svečanih trpeza, lične dragocenosti, a predstavljeno je i posuđe koje je bilo u široj upotrebi u domaćinstvu. Izložba pruža mogućnost da se posetioci upoznaju sa običajima i navikama vezanim za obedovanje u prošlosti, i okolnostima koje ga prate ili mu prethode. Izložene posude, pored istorijskog i etnografskog, imaju i veliki umetnički značaj, budući da mnoge od njih prikazuju jedinstvena ikonografska i dekorativna rešenja kakva se ne mogu sresti izvan zbirke Narodnog muzeja Srbije.

Naziv izložbe:

RADONIĆ SAM. IZBOR CRTEŽA NOVAKA RADONIĆA

Autor: Milica Cicmil

Vreme: 14. decembar 2023 – 13. oktobar 2024.

Mesto: Kabinet grafike Narodnog muzeja Srbije

Kratki rezime: Crteži Novaka Radonića, jednog

Između trpeze i sofre. Metalne posude od XIII do XIX veka u zbirnama Narodnog muzeja Srbije, Narodni muzej Srbije, Foto: Momir Vladislavljević

od najvažnijih umetnika 19. veka, izlažu se prvi put kao zasebna celina. Zaostavštinu crteža Novaka Radonića čini preko 130 crteža i pet skicen blokova, te je autorka izložbe iz tog bogatog opusa izdvojila ona dela koja najbolje svedoče o mestu crteža u Radonićevoj umetnosti i njegovom razvoju u vremenima brojnih aktuelnih umetničkih pravaca poput klasicizma, nazarenske umetnosti, bidermajera, romantizma i realizma. Većina ovih dela ga predstavlja kao pedantnog i preciznog crtača i majstora detalja. Posebno mesto u njegovom opusu zauzimaju crteži nastali tokom njegovog boravka u Italiji. Nakon povratka u domovinu, promene u doživljaju umetnosti, ali i realističke ideje koje je sve više usvajao, dovele su do postepenog odustajanja od slikarstva, u korist književnosti kojom se bavio ostatak života.

Priroda i jezik, Prirodnjački muzej, Beograd

PRIRODNJAČKI MUZEJ

Naziv izložbe:

HILANDARSKI MEDICINSKI KODEKS I SRPSKA SREDNJOVEKOVNA MEDICINA

Autori: dr Aleksandra Savić, Snežana Jarić

Vreme: 26. januar – 2. jul 2023.

Mesto: Galerija Prirodnjačkog muzeja, Mali Kalemegdan

Kratak rezime: Izložba prikazuje istoriju medicine srednjeg veka Srbije, a svedoči o praksi lečenja ljudi prirodnim lekovitim sredstvima biljnog, životinjskog i mineralnog porekla. Predstavljen je i jedan od najznačajnijih rukopisa srpske srednjovekovne medicine „Hilandarski medicinski kodeks”, jedinstveni zbornik sačuvanih medicinskih i farmakoloških prevoda iz srednjovekovne prakse Salerno-Monpelje škole, napisan ćirilnim pismom. Rukopis je od značaja za istoriju srpske medicine, farmacije i botanike.

Naziv izložbe:

PRIRODA I JEZIK

Autor: Dragana Vučićević

Vreme: 26. jul – novembar 2023.

Mesto: Galerija Prirodnjačkog muzeja, Mali Kalemegdan

Kratak rezime: Reč je o multidisciplinarnoj izložbi mozaičke strukture, koja na popularan način sublimira više različitih oblasti: biologiju, geologiju, anatomiju, fiziku, akustiku i oscilacije, stručnu

terminologiju, leksiku i prirodu jezika, književnost, kodove, pismo, simbole i muziku. Izložba na slikovit način približava: jezik prirode i matematičkih pravilnosti u prirodi; načine komunikacije među živim bićima, uključujući korišćenje mirisa, feromona i boja; kako nastaju govor i glas na osnovu građe mišićnog organa, jezika, i usne duplje; kako se prenose informacije među ljudima, životinjama i biljkama, ali i ćelijama, kao i mnoge druge fenomene u prirodi.

Naziv izložbe:

BILJKA KAO ZAČIN. U CARSTVU BOJA, MIRISA I UKUSA

Autor: Uroš Buzurović

Vreme: 15. decembar – jun 2024.

Mesto: Galerija Prirodnjačkog muzeja, Mali Kalemegdan

Kratak rezime: Ova izložba je jedinstvena naučno-estetska sinteza interdisciplinarnih znanja čiji simbolični koren čini biologija, dok se u njenoj metaforičnoj krošnji prepliću istorija, etnologija, antropologija, umetnost, gastronomija i druge naučne i kreativne discipline. Izložba predstavlja autentični sensorijum u slavu začinskih biljaka, koji posredstvom mirisa, ukusa i dodira vodi posetioca u svet čudesnih moći začina kojima su ispisane neke od najzbudljivijih stranica ljudske istorije. Publika je imala priliku da sazna više o mitovima, predanjima i verovanjima vezanim za začine, ali i o njihovoj ključnoj ulozi u gastronomiji i proizvodnji parfema.

VOJNI MUZEJ

Naziv izložbe:

HARTIJE JEDNOG VREMENA

– **nemačka ratna propaganda 1941–1944.**

Autor: Milica Jakovljević

Vreme: 10. oktobar – 3. novembar 2023.

Mesto: Vojni muzej

Kratak rezime: U Vojnom muzeju u Beogradu, povodom Dana Muzeja i obeležavanja 145 godina postojanja i rada, otvorena je izložba 100 propagandnih plakata iz fonda ove ustanove. Nemački ratni plakat, kao deo nemačke ratne propagande na

prostoru okupirane Srbije, daje dragocene podatke o nacističkoj ideologiji, ali i o okupacionom sistemu. Kroz plakate se može sagledati tok rata i suština nacističke ideologije kako na prostoru Srbije, tako i na svetskom nivou.

✶ BOR

MUZEJ RUDARSTVA I METALURGIJE

Naziv izložbe:

PROSTOR KOJI TEČE. VODICE – BOR

Autor: Suzana Mijić

Vreme: 15. decembar 2023 – 1. mart 2024.

Mesto: Muzej rudarstva i metalurgije Bor

Kratak rezime: Ideja o izložbi o Dečjem odmaralištu *Bor* u Vodicama kod Šibenika nastala je tokom istraživanja svakodnevnog života pripadnika lokalne zajednice u eri socijalizma. Dečje odmaralište *Bor* u Vodicama možemo posmatrati kao modernističku tekovinu socijalističke Jugoslavije, u čijim je okvirima nastalo, trajalo i prestalo da postoji. Poslednju deceniju 20. veka obeležili su etnički motivisani sukobi i raspad SFRJ, tako da su se gradovi Bor i Vodice našli u dve države: Srbiji i Hrvatskoj. Za izložbu je prikupljen veliki broj fotografija iz privatnih albuma, kao i predmeta i razglednica, u pokušaju da se objasni složeni fenomen socijalnog turizma u periodu socijalističke izgradnje.

✶ ČAČAK

NARODNI MUZEJ ČAČAK

Naziv izložbe:

U DUBINAMA PROVINCIJE

Autori: Slobodan Bogojević, Ivan Đurović, Aleksandra Gojić, Bojan Pajić

Vreme: 5–22. april 2023.

Mesto: Galerija muzeja u Čačku

Kratak rezime: Izložbena postavka kroz tri tematske celine vodi posetioce na metafizičko putovanje u vremenske, efemerne i bezvremene dubine prošlosti današnjeg Čačka, nekadašnjeg naselja rimske provincije. Protagonisti u sinergiji sa arheološkim i arhitektonskim detaljima, dekorativnim i upotrebnim

Na Jelici beše grad, Narodni muzej Čačak
Foto: M. Bojović

predmetima antičke epohe, stvaraju metafiziku kako bi se zamaglile razlike između originala i kopije, tela i skulpture, života i umetnosti. Objedinjujući fotografske kadrove, poetski izraz, slike, crteže i neposredne arheološke fragmente, izložba povezuje vremenske dubine antičkog i savremenog prostora grada Čačka, imaginarnog i stvarnog, trajnog i prolaznog.

Naziv izložbe:

NA JELICI BEŠE GRAD

Autori: Vujadin Vujadinović, Aleksandra Gojčić

Vreme: decembar 2023 – februar 2024.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Čačak

Kratak rezime: Izložba je posvećena jednom od najznačajnijih arheoloških nalazišta u Srbiji – Gradini koja se istražuje gotovo četiri decenije. Ova izložba obrađuje gradsko naselje još uvek nepoznatog imena u periodu od 6. pa do početka 7. veka. Izložba je podeljena u tri celine. U prvoj su izloženi najreprezentativniji predmeti i novac; drugi deo, u modernoj 3D tehnologiji, oživljava lokalitet i predmete, dok je treći segment posvećen rekonstrukciji do sada istraženih građevina koje su predstavljene na maketi nalazišta u razmeri 1 : 200. Sve rekonstrukcije su izrađene na osnovu analiza originalne arheološke dokumentacije sa iskopavanja i u njenoj izradi su učestvovali isključivo arheolozi i arhitekte. Cilj izložbe je ukazivanje na potrebu zaštite autentične celine Gradine na Jelici formiranjem arheološkog parka koji bi imao nemerljiv značaj za očuvanje kulturne baštine i turizam ovoga kraja.

UMETNIČKA GALERIJA NADEŽDA PETROVIĆ ČAČAK

Naziv izložbe:

SLIKARSKI RAZGOVORI

Autori: Dragana Božović; saradnice: Danka Belić, Katarina Simeunović i Katarina Stevlić

Vreme: januar–decembar 2023.

Mesto: Umetnička galerija *Nadežda Petrović* u Čačku

Kratak rezime: Izložba *Slikarski razgovori* je bila nesvakidašnji projekat jer se protezala kroz celu 2023. godinu i predstavljala jedan specifičan način upoznavanja publike sa kvalitetom zbirke ustanove. U Spomen-sobi Nadežde Petrović smenjivali su se dva puta mesečno umetnički eksponati koji su omogućili da dela iz fonda Galerije budu konstantno i kontinuirano u fokusu. Postavljanje dela u spomen-sobu stavilo je opus umetnika i umetnica u kontekst sa Nadeždom Petrović, pionirkom modernog slikarstva 20. veka, a u okviru obeležavanja 150 godina od njenog rođenja. Uz nesumnjivi kvalitet i referentnost, odabrani eksponati su za cilj imali podsećanje na manje i veće životne i umetničke jubileje – obeležavanja godišnjica rođenja ili smrti umetnika i vreme proteklo od nastanka nekih predstavljenih dela – kao i sećanje na neke pojave u društvu ili datume važne za samu ustanovu. Svako delo su pratili kraći stručni tekst vezan za opus umetnika i analizu izloženog dela i kraća biografija umetnika. Predstavljena su 34 umetnička dela 7 umetnica i 23 umetnika. Izložba je imala sadržajan prateći program koji su činili stručna predavanja, dečje likovne radionice, radionica za izradu ilustracija za učenike umetničke škole, promocija knjige, tematska istraživanja i prezentacije statističkih podataka vezanih za izložbenu delatnost ustanove.

Naziv izložbe:

POSTAVLJANJE MONUMENTALNE SKULPTURE RASPON U TENZIJI OLGE JEVRIĆ U JAVNOM PROSTORU

Autori: Ljubiša Simović, Zoran Kuzmanović, Julka Marinković

Vreme: 18. septembar 2023.

Mesto: Gradski bedem Čačak – plato kod pešačkog mosta

Raspon u tenziji, Olga Jevrić,
Umetnička galerija *Nadežda Petrović*, Čačak

Kratak rezime: Skulptura *Raspon u tenziji* prva je monumentalna skulptura Olge Jevrić postavljena u javnom prostoru. Skulptura od cementa, ferioksida i gvožđa, dimenzija 320 cm x 450 cm x 300 cm, izrađena je u Radionici skulptura *Kuzman* prema skulpturi malog formata (22 cm x 37 cm x 20 cm) iz 1996. godine, koja je u vlasništvu Legata Olge Jevrić – Umetnička zbirka Srpske akademije nauke i umetnosti. Projekat izrade i postavljanja monumentalne skulpture Olge Jevrić u javnom prostoru grada započet je 2010. godine u okviru 25. *Memorijala Nadežde Petrović*, uz autorkino odobrenje i iskrenu radost. Prethodno su u ateljeu na Starom sajmištu, Olga Jevrić, istoričari umetnosti Ljubiša Simović, inicijator i autor projekta, i Milica Petronijević, tadašnja direktorka Galerije, odabrali skulpturu *Raspon u tenziji*. Po izričitoj želji Olge Jevrić, izrada skulpture poverena je akademskom vajararu Zoranu Kuzmanoviću, uz umetnički i stručni nadzor vajara Koste Bogdanovića i Ljubiše Simovića. Urbanistički

i arhitektonski poslovi su povereni arhitekti prof. dr Miloradu Mladenoviću.

Naziv izložbe:

INKLUZIVNA IZLOŽBA ZA SLEPE I SLABOVIDE OSOBE

Autori: Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak, Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske i Tiflološki muzej iz Zagreba

Vreme: 11. oktobar 2023 – 8. februar 2024.

Mesto: Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak

Kratak rezime: Kao segment izložbe *Nadežda Petrović. Modernost i nacija* u Umetničkoj galeriji *Nadežda Petrović* priređena je inkluzivna izložba namenjena slepim i slabovidim osobama, u cilju bolje prostorne, komunikacijske, informacijske i sadržajne dostupnosti kulturne baštine. Izložba je realizovana u saradnji sa Tiflološkim muzejem iz Zagreba, Muzejem savremene umjetnosti iz Banjaluke, Specijalnom bibliotekom za slepa i slabovidna lica Republike Srpske i Umetničkom školom u

Otključavanje nadrealizma,
Muzej Horreum Margi – Ravno Ćuprija

Čačku. Ovom izložbom je prvi put omogućeno da slepi i slabovidni posetioci uživaju u delima Nadežde Petrović. Za izložbu su, u vidu taktilnih ploča, prilagođene četiri slike Nadežde Petrović iz fonda Galerije, koje reprezentuju četiri perioda njenog stvaralaštva, od formativnog do ratnog – *Bavarac sa šeširovom, Prizrenka, More* i *Gračanica*. Taktilne ploče prate legende na Brajevom pismu i audio-zapisi sa biografijom umetnice, opširnijim narativom o prilagođenim slikama i uputstvima za doživljaj ploča dodirrom. Zahvaljujući đacima Umetničke škole u Čačku, u izložbu je uključena i replika biste Nadežde Petrović, rad Ivana Meštovića, prilagođena slepim i slabovidnim posetiocima.

🔴 ĆUPRIJA

MUZEJ HOREUM MARGI – RAVNO ĆUPRIJA

Naziv izložbe:

OTKLJUČAVANJE NADREALIZMA

Autor: Novak Novaković

Vreme: 18. maj – 20. jun 2023.

Mesto: Muzej *Horreum Margi* – Ravno Ćuprija

Kratak rezime: Izložba predstavlja dela koja su autori, učesnici likovnog konkursa *Matiću u čast*, poklonili ili koje je Muzej otkupio od nagrađenih autora u proteklih 10 godina, koliko konkurs postoji. Na izložbi su predstavljena dela nagrađenih autora: Momčila

Evropska regionalna kultura,
Muzej rudničko-takovskog kraja, Gornji Milanovac

Trajkovića Mo-Mo, Dragane Vesović, Ivana Milosavljevića, Jovana Spasića, Sare Masnikose, Jovane Mitrović, kao i drugih autora. Osnovna karakteristika koja spaja ove radove jeste nadrealizam u savremenoj umetnosti a izložba je jedinstvena po tome što predstavlja presek, po mišljenju žirija, najboljih radova koji su tokom 10 godina učestvovali na konkursu.

🔴 GORNJI MILANOVAC

MUZEJ RUDNIČKO-TAKOVSKOG KRAJA

Naziv izložbe:

HORIZONTI BOŽIDARA PRODANOVIĆA

Autori: Mileta i Danica Prodanović, Ana Ranković

Vreme: 30. jun – 4. avgust 2023.

Mesto: Galerija Muzeja rudničko-takovskog kraja

Kratak rezime: Izložbom odabranih akvarela Božidara Bože Prodanovića iz porodične zbirke Milete, Danice i Lenke Prodanović, Muzej je u čast 100 godina od umetnikovog rođenja, obnovio sećanje na ovog izuzetnog zavičajnog stvaraoca koji se prema svom, rudničko-takovskom kraju uvek odnosio sa posebnom ljubavlju. Božidar Boža Prodanović se tokom svog, blizu sedam decenija dugog, umetničkog stvaranja, bavio crtežom, grafikom, slikarstvom, mozaikom, pisanjem eseja o umetnosti i, kroz profesorski poziv, izvođenjem mladih umetnika na isti taj put. Godine 1977. Opštini Gornji Milanovac

poklonio je zbirku od 82 svoja dela. Zbirka je 1999. godine predata Muzeju rudničko-takovskog kraja. Pored toga, Prodanović je, prilikom osnivanja Muzeja Drugog srpskog ustanka u Takovu, poklonio još 13 svojih radova nastalih tokom 1993. i 1994. godine. Jedina njegova želja u vezi sa zaostavštinom, bila je da ona ne bude zarobljena u depoima, već da s vremena na vreme bude predstavljena publici. Izložbu, osim 30 radova iz porodične zbirke, čine i fotografije i umetnikov pribor iz fonda Muzeja.

Naziv izložbe:

EVROPSKA REGIONALNA KULTURA

Autor: Institut evropskih regija

Vreme: 25. septembar 2023.

Mesto: Generalni konzulat Republike Srbije u Salzburgu

Kratki rezime: U okviru 19. evropskog salzburškog samita u Austriji, otvorena je i izložba *Evropska regionalna kultura* u organizaciji Instituta evropskih regiona. Izložbom su predstavljene regionalne kulturne raznolikosti, a cilj je bio da se postigne spoj savremenog i tradicionalnog u umetnosti. Muzej rudničko-takovskog kraja predstavio je umetnost porodice Nastasijević, koja je i tradicionalna i savremena. U prostorijama Generalnog konzulata Republike Srbije u Salzburgu našla su se dela zavičajnog slikara Živorada Nastasijevića, dok je predstavnik savremene umetnosti bila ukrajinska umetnica Olha Bosak. Za ovu priliku priređen je i katalog na engleskom jeziku koji ukratko predstavlja kulturno-istorijsku baštinu rudničko-takovskog kraja, kao i porodicu Nastasijević, čiji legat čuva Muzej.

🍷 JAGODINA

MUZEJ NAIVNE I MARGINALNE UMETNOSTI, JAGODINA

Naziv izložbe:

NEKONVENCIONALNA UMETNOST JAPANA

Autor: Lepa Milošević

Vreme: 10. februar – 8. maj 2023.

Mesto: Galerija MNMU, Jagodina

Kratak rezime: Kamerna izložba slika i skulptura u okviru Stalne postavke MNMU, organizovana je

Nepraktične žene – kuvarice savremenog trenutka, Muzej naivne i marginalne umetnosti

povodom jubileja – 140 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa Srbije i Japana. Izložba je organizovana u saradnji MNMU sa Srpsko-japanskim društvom *Hai-Ken* iz Jagodine i predstavljeno je petnaest umetničkih dela Zbirke MNMU. Uz katalog-deplijan, prateći program izložbe činile su i projekcije filmova *Put samuraja* i *Do put*, kao i video-materijala sa likovnih kolonija u produkciji MNMU, dok su članovi karate kluba *Hai-Ken* iz Jagodine demonstrirali karate veštine.

Naziv izložbe:

NEPRAKTIČNE ŽENE

– KUVARICE SAVREMENOG TRENUTKA

Autor: Ivana Jovanović

Vreme: 8. mart – 26. maj 2023.

Mesto: Galerija MNMU, Jagodina

Kratak rezime: Na studijskoj izložbi predstavljena su 94 rada savremenih *kuvarica*, izvedena u tehnici veza na platnu. Uz katalog-deplijan, izložbu su pratili video-projekcije, radionice netradicionalnog veza i interaktivne akcije predstavljanja ovog stvaralačkog fenomena u gradskim prostorima jagodinske pijace i Gimnazije. Projekat je posvećen fenomenu kolektiva *NEpraktične žeNE* i njihovih sasvim osobenih crteža vezenih na platnu koje prepoznamo kao neočekivanu transformaciju formata tradicionalnih zidnih dekoracija *kuvarica* u oslobođenu savremenu umetničku formu svojevrsnih vezenih grafitu.

Naziv izložbe:

SNAGA INTUICIJE SAMOUKIH

Autori: dr Ivana Bašičević Antić, Senka Latinović

Vreme: 25. april – 15. maj 2023.

Mesto: Parohijski dom, Ljubljana, Slovenija

Kratak rezime: Izložba dela iz kolekcije MNMU u okviru Meseca srpske kulture u Sloveniji realizovana je u saradnji sa Ambasadom Republike Srbije u Sloveniji. Na izložbi su prikazana četrdeset i dva dela četrnaest umetnika iz kolekcije MNMU, dva printa stuba-totema Bogosava Živkovića, kao i kraći film o Muzeju. Organizovanu posetu izložbi imali su i učenici osnovnoškolskog uzrasta koji u Ljubljani pohađaju nastavu na srpskom jeziku.

Naziv izložbe:

SVESNO NAPUŠTANJE REALNOSTI

– ILIJA BAŠIČEVIĆ BOSILJ I SAVA SEKULIĆ

Autori: dr Ivana Bašičević Antić,

Marta Morgana Rudoni

Vreme: 10. jun – 10. decembar 2023.

Mesto: Mairano di Kastedo (Mairano di Casteggio), Italija

Kratak rezime: Izložba predstavlja rezultat saradnje MNMU i Kasa del' art Brut (Casa dell' Art Brut), najznačajnije i najveće zbirke art brut umetnosti u Italiji. Izložena dela Ilije Bašičevića Bosilja i Save Sekulića potiču iz zbirke Muzeja naivne i marginalne umetnosti i Muzeja naivne umetnosti *Ilijanum*, Šid. Izloženo je 70 dela, od kojih 39 pripada kolekciji MNMU, a 31 Muzeju *Ilijanum*. Izložbu prati i bogat katalog na bezmalo 200 strana, koji je dizajnirao studio *Futro dizajn*, kao i dokumentarni filmovi o oba autora.

Naziv izložbe:

EMERIK FEJEŠ – RAZGLEDNICE IZ (NE)POSTOJEĆIH GRADOVA

Autori: Senka Latinović i Vladimir Kokoruš

Vreme: 12. oktobar – 2. novembar 2023.

Mesto: Centar za kulturu Svilajnac

Kratak rezime: Na poziv Centra za kulturu Svilajnac, Muzej naivne i marginalne umetnosti je realizovao retrospektivnu izložbu dela, a u susret 120-godišnjici rođenja Emerika Feješa. Izloženo je dvadeset pet dela Emerika Feješa, kao i tri dela autora Jozefine Feješ i Dragiše Bunjevačkog. U okviru izložbe održana je i kreativna likovna radionica koju je vodila Radmila Stamenković, kustos pedagoga MNMU.

Naziv izložbe:

EROS I TANATOS: SUSRETI

NA DRUGOJ STRANI LIKOVNE REALNOSTI

Autor: Ivana Jovanović

Vreme: 19. oktobar – 10. decembar 2023.

Mesto: Galerija MNMU, Jagodina

Kratak rezime: Izložbu čini preko stotinu dela iz kolekcije MNMU, od kojih značajan broj retko izlaganih. Za ovu priliku je izdata i istoimena dvojezična publikacija posvećena viđenju susreta komplementarnih i sinergičnih sila erosa i tanatosa na drugoj strani likovne realnosti naivne i marginalne umetnosti. Otvaranju izložbe prethodila je sadnja sadnice ginka, simbola života i rađanja, u dvorištu Muzeja. Drvo su zasadili učenici Osnovne škole 17. oktobar u Jagodini radi obeležavanja dugogodišnje saradnje Muzeja i Škole.

Naziv izložbe:

ART BRUT. RADOVI IZ KOLEKCIJE INFELD

Autori: dr Ivana Bašičević Antić, Senka Latinović

Vreme: 15. decembar 2023 – 15. januar 2024.

Mesto: Salon Oto Bihalji-Merin, Beograd

Kratak rezime: MNMU je u saradnji sa Fondacijom *Peter Infeld* u Salonu Oto Bihalji-Merin, Muzeja naivne i marginalne umetnosti u Beogradu, priredio izložbu radova međunarodno poznatih i priznatih stvaralaca iz pedesetih godina 20. veka: od Skotija Vilsona, Ilije Bosilja i Fridriha Šreder-Zonenšterna, preko umetnika iz Guginga kod Beča, Osvalda Čirtnera, Augusta Vale, Johana Hauzera, Hajnriha

Rajzenbauera, Frica Kolera, do art kulturela velikih austrijskih slikara kao što su Arnulf Rajner i Peter Pongrac. Ovo je prva reprezentativna izložba rado-va iz Kolekcije *Infeld* u Srbiji. Izložbu prati trojezični katalog.

ZAVIČAJNI MUZEJ JAGODINA

Naziv izložbe:

SLIKA I ISTORIJA U SRBIJI SREDNJEG VEKA

Autor: Branislav Cvetković

Vreme: 26. jun – 18. jul 2023.

Mesto: Muzej *Horreum Margi* – Ravno, Čuprija

Kratak rezime: Izložba kopija fresaka i minijatura iz doba srpske srednjovekovne države Zavičajnog muzeja Jagodina priređena je u Muzeju *Horreum Margi* – Ravno u sklopu manifestacije *Vidovdanske svečanosti*. Izložena građa otkriva složene odnose slike i reči u kulturi srednjeg veka, pružajući upečatljiv prikaz postavki političke teorije, povesnog konteksta i sklopa istorijskih i religioznih tema.

Naziv izložbe:

ZNAŠ ŠTA SMO RADILI PROŠLE JESENI?

Autori: Smiljana Dodić, Sonja Perić

Vreme: 17. avgust – 27. decembar 2023.

Mesto: Zavičajni muzej Jagodina

Kratak rezime: Na izložbi su predstavljeni rezultati rada Arheološkog odeljenja Zavičajnog muzeja Jagodine u 2022. godini. Obuhvata dvanaest ilustrativnih panoa koji prikazuju put arheoloških predmeta od njihovog otkrivanja do susreta sa publikom. Cilj je bio da se publika upozna sa širokim spektrom muzejske delatnosti, odnosno koracima koji prethode izlaganju predmeta, a kojima neretko budu posvećene godine rada i istraživanja kustosa. Prikazani su rezultati zaštitnih arheoloških iskopavanja crkve manastira Ivković, projekat *Systematske arheološke prospekcije jagodinskog kraja*, zatim pokloni savesnih pojedinaca, predmeti od metala koji su prošli konzervatorski tretman, kao i idealna rekonstrukcija mističnog bronzanog predmeta, dodekaedra, koji je postao i junak stripa Aleksandra Zografa.

📖 KNJAŽEVAC

ZAVIČAJNI MUZEJ KNJAŽEVAC

Naziv izložbe:

ZAVIČAJNI MUZEJ KNJAŽEVAC

SVOM GRADU – U GODINI JUBILEJA

Autorke: Bojana Ilijić, Jelena Kurtić, Milena Milošević Micić, Milena Muminović Božić, Milica Mihajlović

Vreme: 17. maj – 12. jun 2023. godine

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja Knjaževac

Kratak rezime: Izložba priređena povodom obeležavanja 190 godina od oslobođenja grada od Turaka i 140 godina od Timočke bune predstavlja predmete, fotografije i dokumenta iz zbirki Zavičajnog muzeja Knjaževac u vezi sa oslobođenjem Knjaževca i poslednjim narodnim ustankom u novovekovnoj istoriji Srbije, kao i o značajnim istorijskim ličnostima u tom periodu.

Naziv izložbe:

VEČITO

Autor: mr Mare Janakova Grujić

Vreme: 15. jun – 28. oktobar 2023.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja Knjaževac

Kratak rezime: Retrospektivna izložba, posvećena stogodišnjici rođenja velikana srpske i jugoslovenske arhitekture, Bogdana Bogdanovića (1922, Beograd – 2010, Beč), nakon beogradske premijere prošle godine priređena je u Knjaževcu, gradu u kojem se nalazi jedno od značajnih dela ovog srpskog graditelja – Spomen-park istoriji za oslobođenje Knjaževca 1804–1945. Ovom memorijalu je posvećena posebna monografska postavka u okviru izložbe, realizovana u saradnji sa lokalnim stručnjacima i institucijama: Zavičajnim muzejom Knjaževac, Narodnom bibliotekom *Njegoš* iz Knjaževca, Istorijskim arhivom Zaječara, Zavodom za zaštitu spomenika kulture Niša, SUBNOR-om Knjaževac. Tokom trajanja izložbe organizovana su stručna vođenja, projekcije dokumentarnog filma o Bogdanovićevo stvaralaštvu, posebna virtuelna projekcija *vođenja* kroz sve Bogdanovićeve memorijale izvedene na teritoriji nekadašnje Jugoslavije, kao i serija dečjih kreativnih radionica na temu simbola i crteža.

Večito, Zavičajni muzej Knjaževac

Naziv izložbe:

**SVETI ONUFRIJE VELIKI:
IKONA PUSTINJSKOG OCA**

Autor: Milica Mihajlović

Vreme: 24. novembar 2023 – 25. januar 2024.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja Knjaževac

Kratak rezime: Izložba je realizovana u okviru projekta *Prezentacija jedinstvenih predstava Svetog Onufrija Velikog iz zbirke Zavičajnog muzeja Knjaževac – ikone i posveta*, koji je realizovan tokom 2023. godine. Izložba je posvećena, za srpsku sredinu, jedinstvenim ikonama Svetog Onufrija Velikog, nastalim u drugoj polovini 19. veka. Ove dve ikone, jedna iz zbirke Zavičajnog muzeja Knjaževac i druga sa južnih dveri ikonostasa Manastira Svetog Onufrija, na ovaj način su prvi put na jednom mestu predstavljene najširoj publici. Ikone Svetog Onufrija Velikog jesu važna svedočanstva sakralne umetnosti i bogatog kulturnog nasleđa Istočne Srbije. Cilj izložbe je da prikaže razvoj kulta drevnog egipatskog pustinjaka, kao i da istakne značaj njegovog jedinog svetilišta u srpskoj sredini, malo poznatog Manastira Svetog Onufrija kod Bigra.

KRAGUJEVAC

NARODNI MUZEJ ŠUMADIJE

Naziv izložbe:

**ANTONIJEVIĆ, JOKSIMOVIĆ, NASKOVSKI
– NOVI AUTORI U ZBIRKAMA ODELJENJA
ZA ISTORIJU UMETNOSTI NARODNOG
MUZEJA ŠUMADIJE U KRAGUJEVCU**

Autor: Tatjana Milosavljević

Vreme: 14. februar – 10. mart 2023.

Mesto: Umetnička galerija Narodnog muzeja Šumadije

Kratak rezime: Odeljenje za istoriju umetnosti Narodnog muzeja Šumadije u Kragujevcu trudi se da vodi promišljenu politiku nabavke novih umetničkih predmeta, uvek imajući u vidu nove savremene tendencije. Praksa organizovanja izložbi novih akvizicija na svake dve ili tri godine postoji već 30-ak godina. Izložba u 2023. godini ilustruje napore Odeljenja za istoriju umetnosti da na najbolji mogući način isprati sve savremene tendencije, uvodeći i autore koji dosad nisu bili zastupljeni u zbirkama.

Naziv izložbe:

HERALDIKA DINASTIJE OBRENOVIĆ

Autori: Miloš Jurišić, Roksanda Aleksić, Bojana Topalović

Vreme: 6. maj – 30. avgust 2023.

Mesto: Konak kneza Mihaila

Kratak rezime: Narodni muzej Šumadije izložbom predmeta iz Muzeja sa heraldičkim motivima iz perioda dinastije Obrenović obeležava događaje od značaja za dinastiju Obrenović, jedan kao jubilej (200 godina od rođenja kneza Mihaila), a drugi kao memorijal (120 godina od gašenja vladarske linije dinastije ubistvom kralja Aleksandra i kraljice Drage). Tako Muzej, u saradnji sa Fondacijom *Kraljevska kuća Obrenović*, na dostojan način odaje počast ljudima koji su svoje živote uzidali u temelje srpske državnosti. Na izložbi su prikazani crteži odabranih državnih i dinastičkih simbola (autora P. Maksimovića po blazonu P. Obrenovića Jakovljevića).

Bajka o pesmi, Spomen-park Kragujevački oktobar, Muzej 21. oktobar

SPOMEN-PARK KAGUJEVAČKI OKTOBAR, MUZEJ 21. OKTOBAR

Naziv izložbe:

BAJKA O PESMI

Autor: Marko Terzić

Vreme: 12. septembar – 16. oktobar 2023.

Mesto: Muzej 21. oktobar

Kratak rezime: Izložba je kreirana u nameri da se istraži identitet samog Muzeja 21. oktobar kroz ponovno skretanje pažnje na globalni značaj pesme *Krvava bajka* Desanke Maksimović, kao simbola najdirektnije povezanog sa događajem kojim se ovaj memorijalni muzej bavi. Izložba na ovom izuzetnom primeru nastoji da preispita globalne granice moći umetničkog dela da, u kontinuitetu, deluje na konkretnu društvenu stvarnost, odnosno kako se taj uticaj menja, te percepcija umetničkog dela transformiše u kontekstu globalnih promena. Kroz istraživanje o nastanku, prvim javnim objavljivanjima, uticaju ove pesme na identit i čak nastanak Spomen-parka *Kragujevački oktobar* i Muzeja 21. oktobar, te na način percepcije događaja kojim se pesma bavi, referiše se na živ proces preispitivanja simbola vremena koji (pre)često trpe posledice promena koje možda ne ciljaju preumnjenje vrednosnog sistema, ali to mogu vremenom postati usled nedovoljne odgovornosti prema globalnom identitetu u kontekstu dugog

trajanja. Posebni rezultati ove izložbe jesu pokloni koje je porodica velike pesnikinje darovala Muzeju: originalni prepis pesme koji je načinila sama umetnica za svoje potrebe, kao i vojnički sanduk u kome je pesma čuvana, skrivena od okupatorskih vlasti, sve do završetka Drugog svetskog rata.

Naziv izložbe:

MESTO SEĆANJA

Autori: Marijana Stanković, Jelena Davidović, Nikola Govedarica

Vreme: 26. septembar – 31. oktobar 2023.

Mesto: Muzej 21. oktobar

Kratak rezime: Izložba je postavljena povodom 70 godina od osnivanja Spomen-parka kao ustanove. Osmišljena je kao retrospektiva rada i izgradnje Parka i delatnosti ustanove kroz manifestacije i godišnji program. Na 12 panoa na otvorenom, na platu ispred zgrade Muzeja, prikazan je istorijat rada ove ustanove, od osnivanja, kroz arhivske fotografije i dokumenta o izgradnji Parka, svih spomenika, muzeja, uređenju humki i hortikulturnom uređenju, do osnivanja i realizacije tradicionalnih manifestacija i kulturnih dešavanja. Cilj izložbe je bio da prikaže kako se ustanova razvijala do danas i koliko je ulogu imala u stvaranju memorijalnog prostora kao mesta počivanja žrtava kragujevačkog oktobra. Takođe, izložba treba da prikaže ulogu umetnosti u kulturi sećanja i čuvanju sećanja na žrtve.

NARODNI MUZEJ KRALJEVO

Naziv izložbe:

DECA U RATU: SRPSKI IZBEGLIČKI DOMOVI U MATARUŠKOJ BANJI 1942–1944.

Autori: Ljubinka Škodrić, Mirjana Savić

Vreme: 17. oktobar – 20. novembar 2023.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kraljevo

Kratak rezime: Tokom Drugog svetskog rata u okupiranu Srbiju su dolazili talasi izbeglica iz svih krajeva razorene Kraljevine Jugoslavije, što je nametnulo nužnost njihovog organizovanog zbrinjavanja. U tu svrhu, 1941. godine osnovan je Komesarijat za izbeglice i preseljenike, pod čijim pokroviteljstvom u Mataruškoj Banji 3. juna 1942. godine počinju sa radom Srpski izbeglički domovi za zbrinjavanje dece. Time je ovo popularno turističko mesto preobraženo u jedan od najznačajnijih i najaktivnijih humanitarnih centara u Srbiji. Od 1943. godine u sistem izbegličkih domova ulazi i Manastir Studenica, kao oporavilište za decu slabijeg zdravlja. Staranje o deci bilo je kompleksno i obuhvatalo je smeštaj, ishranu, lečenje, školovanje, vaspitavanje dece i organizovanje njihovog slobodnog vremena. Od početka juna 1942. godine do kraja novembra 1944. godine u Mataruškoj Banji utočište je pronašlo preko 3445 mališana, od kojih je 56, uprkos trudu lekara, podleglo posledicama bolesti. Uz desetine autentičnih fotografija, prvi put su objavljena lična sećanja nekadašnjih štićenika domova. Uz brojna arhivska dokumenta, izložba na slikovit i zanimljiv način prikazuje svakodnevni život dece i njihovih staratelja, u izbegličkim domovima Mataruške Banje tokom ratnih godina.

Naziv izložbe:

MATARUŠKA BANJA: POD HLADNIM LIPAMA, KRAJ BRZOG IBRA...

Autor: Suzana Novčić

Vreme: 15. decembar 2023 – 15. februar 2024.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kraljevo

Kratak rezime: Mataruška Banja, kao lečilište i turističko mesto, počinje da se razvija u prvim godinama XX veka. Iako je jedna od najmlađih banja,

Deca u ratu: Srpski izbeglički domovi u Mataruškoj Banji 1942–1944, Narodni muzej Kraljevo

zbog posebnih prirodnih resursa i karakteristične geografsko-prostorne strukture, njen razvoj išao je uzlaznom putanjom, posebno u godinama između dva svetska rata, kada je i formirana kao klimatsko lečilište za odmor i oporavak. Na izložbi *Mataruška Banja: Pod hladnim lipama, kraj brzog Ibra...* publika ima prilike da se, kroz razglednice, fotografije, predmete i dokumenta, upozna sa nastankom i razvojem Mataruške Banje: od pronalaska lekovite vode, preko međuratnih godina procvata i uspona, zatim sistemskih i ideoloških promena u socijalizmu, kada se razvila u moderno lečilište, u skladu sa standardima savremene balneologije i rehabilitacije, sve do početka devedesetih godina XX veka, kada je doživela svojevrsno posrnuće. Pored hronološkog prikaza, izložba pruža uvid u prvobitni urbanističko-regulacioni plan, panorame naselja, arhitektonske projekte banjskih kupatila, hotela i vila, izgled turističko-ugostiteljskih objekata, zdravstvenih i lečilišnih ustanova, reprezentativnih banjskih vila, te vizuelno dočara va kulturu življenja, odevanja, kao i prizore odmora i rekreacije.

Evolucija čoveka,
Narodni Muzej Leskovac

LESKOVAC

NARODNI MUZEJ LESKOVAC

Naziv izložbe:

ARHEOLOGIJA BALKANA U FOKUSU

Autori: Arheološki institut u Beču, Narodni muzej Leskovac

Vreme: 3. april – 3. maj 2023.

Mesto: Donja galerija Narodnog muzeja u Leskovcu

Kratak rezime: Kroz vizualizaciju arheološkog nasleđa na Balkanu stavlja se u centar pažnje region koji je na mnogo načina ključan za proučavnije praistorije evropskog kontinenta. U Jugoistočnoj Evropi se prvi put registruje bazni kulturni, društveni i tehnološki razvoj koji će ostvariti trajni uticaj na ovaj kontinent i njegova društva. Stoga je region Balkana jedan od najzбудljivijih i najizazovnijih područja za fundamentalna arheološka istraživanja. Austrijska akademija nauka može da se osvrne na dugu istraživačku tradiciju u jugoistočnoj Evropi, koju Austrijski arheološki institut nastavlja u bliskoj saradnji sa partnerima iz balkanskih zemalja, među kojima Srbija igra važnu ulogu. Između ostalog, izložba prikazuje i najnovije rezultate istraživanja neolitskog naselja Svinjarička Čuka kod Lebnana. Ovde je srpsko-austrijski istraživački tim otkrio ostatke ranih neolitskih kuća koje su bile trajno naseljene ranim zemljoradničkim i stočarskim grupama, što predstavlja prvi dokaz trajne, fiksne arhitekture na ovim prostorima.

Naziv izložbe:

EVOLUCIJA ČOVEKA

Autor: Nebojša Dimitrijević

Vreme: 8. jun – 8. jul 2023.

Mesto: Stalna postavka Narodnog muzeja Leskovac

Kratak rezime: Ova izložba je bila jedinstvena prilika da posetioci Muzeja vide morfološki tačne replike lobanja praistorijskih ljudi iz roda australopiteka, neandertalca i roda homo. Izloženo je devet replika lobanja, kao i obrazloženje njihovih razlika u morfologiji, tako da su se posetioci upoznali sa evolucijom hominda od australopiteka do današnjeg sapijensa, kao i sa porodičnim stablom današnjih ljudi. Ovom postavkom Muzej nije izašao iz okvira kulturno-istorijske baštine leskovačkog kraja, već je ponudio priču o univerzalnom nasleđu ljudske vrste koje baštine svi ljudi.

LOZNICA

CENTAR ZA KULTURU VUK KARADŽIĆ LOZNICA

Naziv izložbe:

OBRAZOVNE PROGRAMSKE AKTIVNOSTI RADNIČKOG UNIVERZITETA U LOZNICI

Autor: Biljana Radičević

Vreme: 20. februar – 2. mart 2023.

Mesto: Muzej Jadra

Kratak rezime: Centar za kulturu *Vuk Karadžić* u Loznici je pravni sledbenik Radničkog univerziteta u Loznici, koji je postojao od 1959. do 1989. godine. Dokumentarnom izložbom predstavljene su obrazovne aktivnosti koje su se realizovale u drugoj polovini 20. veka, počeci osnovnog obrazovanja odraslih, prekvalifikacija i dokvalifikacija radnika Kombinata *Viskoza*, pohađanje srednjeg usmerenog obrazovanja (tekstilna, saobraćajna, upravna, građevinska, ekonomska, ugostiteljska škola), visoko obrazovanje odnosno studije Visoke poslovne škole iz Beograda i Mašinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu koje su se odvijale u Loznici, zatim pohađanje različitih kurseva (stranih jezika, daktilografije, krojenja i šivenja), kao i obuka mladih poljoprivrednika. Cilj ove izložbe je da se starije generacije podsete na svoje

školoavanje, a mladi upoznaju sa nekadašnjim oblicima formalnog i neformalnog obrazovanja. Uz islozbu je uraden prateći katalog i veb-stranica posvecena Radničkom univerzitetu u Loznici (www.radnickiuniverzitet.rs).

Naziv izložbe:

DIGITALNI HERBARIJUM PRIRODNIH I KULTURNIH VREDNOSTI PREDELA IZUZETNIH ODLIKA KULTURNI PREDEO TRŠIĆ – TRONOŠA

Autor: Biljana Radičević

Vreme: 23. februar 2023 –

Mesto: Muzej Jadra, Loznica

Kratak rezime: Centar za kulturu *Vuk Karadžić* u Loznici od 2019. godine Odlukom Vlade Republike Srbije upravlja zaštićenim područjem *Kulturi predeo Tršić – Tronoša*. U 2023. godini priređena je veb-prezentacija www.kulturnipredeo.rs, kojom su predstavljene kulturne i prirodne vrednosti ovog zaštićenog područja. Među vrednostima kulturnog predela Tršić – Tronoša izdvajaju se Vukova spomen-kuća, Manastir Tronoša, božikovina i vres kao strogo zaštićene biljne vrste i autohtone sorte voća. Svaka od vrednosti predstavljena je tekstem, ilustracijama i fotografijama. Kao izvor za izradu prezentacije korišćeni su: Studija zaštite koju je uradio Zavod za zaštitu prirode Srbije, Uredba Vlade Republike Srbije o proglašenju Kulturnog predela Tršić – Tronoša za zaštićeno područje, podaci dobijeni iz Instituta za biološka istraživanja *Siniša Stanković*, fotografije i dokumenti iz arhive Centra za kulturu *Vuk Karadžić* u Loznici.

Naziv izložbe:

PRIČE O IZLIVANJU I PALJENJU RATARSKIH SVEĆA U MANASTIRU TRONOŠA

Autor: Ana Čugurović

Vreme: 21. april – 6. decembar 2023.

Mesto: Muzej jezika i pisma u Tršiću

Kratak rezime: Ova izložba otvorena je u okviru programa *Jezik u (ne)materijalnom kulturnom nasleđu*, koji se održava svake godine povodom *Dana Muzeja jezika i pisma*. Priča o izlivanju i paljenju ratarskih sveća kao „živom nasleđu” u Manastiru Tronoša ispričana je na fotografijama Aleksandra

Stojanovića koje su zabeležene 2021. godine u okviru projekta *Priče o nematerijalnom kulturnom nasleđu. Prenošnje znanja između nosilaca, stručnjaka i članova lokalne zajednice*, koji je podržalo Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije i koje su od tada deo dokumentacije Centra za kulturu *Vuk Karadžić*. Promene i kontinuitet ovog običaja prikazani su kroz različite etnografske zapise zabeležene tokom 19, 20. i 21. veka koji čuvaju priče i sećanja učesnika u običaju. Širi kontekst ovog običaja dočaravaju odlomci iz savremenih etnolingvističkih istraživanja koja ukazuju na nove podatke o većoj starosti i široj rasprostranjenosti sličnih običaja među nekim slovenskim narodima. Izložba je održana u okviru projekta *Priče o nematerijalnom kulturnom nasleđu u muzeju. Savremene prakse negovanja i prezentacije* Centra za kulturu *Vuk Karadžić* Loznica.

Naziv izložbe:

PLETENJE VENACA OD IVANJSKE TRAVE U JADRU I RAĐEVINI

Autor: Ana Čugurović

Vreme: 8–14. decembra 2023.

Mesto: Muzej jezika i pisma u Tršiću

Kratak rezime: Na izložbi je priča o običaju pletenja venaca od ivanjske trave ispričana kroz opise ivanj-danskih običaja u *Rječnicima* Vuka Stefanovića Karadžića, opise o simbolici Sunca, cveća i zajedništva, legende o različitim nazivima za praznik Ivanjdan i savremene opise običaja i fotografije Aleksandra Stojanovića zabeležene u Loznici, Koreniti i Tršiću 2021. godine i Milana Pantelića zabeležene u Donjim Brezovicama 2023. godine. Na otvaranju, uz katalog izložbe, predstavljen je i zbornik *Ivanjdan-ski običaji u Srbiji*, o kojem je govorila urednica Gordana Pajić, muzejska savetnica u Narodnom muzeju Valjevo, i prikazan etnografski film ovog muzeja *Ivanjsko cveće*. Izložba je realizovana u okviru projekta *Priče o nematerijalnom kulturnom nasleđu u muzeju. Savremene prakse negovanja i prezentacije* Centra za kulturu *Vuk Karadžić* Loznica.

Naziv izložbe:**NAŠE NEMATERIJALNO
KULTURNO NASLEĐE****Autor:** Ana Čugurović**Vreme:** 14. decembar 2023 – 20. mart 2024.**Mesto:** Muzej jezika i pisma u Tršiću

Kratak rezime: U okviru ove izložbe predstavljene su elementi iz Nacionalnog registra nematerijalnog kulturnog nasleđa Republike Srbije koji su živo nasleđe u lozničkom kraju: zdravice, šljivovica i lilanje. Tekstovi izložbe govore o ovim običajima u prošlosti i donose zapise Vuka Stefanovića Karadžića o običaju paljenja lila, gajenju šljiva i nazdravljanju (*napijanju*), kao i zapise zdravica govorenih na slavama u nekim selima u okolini Loznice polovinom 20. veka. Fotografije na izložbi pričaju o tome kako nasleđe živi danas, a zabeležili su ih fotografi Aleksandar Stojanović (2011, 2012. i 2018. godine) i Milan Pantelić (2022. i 2023. godine). Na otvaranju izložbe održan je stručni skup na kojem su ispričane priče o različitim elementima nematerijalnog kulturnog nasleđa i različitim istraživanjima o njima. Izložba je održana u okviru projekta *Priče o nematerijalnom kulturnom nasleđu u muzeju. Savremene prakse negovanja i prezentacije* Centra za kulturu Vuk Karadžić Loznica, a materijali za izložbu prikupljeni su u projektima Centra za kulturu realizovanim prethodnih godina.

Naziv izložbe:**RAZOTKRIVANJE BRONZANOG DOBA
– PAULJE****Autor:** Rada Gligorić**Vreme:** 23–26. novembar 2023.**Mesto:** Muzej Jadra

Kratak rezime: Reč je o arheološkoj izložbi na kojoj su prikazana istraživanja započeta 1989. godine na lokalitetu Paulje kod sela Brezjak, koja traju do današnjeg vremena. Posetioци su imali prilike da vide 340 predmeta iz 48 različitih humki sa ovog lokaliteta. Pored predmeta, izložba je uključila panoe koji su informisali posetioce o lokalitetu i o nekropoli.

NEGOTIN**MUZEJ KRAJINE****Naziv izložbe:****GOBLENI – SLIKE KONCEM OBOJENE****Autor:** Sanja Radosavljević**Vreme:** 5. oktobar – 28. novembar 2023.**Mesto:** Galerija Muzeja Hajduk Veljka

Kratak rezime: Izložbom su obuhvaćena pedeset i četiri uramljena goblena sa različitim motivima, koji su deo privatnih kolekcija negotinskih porodica: Milošević, Milovanović, Trajković, Galić, Radulović, Dinčić, Stanković i Radosavljević, kao i kolekcije porodice Savić iz Kladova. Pored goblena, izložene su i šeme, ramovi, igle i konci za izradu goblena. Nazivom izložbe *Gobleni – slike koncem obojene* naglašava se prenošenje jedne vrste umetničkog izraza u drugi a cilj izložbe jeste da doprinese očuvanju veza kao tradicionalne veštine ukrašavanja tekstila poznate na ovim prostorima od davnina.

Naziv izložbe:**NADEŽDA PETROVIĆ****– ŽIVOT KAO LJUBAV NA DELU****Autori:** Vesna Stanković, Dušanka Botunjac**Vreme:** 29. novembar – 9. decembar 2023.**Mesto:** Galerija Muzeja Hajduk Veljka

Kratak rezime: Izložba je nastala na osnovu proučavanja dokumentarne i arhivske građe vezane za život i rad Nadežde Petrović, bazirajući se na tri bitna uporišta iz njenog života i osvetljavajući je kao slikarku, jednu od osnivača Kola srpskih sestara i dobrovoljnu bolničarku. Kroz izložbu se naglašava Nadeždin veliki značaj kao aktivistkinje za ženska prava i humanitarke koja je svoj život živela kao ljubav na delu, ostajući jedna od najznačajnijih heroina srpske istorije. Izložba ima za cilj da na zanimljiv način približi publici značaj Nadežde Petrović, čineći istovremeno scenografiju istoimenog muzejskog teatra.

GALERIJA SAVREMENE LIKOVNE UMETNOSTI NIŠ

Naziv izložbe:

AKVIZICIJE: POKLONI 2016–2022.

Autor: Radmila Kostić

Vreme: 27. april – 23. maj 2023.

Mesto: Oficirski dom, Niš

Kratak rezime: Izložba upoznaje publiku sa nastankom fonda Galerije Savremene likovne umetnosti, načinima popunjavanja zbirke od formiranja Galerije sve od otkupa likovne kolonije Sićevo, Grafičke radionice Sićevo, otkupa Ministarstva kulture pa do individualnih poklona. Na izložbi je predstavljeno 109 dela, domaćih i stranih autora, raznovrsnih tematika, rađenih u različitim tehnikama od ulja na platnu, crteža, grafika, mozaika, fotografija, skulptura do raznih kombinovanih tehnika.

Naziv izložbe:

PLURALNE STRATEGIJE – IZBOR IZ ZBIRKE SAVREMENOG SLIKARSTVA GALERIJE SLU NIŠ

Autor: Radmila Kostić

Vreme: 4. oktobar – 1. novembar; 3. novembar – 2. decembar 2023.

Mesta: Galerija likovne umetnosti poklon-zbirka Rajka Mamuzića, Novi Sad; Velika galerija Doma vojske Srbije, Beograd

Kratak rezime: Na izložbi je zastupljeno 30 srpskih umetnika druge polovine 20. veka koji su, kao vodeći protagonisti likovne scene Srbije, dali značajan deo aktuelnih likovnih produkcija na ovim prostorima. Prikazana dela nastala su tokom sedamdesetih i osamdesetih godina 20. veka, kada je došlo do promena u statusu umetničkog dela, kao i niza novoformiranih inovativnih umetničkih pozicija. Tada su se izdvojile dve osnovne struje: jedna koja je negovala klasične akademske principe i druga koja je otvorenim kritičkim stavom ukazivala na aktuelna pitanja i nedoumice društvenog trenutka.

Etnologija u muzeju: šta oni tamo rade?
Narodni muzej Niš

NARODNI MUZEJ NIŠ

Naziv izložbe:

DARODAVCIMA U ČAST (POVODOM 90 GODINA OD OSNIVANJA NARODNOG MUZEJA NIŠ)

Autori: kustosi Narodnog muzeja Niš

Vreme: 4. april – 28. maj 2023.

Mesto: Narodni muzej Niš, Galerija Sinagoga

Kratak rezime: Izložba prikazuje 90 godina od osnivanja Narodnog muzeja, a akcenat je stavljen na osnivače Aleksandra Nenadovića, Borivoja Gokovića, Borivoja Popovića i Adama Oršića Slavetića, koji su poklonili veliki broj predmeta. Njihovim donacijama je stvorena osnova svih budućih muzejskih zbirki – Praistorije, Numizmatike, Antike, Srednjovekovne zbirke, Etnologije, Istorije i Istorije umetnosti. Izložba je praćena katalogom čija je autorka Bojana Milenković.

Naziv izložbe:

RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA SIMA ČEMERIKIĆ 1906–1973.

Autori: Mara Makarić i Zoran Čemerikić

Vreme: 6–29. septembar 2023.

Mesto: Narodni muzej Niš, Galerija Sinagoga

Kratak rezime: Izložbom se obeležava značajni jubilej – 50 godina od smrti Sime Čemerikića, a cilj joj je upoznavanje šire javnosti sa izborom iz njegovog celokupnog slikarskog opusa, dakle od studentskih dana do pred kraj života. Predstavljeno je 70

Paraćinsko staklo – kristalna nostalgija,
Zavičajni muzej Paraćin

umetničkih dela, koja su nastala u periodu od 1932. do 1971. godine i obuhvataju portrete, aktove i pejzaže, nastale u tehnici akvarela, pastela i ulja.

Naziv izložbe:

ETNOLOGIJA U MUZEJU: ŠTA ONI TAMO RADE?

Autori: Milica Karapandžić, Vladan Radisavljević

Vreme: 15. decembar 2023 – maj 2024. godine

Mesto: Narodni muzej Niš, Galerija Sinagoga

Kratak rezime: Izložba je koncipirana tako da uvede posetioca u muzejski depo. Na ovaj način posetioci se mogu upoznati sa svim segmentima muzejske delatnosti: nabavka predmeta, dokumentacija, konzervacija, smeštaj i staranje o njima i rukovanje i izlaganje. Integracijom nematerijalnog kulturnog nasleđa u prostor muzejske etnologije zaokružuje se priča o etnologiji i muzeju iznutra.

🍷 NOVI PAZAR

MUZEJ RAS NOVI PAZAR

Naziv izložbe:

PAZARKA, PRAISTORIJSKA FIGURINA IZ OKOLINE NOVOG PAZARA

Autor: Mustafa Baltić

Vreme: 21–28. april 2023.

Mesto: Muzej *Ras* Novi Pazar

Kratak rezime: U okviru obilježavanja Dana grada Novog Pazara, upriličena je multimedijalna izložba

kojom je predstavljena prva neolitska figurina u posedu Muzeja, a koja je pronađena na teritoriji Novog Pazara, stara približno 7000 godina. Pored toga što je prvi put izložena javnosti, predstavljena je i digitalno, te su posetioci mogli da saznaju više o njoj, ali i o neolitu novopazarskog kraja. Nakon izložbe, figurina je postala deo stalne postavke Muzeja.

Naziv izložbe:

PROUČAVANJE I HRONOLOŠKO ODREĐIVANJE MUSHAFI IZ BIBLIOTEKE MUZEJA RAS NOVI PAZAR

Autor: Mustafa Baltić

Vreme: 30. novembar – 6. decembar 2023.

Mesto: Muzej *Ras* Novi Pazar

Kratak rezime: Izlaganje Mushafa iz biblioteke Muzeja je deo projekta proučavanja i hronološkog određivanja Kur'ana u posedu Muzeja, koji je pored izložbe obuhvatio i tribinu, kao i prezentaciju samog projekta koji je finansiralo Ministarstvo kulture. Posetioci su mogli da vide Mushaf iz 16. veka nedelju dana a nakon toga je vraćen na stalnu postavku.

Naziv izložbe:

KARAOZ, POZORIŠTE SJENKI U TRADICIJI BOŠNJAČA

Autor: Mustafa Baltić

Vreme: 7–14. decembar 2023.

Mesto: Muzej *Ras* Novi Pazar

Kratak rezime: Izložba lutaka, karaktera iz tradicionalnog pozorišta senki *Karaoz*, organizovana je u prostorijama Muzeja, kao deo šireg projekta koji je podržalo Ministarstvo kulture RS, gdje je prvi put poslije 100 godina u Srbiji odigrana predstava tog specifičnog tipa pozorišta. Predstava je oživela jedan kulturni fenomen karakterističan za bošnjačku zajednicu iz vremena osmanlijske uprave, gdje je izložba lutaka i karaktera bila važan deo. Predstavi i izložbi prethodilo je predavanje o ovom zaboravljenom kulturnom fenomenu, kom je prisustvovalo veliki broj građana i predstavnika javnog i kulturnog života.

PARAĆIN

ZAVIČAJNI MUZEJ PARAĆIN

Naziv izložbe:

PARAĆINSKO STAKLO

– KRISTALNA NOSTALGIJA

Autori: Hristina Mikić, Estela Radonjić Živkov

Vreme: 2–23. septembar 2023.

Mesto: Kulturni centar Srbije u Parizu

Kratak rezime: Na izložbi je predstavljen istorijat proizvodnje kristala u Srpskoj fabrici stakla, zajedno sa vintidž (vintage) kolekcijom paraćinskog stakla koju je dizajnirala Mina Miladinović. Izložba je obuhvatila fotografije, hologramske projekcije i umetničke instalacije kroz koje se istražuju srpsko-francuske privredne veze. Na izložbi je predstavljena i digitalna platforma Zavičajnog muzeja Paraćin *Kreativno staklo Srbije*, koja je razvijena u saradnji Muzeja sa Institutom za kreativno preduzetništvo i inovacije (www.creativeglassserbia.com).

PETROVAC NA MLAVI

ZAVIČAJNI MUZEJ PETROVAC NA MLAVI

Naziv izložbe:

IZBOR ILUSTRACIJA I STRIP-TABLI

IZ LIKOVNE ZBIRKE ZAVIČAJNOG MUZEJA

Autor: Darko Stokić

Vreme: 20. mart – 10. maj 2023.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja

Kratak rezime: U okviru manifestacije *Strip 9. trip* realizovana je izložba ilustracija i strip-tabli koje su deo likovne zbirke Zavičajnog muzeja. Predstavljene su radovi dosadašnjih učesnika ove manifestacije: Sabahudina Muranovića Murana, Dragoslava Jovanovića Dragana i Zorana Jankovića, kao i izbor radova iz Legata Božidara Bože Veselinovića i Legata Dragana Savića.

Naziv izložbe:

ŽIVOT I DELO DRAGANA SAVIĆA

Autor: Darko Stokić

Vreme: 8. decembar 2023 – 2. mart 2024.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja

Kratak rezime: Dokumentarno-umetnička izložba povodom 100 godina od rođenja Dragana Savića (1923–2023) podeljena je u nekoliko segmenata koji prate Savićev život od rođenja, školovanja, rada u redakcijama listova *Jež* i *Borba*, putovanja u Ameriku i dobijanja prestižne nagrade na međunarodnom konkursu *Karikatura u borbi za mir*, boravka među borbima alžirske revolucije, spornog slučaja oko maskote grada Beograda, i tako dalje, sve do smrti i formiranja Legata u Zavičajnom muzeju 2019. godine. Svaki od navedenih segmenata prati i određeni broj umetničkih radova, dokumenata i ličnih predmeta.

PIROT

GALERIJA ČEDOMIR KRSTIĆ PIROT

Naziv izložbe:

UMETNIČKA ZBIRKA IO PRVI MAJ

Autor: Radmila Vlatković

Vreme: 20. januar – 15. februar 2023.

Mesto: Galerija Čedomir Krstić Pirot

Kratak rezime: Izložba obuhvata dela iz umetničkog fonda Industrije odeće *Prvi maj* koja je otkupila Gradska uprava Pirot nakon procesa privatizacije. IO *Prvi maj* se među prvim radnim organizacijama upustila u značajan projekat unošenja umetničkih dela u radne prostore. Eksterijeri, enterijeri i parkovi bili su ispunjeni umetničkim delima vrhunskog kvaliteta jugoslovenskih i svetskih umetnika, pri čemu je došlo do humanizacije odnosa umetnikove misli, radnog prostora i posmatrača. Umetnost je postala sastavni deo života, kao životni odnos čoveka prema čoveku, čoveka prema predmetu i prema prirodi, a ne samo *muzejsko* dobro. Zbirku su činila 174 dela (11 mozaika, 36 skulptura, 1 vitraž, 14 tapiserija i 110 slika i grafika). Opštini Pirot su 2011. godine ustupljene tri skulpture: *Zec* vajara Kloda Losta, *Žena i muzika* Dominika Labovicia i *Suza* Kengira Azume. Umetnička zbirka *Prvog maja*, deo preostao nakon procesa privatizacije, predstavlja deo ukupnog likovnog potencijala grada i čini okosnicu likovnog života Pirota.

Naziv izložbe:**STUDENICA****Autor:** Radmila Vlatković**Vreme:** 21. mart – 6. april 2023.**Mesto:** Galerija Čedomir Krstić Pirot

Kratak rezime: Izložena su dela umetnice Biljane Vuković, koja je pedeset svojih grafika zaveštala Galeriji Čedomir Krstić kao poklon. U njima je jasna predstava pejzaža sa Stare planine, Basare ali i Studenica sa svojim predelima i inspiracijama. Autorin grafički metod, koji posmatraču deluje jednostavno i spontano, vođen je bogatim iskustvom i izgrađenim osećajem za prirodu korišćenih materijala (cink, asfalt, kolofonijum, azotna kiselina). Rad na matrici je za umetnicu zanimljiva igra i dijalog sa materijalom, čiji se ishod iščekuje sa ushićenjem.

Naziv izložbe:**ČEDOMIR KRSTIĆ POSLEDNJI SRPSKI INTIMISTA****Autor:** Radmila Vlatković**Vreme:** 24. april – 15. maj 2023.**Mesto:** Galerija Čedomir Krstić Pirot

Kratak rezime: Izložba je organizovana povodom obeležavanja sto godina od rođenja Čedomira Krstića, čije ime nosi Galerija u Pirotu, koja od 2023. godine ima u fondu 15 slika ovog umetnika. Čedomir Krstić je Akademiju likovnih umetnosti završio u klasi Nedeljka Gvozdencića. Godinu dana radio je u ateljeu Đorđa Andrejevića Kuna. Sve do smrti bio je redovni profesor Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu. Bio je član ULUS-a i za sobom ima veliki broj kolektivnih i samostalnih izložbi.

MUZEJ PONIŠAVLJA PIROT**Naziv izložbe:****ODLIKOVANJA IZ ZBIRKE ODLIKOVANJA MUZEJA PONIŠAVLJA PIROT****Autor:** Mila Panajotović**Vreme:** 24. novembar – 13. decembar 2023.**Mesto:** Galerija Čedomir Krstić u Pirotu

Kratak rezime: Muzej Ponišavlja Pirot je prikazao javnosti odlikovanja iz svoje istoimene zbirke i to 75 različitih primeraka (ordena, medalja i spomenica). Odlikovanja obuhvataju period od vremena

srpsko-turskih ratova 1876–1878. pa do modernog doba. Mogu se podeliti na domaća i strana, ratna i mirnodopska. Sva odlikovanja su pripadala pojedincima iz Pirotskog okruga, među kojima su i dve žene. Pored odlikovanja, posetioci izložbe su imali prilike da vide i originalne dokumente tj. diplome o dodeli odlikovanja i fotografije nosilaca, kao i vojne uniforme pirotskih ratnika iz Prvog i Drugog svet-skog rata, ali i uniforme iz mirnodopskog perioda, npr. vatrogasne uniforme.

🔥 POŽAREVAC**FONDACIJA „MILENIN DOM”,
GALERIJA MILENE PAVLOVIĆ BARILLI,
POŽAREVAC****Naziv izložbe:****SA TOBOM SAM VIDELA DRUGU STRANU SUNCA – SLIKARKE NADREALISTKINJE IZ ISTOČNE EVROPE****Autor:** Anka Kempkes**Organizator izložbe:** Europe arteast foundation**Vreme:** 10–30. april 2023.**Mesto:** Pavilion Gallery, London

Kratak rezime: Na izložbi je pomoću dela 16 umetnica nadrealistkinja iz Istočne Evrope prikazan razvoj nadrealizma od 1930-ih godina do danas. Galerija Milene Pavlović Barili se odazvala pozivu organizatora da sa 4 Milenina dela učestvuje na ovoj izložbi. U pitanju su dela pod nazivom *Lutka*, ulje na platnu iz 1936. godine, *Fantastična kompozicija sa ženskim aktom i zmajem*, iz 1936. godine, kao i dve ilustracije iz časopisa *Vog: Toplo ružičasto sa hladnim sivim*, objavljena 15. januara 1940. godine, i *Model večernje haljine*, objavljena 1. decembra 1939. godine.

Naziv izložbe:**OVAJ SVET SAMO JE SANAK LEP****Autor:** Violeta Tomić**Vreme:** 23. jun – 21. avgust 2023.**Mesto:** Andrićev institut u Višegradu

Kratak rezime: Na izložbi je predstavljeno 40 dela, crteža, portreta i autoportreta, koji obuhvataju život Milene Pavlović Barili, od prvih stvaralačkih radova pa sve do njenog odlaska u Njujork. Teme su

raznovrsne: moda, porodica, istraživanje sopstvenog identiteta kroz autoportret, kao i magičnog sveta sa motivima poput krilatih bića, antičkih stubova i skulptura, zavesa, lampi, ograda, maski i drugih simbola koje susrećemo.

Naziv izložbe:

U SVETLOSTI MILENE

Autor: Violeta Tomić

Vreme: 5–30. novembar 2023.

Mesto: Galerija Milene Pavlović Barili Požarevac

Kratak rezime: Na 19. međunarodnom Bijenalu *U svetlosti Milene*, na poziv selektorke, doktorke umetnosti Snežane Petrović, predstavljena su trideset dva umetnička dela, šesnaest autorki i autora bliskih poetici Milene Pavlović Barili, kako sa teritorije Srbije, u kojoj je Milena rođena, tako i sa prostora Crne Gore, Hrvatske, Francuske i Austrije. Tema bijenala je bila *Kolektarijum iz Venerinog dnevnika*.

NARODNI MUZEJ POŽAREVAC

Naziv izložbe:

CRTEŽI I GRAFIKE 2 – IZBOR IZ FONDA

ISTORIJSKO-UMETNIČKE ZBIRKE

NARODNOG MUZEJA POŽAREVAC

Autor: Marina Radosavljević

Vreme: 9–22. februar 2023.

Mesto: Narodni muzej Požarevac, Galerija savremene umetnosti

Kratak rezime: U Istorijsko-umetničkoj zbirci Narodnog muzeja radovi nastali na papiru, crtež i grafika, imaju vodeće mesto po broju. Ovo je druga postavka radova na papiru srpskih umetnika (Ranka Lučić, Dušan Todorović, Živko Đak, Danica Masniković, Slobodan Knežević, Ljiljana Stojanović, Miroslav Arsić i drugi) koji su stvarali od sedamdesetih godina do danas, izvedenih u različitim tehnikama. Visok kvalitet dela grafičkog medijuma zasnovan je na raznovrsnim temama i istančanim tehničkim kriterijumima u izvođenju, kao i otvorenosti za nove pojave, pravce i eksperimente.

Naziv izložbe:

ZA SEĆANJE OD...

FOTOGRAFIJE IZ ZBIRKI

NARODNOG MUZEJA POŽAREVAC

Autor: Danica Đokić

Vreme: 4–21. decembar 2023.

Mesto: Narodni muzej Požarevac, Galerija savremene umetnosti

Kratak rezime: Izložba fotografija Narodnog muzeja Požarevac koncipirana je tako da prikaže zanatsko-umetnički aspekt rada požarevačkih fotografa, od osnivanja prvih ateljea početkom devedesetih godina 19. veka do kraja tridesetih godina 20. veka, kao i građanski duh tog vremena. U ovom periodu srpsko građansko društvo je doživelo svoj zenit. Nosioци društvenih, ekonomskih, političkih, patriotskih i kulturnih vrednosti požarevačkog građanskog sloja predstavljeni su na fotografijama njihovih sugrađana, fotografa: Dimitrija Mite Dimitrijevića, Dušana M. Živojinovića Šapčanina, Mihajla Simića, Drage Pavlovića i Gradimira Vulovića.

🍷 PROKUPLJE

NARODNI MUZEJ TOPLICE

Naziv izložbe:

NOVAC I BANKARSTVO U TOPLICI

Autori: Maja Dimić, Darko Žarić

Vreme: 15–21. maj 2023. godine

Mesto: Narodni muzej Toplice

Kratak rezime: Na izložbi je prikazan deo kovanog i papirnog novca iz Numizmatičke zbirke Narodnog muzeja Toplice Prokuplje. Izložen novac datira od perioda antike do savremenog doba, a obuhvaćeni su i rondela koja su se nekada pravila u Fabriци obojenih metala, kao i menice sa akcijama Prokupačke banke iz perioda između dva svetska rata.

Naziv izložbe:

DARODAVCI MUZEJU OD 1946. GODINE

DO DANAS

Autor: Darko Žarić

Vreme: 29. oktobar – 29. novembar 2023.

Mesto: Narodni muzej Toplice

Kratak rezime: Izložba je posvećena darodavcima

Put na istok kralja Milana Obrenovića: hadžiluk i kultura orijenta na srpskom dvoru, Muzej u Smederevu

Muzeja i obuhvata predmete koji su poklonjeni u dugom vremenskom periodu, od 60-ih godina 20. veka pa do dvehiljaditih. Treba istaći da je čak 90 odsto onoga što se nalazi u Istorijskoj, Numizmatičkoj i Etnološkoj zbirci muzeja dobijeno od darodavaca.

🔴 PRIBOJ

ZAVIČAJNI MUZEJ PRIBOJ

Naziv izložbe:

NAIL ČELOVIĆ IZLOŽBA SLIKA I CRTEŽA

Autor: Slobodanka Klačar

Vreme: 16. avgust – 16. septembar 2023.

Mesto: Zavičajni muzej Priboj

Kratak rezime: Slike i crteži pribojskog akademskog slikara Naila Čelovića čine treći legat Zavičajnog muzeja Priboj. U radu je često vođen svojim zanimanjem za kretanje u određenom prostoru. Ovo se nikada ne odnosi isključivo na fizički prostor već

je uključen i duhovni. Zapaža i beleži bitne razlike između unutrašnjeg i spoljašnjeg prostora, kao i primer saradnje i razmene energije koja se odvija između njih. Nekonvencionalna umetnička pojava koja misli u oblicima i bojama i kreće se od realnog do apstraktnog. Apstrahovanjem informacija iz realističnog prizora dolazi do slikarskog apstraktnog izraza.

🔴 SMEDEREVO

MUZEJ U SMEDEREVU

Naziv izložbe:

RUKOPISNA SREDNJOVEKOVNA BAŠTINA BRANKOVIĆA

Autori: Snežana Cvetković, Tatjana Gačpar, Marina Lazović

Vreme: 19. januar 2023 – 1. mart 2023.

Mesto: Muzej u Smederevu

Kratak rezime: Reč je o umetničko-edukativnoj izložbi koja je obuhvatila najznačajnije rukopise iz vremena despota Đurđa Brankovića, među kojima su replike srednjovekovnih rukopisa arheografkinje Ljupke Vasiljev, replika Esfigmenske povelje Zdenke Živković i kopije fresaka iz Crkve Uspenja Presvete Bogorodice na Starom smederevskom groblju, rad Katice Mirković Češljar.

Naziv izložbe:

**PUT NA ISTOK KRALJA MILANA
OBRENOVIĆA: HADŽILUK I KULTURA
ORIJENTA NA SRPSKOM DVORU**

Autori: Snežana Cvetković, Dejan Vukelić

Vreme: 10. novembar 2023 – 15. mart 2024.

Mesto: Muzej u Smederevu

Kratak rezime: Izložbena postavka bazirana je na knjizi *Sa Nj. V. Kraljem Milanom na Istoku* Mihaila Rašića, ađutanta i saputnika kralja Milana Obrenovića. Izložbom je obuhvaćena ličnost Milana Obrenovića, njegova abdikacija i motivi za putovanje u Svetu zemlju od 17. marta do 13. juna 1889. godine, duhovni preobražaj koji je doživeo na Hristovom grobu, percepcija diskursa Orijenta na srpskom dvoru i uticaj koji je on ostavio na dvorsku kulturu Srbije tog perioda. Postavka, inspirisana ovim događajem, pomoću artefakata i savremenih digitalnih i multimedijalnih alata (dokumentarni film, 3D modelovanje Arapskog salona, replika adžami panela, digitalizacija Rašićeve knjige), vodi posetioce na muzeološko putovanje na Istok.

🍷 SMEDEREVSKA PALANKA

NARODNI MUZEJ U SMEDEREVSKOJ PALANCI

Naziv izložbe:

MUZEJSKI DOSIJE:

PRIČA O DVE POTKOVICE

Autori: Milica Stojanović, Nenad Šošić,
Ivan Popović

Vreme: 31. oktobar – 10. novembar 2023.

Mesto: Narodni muzej u Smederevskoj Palanci

Kratak rezime: Izložba je organizovana u cilju obeležavanja dana i slave udruženja tehničara radiologije

Nasleđe za budućnost i revitalizacija tradicijskih veština, Muzej na otvorenom Staro selo Sirogojno

Srbije i predstavlja primer dobre saradnje dve institucije – Muzeja i OB „Stefan Visoki” radi rekonstrukcije prošlosti, što zahteva poznavanje mnoštva aspekata kulture društva. Predstavljanjem relevantne dostupne muzejske građe sa arheoloških iskopavanja nekropole na Medvednjaku autori su pokušali da dočaraju proces traganja za odgovorima.

🍷 SIROGOJNO

MUZEJ NA OTVORENOM STARO SELO SIROGOJNO

Naziv izložbe:

**NASLEĐE ZA BUDUĆNOST I
REVITALIZACIJA TRADICIJSKIH VEŠTINA**

Autor: Snežana Tomić

Vreme: 16. septembar – 5. oktobar 2023.

Mesto: Muzej *Staro selo* Kumrovec, Hrvatska

Kratak rezime: Izložba je posvećena zanatlijama,

odnosno nosiocima tradicionalnih znanja i veština sa područja Zlatiborskog okruga, ali i šire, koji svoja umeća primenjuju u ručnoj izradi tradicionalnih lončarskih proizvoda. Na otvaranju izložbe u Kumrovcima lončar Milojko Nikitović iz Zlakuse je demonstrirao izradu lončarskih proizvoda na ručnom kolu. Gostovanje ove izložbe potvrđuje značaj saradnje između ustanova u cilju izučavanja i zaštite nematerijalnog nasleđa, koje kako UNESCO, tako i lokalne zajednice, prepoznaju kao važan element kulturnog identiteta.

Naziv izložbe:

HRISTOS SE RODI! ZAISTA SE RODI!

Autori: Zorica Ivković, Jelena Toskić, Dragan Cicvarić

Vreme: 27. novembar 2023. – 1. februar 2024.

Mesto: Muzej na otvorenom Staro selo Sirogojno

Kratak rezime: Izložba Hristos se rodi! Zaista se rodi! predstavlja vodič kroz kalendar božićnih praznika sa informacijama o poreklu, hronologiji, narodnim običajima i religijskim shvatanjima. Predstavljen je Božić zato što proslava božićnih praznika obuhvata mnogo radnji i obreda, a sve sa željom da se obezbedi sreća i napredak ljudi, kao i životinja i letine.

ŠABAC

NARODNI MUZEJ ŠABAC

Naziv izložbe:

SLIKARI I DELA IZ LIKOVNE ZBIRKE NARODNOG MUZEJA U ŠAPCU

Autor: Tatjana Marković

Vreme: 20. april – 10. jun 2023.

Mesto: Narodni muzej Šabac

Kratak rezime: Izložba, koju je pratio opsežan katalog sa svim biografskim i bibliografskim podacima o autorima i njihovim delima koja baštini Narodni muzej u Šapcu, predstavljala je krunu višegodišnjeg rada, koji je podrazumevao ne samo prikupljanje podataka, nego i konzervaciju i restauraciju izloženih dela. Zahvaljujući izložbi moglo se steći saznanje o razvoju likovne umetnosti ovog kraja (delimično i Srbije) od polovine 19. veka do danas.

Trstenička slovarica,
Narodni univerzitet Trstenik

TRSTENIK

NARODNI UNIVERZITET TRSTENIK MUZEJSKA ZBIRKA

Naziv izložbe:

TRSTENIČKA SLOVARICA

Autor: Jelena Vukčević

Vreme: oktobar 2023.

Mesto: Likovni salon Doma kulture

Kratak rezime: Reč je projektu koji je obuhvatio, pored izložbe, i publikaciju povodom 210 godina organizovanog školstva na teritoriji opštine Trstenik. Izložba i publikacija *Trstenička slovarica* su prvi projekat posvećen istoriji, kulturi i kulturnom nasleđu opštine Trstenik koji je Narodni univerzitet pripremio specijalno za decu mladih razreda osnovnih škola. Obuhvaćeni su značajne ličnosti, pojmovi, predmeti, znamenita mesta, spomenici koji su vezani za trstenički kraj. Pored članova projektnog tima (Ivana Ružić, Nada Marinković i Radomir Đurić), u odabiru pojmova i termina za *Trsteničku slovaricu* učestvovali su i građani opštine Trstenik koji su putem društvene mreže Fejsbuk, na zvaničnoj stranici muzejske zbirke, davali predloge i sugestije putem igre *Na slovo, na slovo*. Primarna namena izložbe i publikacije je edukativna i ima formu udžbenika putem koga se učenici osnovnih škola opštine Trstenik mogu upoznati sa istorijom svog kraja, od praistorije do modernog doba,

od A do Š. Publikacija sadrži i 50 interaktivnih igara putem kojih će deca, kroz razvoj sitne motorike i dedukciju, učiti o istoriji, kulturi i nasleđu opštine Trstenik.

UŽICE

NARODNI MUZEJ UŽICE

Naziv izložbe:

HOBIJEM PO SVETU

Autori: Dijana Ristović, Marina Kotarac

Vreme: 3–23. oktobra 2023.

Mesto: Galerijski prostor Jokanovića kuće

Kratak rezime: Na izložbi su predstavljena izdanja knjige *Mali princ* na mnogim svetskim jezicima, kao i lutke u tradicionalnim nošnjama iz raznih država širom sveta. Pripremu izložbe pratio je i konkurs *Kako zamišljam Malog princa*, na kome su učestvovala deca užičkih osnovnih škola. Na ovaj način su obeleženi Dan grada i Dečja nedelja.

Naziv izložbe:

ORUŽJE OD PAPIRA, RATNI PLAKAT

U SRBIJI 1941–1944 – IZ ZBIRKI

NARODNOG MUZEJA UŽICE

Autori: Goran Novaković, Nemanja Obradović

Vreme: 15. decembar 2023 – 20. januar 2024.

Mesto: Narodni muzej Užice

Kratak rezime: Izložba je upriličena povodom Dana oslobođenja Užica u Drugom svetskom ratu (16. decembar 1944. godine). Predstavljani su propagandni materijal iz Drugog svetskog rata, sa akcentom na ratnim plakatima, lecima, proglasima i objavama koje je štampalo Nedićevo propagandno odeljenje, koje je bilo pod direktnom kontrolom Nemačke, zatim dokumenti Komunističke partije Jugoslavije i ravnogorskog pokreta. Vojni ratni plakati su važan dokumentarni materijal i istorijski izvor koji pruža dragocene uvide u propagandu, umetnost i društvene stavove tokom ratnih vremena.

VALJEVO

NARODNI MUZEJ VALJEVO

Naziv izložbe:

RAZGLEDNICE STAROG VALJEVA

Autor: Marina Ćirović

Vreme: 14. februar – 12. mart 2023.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Valjevo

Kratak rezime: Prikazano je oko 60 razglednica iz fonda Valjeva sa okolinom koje su raspoređene prema tematici i tehnici izrade, poštujući slikovni izgled aversa i dokumentarnu vrednost reversa: hronološke odrednice teksta, poštanski žig i filatelističke oznake, kao i različitost izdavača, odnosno prvih knjižara: Jovana J. Molnara, Vladimira M. Matića, Miloja T. Žilovića, Ace Nikolajevića, Moše Koena. Izložba je urađena u skladu sa razvojem nove muzeološke metodologije i savremenim dizajnom i načinom prezentacije građe.

Naziv izložbe:

VALJEVO JE 1914–1915. BILO

GRAD BOLNICA, A NJEN GLAVNI

UPRAVNIK DR MILAN PEČIĆ

Autor: dr Vladimir Krivošejev

Vreme: 17. mart – 13. april 2023.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Valjevo

Kratak rezime: Izložba je pripremljena u saradnji sa Muzejom nauke i tehnike i Arhivom SANU, uz podršku Ministarstva kulture, kako bi se javnosti predstavio život pukovnika dr Pečića, koji je 1915. godine bio referent saniteta Drinske divizije i upravnik svih bolnica u Valjevu. Izložbom je otkriven profesionalni i životni put koji spaja autobiografiju sa bogatom zaostavštinom koju poseduje Muzej srpskog lekarskog društva. Dr Milan Pečić (Aleksinac 1865 – Beograd 1959) bio je u grupi od deset vojnih stipendista koje je Kraljevina Srbija uputila u Beč na studije medicine krajem 1886. godine. Kasnije je bio i prvi srpski sanitetski oficir koji se usavršavao na Vojnomedicinskoj akademiji u Berlinu, potom prvi zubar u Valjevu, pronalazač, evropski putnik i još mnogo toga.

VELIKO GRADIŠTE

NARODNI MUZEJ VELIKO GRADIŠTE

Naziv izložbe:

GRADIŠTANSKE PRIČE 2

Autori: Dragan Bogičić, Živorad Mišić

Vreme: septembar 2023.

Mesto: Galerija Muzeja Veliko Gradište

Kratak rezime: Izložba originalnih strip-tabli i promocija strip-albuma *Istinite gradištanske priče 2* je šesti projekt koji su realizovali mr Dragan Bogičić (scenarij) i Živorad Mišić (crtež), sa saradnicima iz Srbije i Italije, na radionicama za učenike škola iz Velikog Gradišta. Izložba *Gradištanske priče 2*, u formi strip-albuma i originalnih strip-tabli, predstavlja nastavak svedočanstva o neverovatnim događajima koji su se odigrali u opštini Veliko Gradište ili su u neposrednoj vezi sa ličnostima iz Velikog Gradišta čiji je strip *Istinite gradištanske priče 1* realizovan 2017. godine. Značaj ovog originalnog projekta jeste da na republičkom nivou promoviše kako istorijske ličnosti i događaje ili neverovatne a istinite priče, a strip kao forma pisanog i crtanog je svedočanstvo koje populariše ovu formu, ali i na jedan poseban, a možda i jedini mogući način, pokazuje istoriju lokalne sredine, koja je prešla sve granice i postala svetska.

VRANJE

NARODNI MUZEJ VRANJE

Naziv izložbe:

TRIDESET GODINA LEGATA ZORANA STOŠIĆA VRANJSKOG

Autori: Maja Aleksić, Mirjana Jovanović

Vreme: 30. januar – 30. mart 2023.

Mesto: Narodni muzej Vranje, Velika sala GNM Vranje

Kratak rezime: Izložba predstavlja izbor slika, crteža i kolaža iz poklon-legata Vranjskog i obuhvata dela nastala u periodu od 1955. do 2015. godine. U Velikoj sali Galerije izložena su 74 dela.

9. Bijenale Vranja 2023,
Narodni muzej Vranje

Naziv izložbe:

MUZEJ OGLEDALO GRADA

Autori: Maja Aleksić, Mirjana Jovanović

Vreme: 16–30. maj 2023.

Mesto: Narodni muzej Vranje, Velika sala GNM Vranje

Kratak rezime: Izložba predstavlja izbor iz Zbirke savremene umetnosti Narodnog muzeja Vranje. Realizovana je povodom manifestacije *Muzeji za 10* i obuhvata 41 delo trideset autora. Umetnička dela prezentovana na izložbi rezultat su fascinacije pojedinaca različitom kulturom grada bilo da duže ili kraće borave u njemu, što se vidi u načinu njihovog prezentovanja odabrane teme. Ovom izložbom predstavljen je grad kao resurs koji umetnik u ulozi koreografa istražuje. Umetnik pronalazi sklad u najizdašnjim ritmovima arhitektonskih i urbanističkih rešenja, koristi istorijski i kulturni kontekst i ispunjava svoju umetničku beležnicu.

Naziv izložbe:**9. BIJENALE VRANJA 2023.****Autori:** Maja Aleksić, Mirjana Jovanović**Vreme:** 27. decembar 2023 – 19. januar 2024.**Mesto:** Narodni muzej Vranje, Velika i Mala sala GNM Vranje

Kratak rezime: Reč je o grupnoj izložbi organizovanoj na osnovu konkursa i poziva. Tročlani žiri po izboru organizatora od 131 prijave i 215 radova odabrao je 61 delo četrdeset i devet autora. *Bijenale Vranja 2023* svojim kontinuiranim i otvorenim pristupom, bez tematskih i generacijskih ograničenja, jedina je izložba ove vrste na krajnjem jugu Srbije. Njen značaj je ne samo u višegodišnjem kontinuitetu, već i u tome što su uključena imena mnogobrojnih kustosa, likovnih kritičara, umetnika, selektora koji su kao članovi žirija, svojim iskustvom doprineli njenom oblikovanju i kvalitetu. Svrha izložbe je afirmisanje umetnika i umetnosti, a koncipirana kao opšti pregled, ona doprinosi većoj socijalizaciji savremene umetnosti i njenoj vidljivosti izvan umetničkih centara.

** ZAJEČAR****NARODNI MUZEJ ZAJEČAR****Naziv izložbe:****PEJZAŽI ZAVIČAJNIH UMETNIKA
IZ ZBIRKE NARODNOG MUZEJA ZAJEČAR****Autor:** Nina Pogarčić**Vreme:** 14. mart – 14. april 2023.**Mesto:** Muzej rudarstva i metalurgije, Bor

Kratak rezime: Izložba hronološki prati umetnike koji su u Zaječaru rođeni, zatim one umetnike koji su se doselili u ovaj grad, kao i slikare koji su u gradu na Timoku proveli duži ili kraći period, a koji za zajednički imenitelj imaju predele Zaječara, njegove okoline ili Timočke Krajine. Prikazani su pejzaži, omiljena tema mnogih umetnika, preko koje je moguće pratiti pojedinačne umetničke opuse, ali i razvojne tokove srpske umetnosti od 1919. godine pa do danas.

Naziv izložbe:**STAKLO U CELJU I OKOLINI OD 18. VEKA
DO DANAS****Autor:** Jože Rataj (Pokrajinski muzej Celje)**Vreme:** 3. avgust – 15. oktobar 2023.**Mesto:** Narodni muzej Zaječar

Kratak rezime: U okviru međunarodne i međumuzejske saradnje, priređena je izložba iz fonda Pokrajinskog muzaja u Celju. Izložbu čine brojni eksponati od stakla malih slovenačkih fabrika i paneli na kojima je ispisana istorija o razvoju staklarstva na teritoriji Slovenije.

Naziv izložbe:**POZDRAV IZ ZAJEČARA
PUTOVANJE RAZGLEDNICAMA
KROZ VREME****Autor:** Nina Pogarčić**Vreme:** 25. oktobar – 20. novembar 2023.**Mesto:** Trg oslobođenja, ispred zgrade Narodnog muzeja Zaječar

Kratak rezime: Na 20 izložbenih panoa koji su podeljeni hronološki i po tematskim celinama, prikazano je više od stotinu razglednica. Posetioci su bili u prilici da vide kako je Zaječar tokom nešto više od jednog veka menjao svoj lik, ali i kako su se uporedo sa tim promenama menjale i same razglednice, kao nosioci informacija o gradu i vremenu. Prikazana građa predstavlja jedinstven izvor podataka o kulturnom, istorijskom i društvenom životu grada Zaječara. Nakon otvaranja izložbe, održana je i promocija monografske publikacije istog naziva. U pitanju je reprezentativan dvojezičan katalog (na srpskom i engleskom) sa preko 200 razglednica Zaječara koje se čuvaju u Narodnom muzeju Zaječar, Istorijskom arhivu Timočka krajina Zaječar, Matičnoj biblioteci „Svetozar Marković” u Zaječaru, kao i u privatnoj kolekciji Miodraga Vučkovića

*Mića Popović – slikarstvo permanentne pobune,
Galerija SANU, Beograd*

*Uroš Buzurović, Biljka kao začin. U carstvu boja, mirisa i ukusa
Prirodnački muzej, Beograd*

Intimni prostori Mirjane Nikolić Pećinar, Narodni muzej Zrenjanin

BAČKA TOPOLA

MUZEJ OPŠTINE BAČKE TOPOLE

Naziv izložbe:

RAZONODA

Autori: Reka Bakoš, Hargita Vaštag Gažo

Vreme: 19. jun – oktobar 2023.

Mesto: Muzej opštine Bačka Topola

Kratak rezime: Cilj izložbe je da se prikaže kako su se rasonodili deca, omladina i odrasali u Bačkoj Topoli i okolini na početku 20. veka, po zapsima Pala Zeldija. Etnološka izložba predstavlja jedan od segmenata narodnog života, deo svakodnevice, odnosno rasonodu, a takođe ukazuje i na shvatanje očuvanja i zaštite životne sredine sa početka 20. veka. Instalacija, postamenti, ramovi su napravljeni od materijala sa prethodnih izložbi, a papiri su reciklirani.

Naziv izložbe:

STARA KUĆA (PROJEKAT)

Autor: Hargita Vaštag Gažo

Vreme: decembar 2023 – jun 2024.

Mesto: Muzej opštine Bačka Topola

Kratak rezime: Projekat je nastao u saradnji tri javne ustanove u Bačkoj Topoli koje čuvaju deo zaoštavštine mađarske spisateljice, kritičarke, istoričarke književnosti Eržebet Juhas (Erzsébet Juhász, 1947–1998), rođene u Bačkoj Topoli. Projekat je zasnovan na zbrici priča *Stara kuća* (A régi ház) koju je objavio Izdavački zavod *Forum* 2004. godine. Pored Muzeja opštine Bačka Topola, koji prikuplja zaoštavštinu Eržebet Juhas, realizatori projekta su Biblioteka *Eržebet Juhas* i Dom kulture opštine Bačka Topola. Dve priče iz zbirke, *Stara kuća* i *Junaci kao iz knjiga moje porodice*, prevedene su na srpski, rusinski i slovački jezik, službene jezike opštine Bačka Topola. Osnovna ideja je bila da se deci opštine Bačka Topola prenesu višejezični tekstovi i nekadašnje ilustracije putem metode papirnog

pozorišta. Projekat će se nastaviti i naredne godine sa novim dečjim programima inspirisanim metodom papirnog pozorišta i bajkama Eržebet Juhas.

BEČEJ

GRADSKI MUZEJ BEČEJ

Naziv izložbe:

**GRAFIKE IZ UMETNIČKE ZBIRKE
GRADSKOG MUZEJA BEČEJ**

Autor: Radoslav Mihailović

Vreme: februar–mart 2023. godine

Mesto: Gradski muzej Bečej

Kratak rezime: U Umetničkoj zbirci Gradskog muzeja postoji osamdesetak grafika nastalih u periodu od osnivanja muzeja pa sve do kraja 20. veka. Ovom prilikom odabrano je tridesetak dela koja na reprezentativan način govore o bogatsvu Odseka za likovnu umetnost Gradskog muzeja Bečej. Izbor je odlikavao raznovrsnost grafičkih radova i tehnika, a izbor neke grafičke disciplina zavisio je od sklonosti umetnika da se, pored uljanog slikarstva, izraze nekom od ovih tehnika. Izlagani su i autori koji su se tokom svog stvaralaštva bavili gotovo isključivo grafičkim tehnikama.

Naziv izložbe:

NAŠ DOMAZLUK

Autor: Dušan Ivetić

Vreme: jul–septembar 2023.

Mesto: Gradski muzej Bečej

Kratak rezime: Na izložbi su predstavljeni predmeti koje je imalo bezmalo svako domaćinstvo i koji su se u većem delu izrađivali u Bečeju ili okolnim mestima, a bilo je i onih koji su se nabavljali u trgovinama i na vašarima. Nije bio redak slučaj ni da su domaćini izrađivali pojedine predmete, naročito od drveta. Nukleus postavke čine artefakti koji su se koristili za pripremanje hrane: mlinovi za kafu, orahe, biber, drveni slanici, drvene kašike,

viljuške, kalupi za izradu liciderskih kolača, avani, naćve i dr. Takođe su izložene različite lampe koje su služile za osvetljavanje prostorija, pletene korpe koje su se pravile od rogozine i vrbovog pruća, kao i drugi predmeti vezani za kuću i okućnicu.

Naziv izložbe:

SOKOLI STAROG BEČEJA 1911–1941.

Autor: Nemanja Karapandžić

Vreme: 8. novembar – 31. decembar 2023.

Mesto: Gradski muzej Bečej

Kratak rezime: Izložbom su predstavljeni rezultati istraživanja o Sokolskom društvu u Bečeju u periodu 1911–1941. godine. Gradski muzej u Bečeju u svom bogatom fundusu čuva trodimenzionalne predmete, plakate, razglednice i fotografije, koji su neiscrpan izvor podataka za proučavanje ove teme, a značajan izvor predstavlja i arhivska građa Istorijskog arhiva Sente, Odseka za arhivsku građu Bečeja. Postavka je upotpunjena i predmetima pozajmljenim iz zbirke Narodnog muzeja iz Zrenjanina, kao i predmetima privatnih kolekcionara. Katalog izložbe je dvojezičan, na srpskom i mađarskom jeziku. Ukupno je izloženo 90 predmeta (uniforme, fotografije, sokolske značke, tegovi i kugle za bacanje, sokolska periodika, legitimacije i zvanična pisma). Gradski muzej u Bečeju je 2023. godine obeležavao 70 godina od osnivanja, tako da je realizacija ove izložbe upotpunila proslavu jubileja.

 KIKINDA

NARODNI MUZEJ KIKINDA

Naziv izložbe:

**BUDIŠINI – PRIČA O PORIDICI
KROZ NEKOLIKO PORTRETA**

Autor: Vladislav Vujin

Vreme: 25. februar – 15. april 2023.

Mesto: Narodni muzej Kikinda

Kratak rezime: Povod za realizaciju izložbe je predstavljanje portreta koje je Narodni muzej Kikinda dobio na poklon od potomaka porodice Budišin, najpoznatije familije u lokalnoj istoriji. Kikindani su prema njima imali različite stavove: od poštovanja, do strahopoštovanja, pa čak i prezira i

ljubomore zbog njihovog bogatstva. Izložba je realizovana u saradnji sa potomcima familije Budišin i Galerijom Matice srpske iz Novog Sada.

Naziv izložbe:

100 NEVIDLJIVIH

Autori: Kustoski tim Narodnog muzeja Kikinda

Vreme: 16. maj – 15. avgust 2023.

Mesto: Narodni muzej Kikinda

Kratak rezime: Izložbom su obuhvaćeni predmeti koji nikad do sada nisu izlagani ili su izlagani u retkim slučajevima, a pripadaju svim zbirkama Narodnog muzeja Kikinda. Predmete su pratile zanimljive priče o tome kako su nastali, ko i kako ih je koristio.

Naziv izložbe:

ĐORĐE RADAK KIKINĐANIN

Autor: Vladislav Vujin

Vreme: 12. decembar 2023 – 17. februar 2024.

Mesto: Narodni muzej Kikinda

Kratak rezime: Povod za realizaciju izložbe je dvestogodišnjica od rođenja Đorđa Radaka, najznačajnijeg građanina Kikinde iz 19. veka, koji je današnjim generacijama, međutim, u najvećoj meri poznat samo kao ime koje nosi jedna ulica u centru grada. U cilju negovanja kulture sećanja, šira javnost će kroz izložbu biti u prilici da *upozna* Đorđa Radaka i sazna detalje njegovog interesantnog života (sudija, pisac, pesnik i prevodilac, narodni tribun, advokat, varoški senator, borac za prava srpskog naroda, prijatelj Vuka Stefanovića Karadžića, Danila Medakovića, Svetozara Miletića, a po smrti najveći dobrotvor Matice srpske u XX veku). Izložba je realizovana u saradnji sa Maticom srpskom, Galerijom Matice srpske i Muzejom Vojvodine iz Novog Sada.

Naziv izložbe:

U DRUŠTVU SA MAMUTOM

Autor: Katarina Dragin

Vreme: 9–29. septembar 2023.

Mesto: Narodni muzej Kikinda

Kratak rezime: Izložba je nastala nakon istoimenog programa radionica namenjenih deci od 7 do 12 godina koji je bio realizovan pred početak festivala *Mamutfest* i u njemu je učestvovalo petnaestoro dece. Cilj programa bio je da se kreira slikovnica

Budišini – priča o porodici kroz nekoliko portreta,
Narodni muzej Kikinda

velikog formata i da se već poznati narativ o mamutici Kiki izmeni na deci prijemčiv način. Za razliku od već poznatog, tužnog, kraja u filmu o mamutu, novonastala slikovnica (izložba) ima srećnije rešenje. Izložba je nastajala šest dana tako što su učesnici programa, na osnovu skica, oslikavali velike pokretne zidove i tako stvarali slikovnicu.

NOVI SAD

GALERIJA LIKOVNE UMETNOSTI POKLON-ZBIRKA RAJKA MAMUZIĆA

Naziv izložbe:

PROLEĆE U GALERIJU

Autori: Irma Mikeš

Vreme: 22. mart – 21. april 2023.

Mesto: GLURM

Kratak rezime: Izložba predstavlja radove umetnika iz fonda Poklon-zbirke, kao i radove savremenih

umetnika koji su se u jednom trenutku svog stvaralaštva bavili temom buđenja prirode kroz motiv, boju, način prikazivanja subjekta.

Naziv izložbe:

RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA SKULPTURA ANDREJA BAĆE VASILJEVIĆA VEČITI TRAG

Autori: Irma Mikeš, Jovanka Stolić

Vreme: 14. jun – 28. septembar 2023.

Mesto: GLURM

Kratak rezime: Postavka predstavlja Vasiljevićev višedecenijski stvaralački opus nastao u periodu od 1976. godine do danas. U okviru izložbe predstavljeno je oko 70 radova koji uključuju sve značajne cikluse stvaranja. Pored ovoga izložba je prezentovala i važne momente iz umetnikovog života, koji ga trajno i nedeljivo vezuju sa umetnicima prve posleratne generacije, odnosno sa Galerijom likovne umetnosti Poklon-zbirkom Rajka Mamuzića.

GALERIJA MATICE SRPSKE

Naziv izložbe:

POKLON-ZBIRKA DRAGIŠE BRAŠOVANA

Autori: Ivana Janjić, Darko Polić

Vreme: 1. jun – 30. septembar 2023.

Mesto: Galerija Matice srpske

Kratak rezime: Na izložbi je predstavljeno preko 100 eksponata: slika, skulptura, crteža, stilskog nameštaja, dela primenjene umetnosti i dokumentarnog materijala, koje su naslednice ovog znamenitog srpskog arhitekta poklonile Galeriji u periodu od 2020. do početka 2023. godine. Javnost je prvi put imala mogućnosti da vidi predmete i dela koja govore o privatnom životu arhitekta i doprinose boljem razumevanju njegovog lika i dela.

Naziv izložbe:

U SLAVU SVETLOSTI. JEDAN IZBOR IZ KOLEKCIJE GALERIJE MATICE SRPSKE

Autor: Danilo Vuksanović

Vreme: 5. jun – 14. jul 2024.

Mesto: Galerija Doma kulture „Gračanica”, Gračanica

Kratak rezime: Izložba je predstavila izbor 29 reprezentativnih dela iz Galerijske kolekcije, kopija zidnih slika i dela savremenih umetnika, stvarajući dialog između prošlosti i sadašnjosti. Kopije koje su bile predstavljene na izložbi izvedene su od strane najboljih slikara-kopista druge polovine 20. veka, poput Zdenke Živković, Dušana Mihailovića, Nauma Andrića i Petra Balabanovića. Publika je imala priliku da se susretne i sa delima savremenih umetnika iz druge polovine 20. veka: Ratka Kulića, Dobrivoja Rajića, Vere Zarić, Predraga Đakovića, Blagoja Srđića (Braca Bonifacije), Paje Jovanovića, Dragutina Inkiostri-Medenjaka i Anastasa Bocarića.

Naziv izložbe:

PAJA JOVANOVIĆ I GUSTAV KLIMT. JEDNA EPOHA, DVA UMETNIKA, TRI MUZEJA

Autori: Snežana Mišić, Nikola Ivanović

Vreme: 13. oktobar 2023 – 18. februar 2024.

Mesto: Galerija Matice srpske

Kratak rezime: Na izložbi su predstavljena tri ženska portreta iz tri muzeja: Galerije Matice srpske, Umetničko-istorijskog muzeja u Beču i Galerije

*Poklon-zbirka Dragiše Brašovana,
Galerija Matice srpske*

Belvedere. Ova tri pažljivo odabrana dela, od kojih su dva prvi put izložena u Srbiji, ukazuju na sličnosti i razlike među velikim umetnicima, govore o društvenom kontekstu u kojem su nastajala i istovremeno povezuju muzeje iz čijih su kolekcija.

Naziv izložbe:

POMORIŠAC – VASA POMORIŠAC

Autori: Ana Ereš, Jelena Ognjanović

Vreme: 20. oktobar 2023 – 29. februar 2024.

Mesto: Galerija Matice srpske

Kratak rezime: Izložba je posvećena umetniku Vasi Pomorišcu, poslednjem stipendisti Matice srpske, koji se jedini među svojim kolegama slikarima prve polovine 20. veka školovao u Londonu i koji je tokom pedeset godina stvaranja iznedrio jedinstvenu likovnost u srpskoj umetnosti. U saradnji sa Muzejom savremene umetnosti u Beogradu i mnogim drugim muzejima i privatnim kolekcionarima, publika je imala prilike da vidi preko 140 izloženih radova.

Naziv izložbe:

KONJOVIĆ IZ KOLEKCIJE GALERIJE MATICE SRPSKE

Autori: Tijana Palkovljević Bugarski,
Danilo Vuksanović

Vreme: 29. novembar – 6. decembar 2023.

Mesto: Srpska akademija nauka i umetnosti, Ogranak SANU u Novom Sadu

Ženska strana Grčkoškolske ulice,
Muzej grada Novog Sada

Kratak rezime: Slikar užarene vojvođanske ravnice, Milan Konjović, bio je ekspresionista i plenerista, muzealac, zavičajni galerista i akademik, koji svojim ukupnim delom označava jednu od najmarkantnijih pojava srpske umetnosti 20. veka. U minijaturnom formatu izložbe u Ogranku SANU predstavljeno je devet slika koja ukazuju na njegov jedinstven umetnički izraz kroz raznovrsnu tematiku: pejzaže, jedan portret, mrtve prirode i aktove.

MUZEJ GRADA NOVOG SADA

Naziv izložbe:

BOŠKO PETROVIĆ: DELA IZ FONDA MUZEJA GRADA NOVOG SADA

Autor: Jelena Banjac

Vreme: 12. septembar – 8. novembar 2023.

Mesto: Zbirka strane umetnosti, Muzej Grada Novog Sada

Kratak rezime: Izložbom se daje osvrt na jednog od najznačajnijih vojvođanskih umetnika, slikara i tapiseriste Boška Petrovića, koji je svojim stvaralaštvom i društvenim angažovanjem obeležio jednu epohu u istoriji Novog Sada i srpske umetnosti. Zbirku dela Boška Petrovića u Muzeju grada Novog Sada čini trideset i devet dela izvedenih u različitim tehnikama, a izbor dela predstavljenih na izložbi prikazuju izrazitu slojevitost i kompleksnost njegovog stvaralaštva.

Naziv izložbe:

PUTEVIMA RAJAČIĆA

Autor: Gordana Petković

Vreme: 7. jun 2023 –

Mesto: Zavičajna zbirka u Sremskim Karlovcima, Muzej grada Novog Sada

Kratak rezime: U godini obeležavanja 175 godina od Majske skupštine, priređena je izložba o

znamenitoj srpskoj porodici Rajačić, u čijoj palati je danas smeštena Zavičajna zbirka u Sremskim Karlovcima. Najznačajniji predstavnik porodice je Josif Rajačić (1785–1861), mitropolit karlovački i patrijarh srpski, koji je imao ogromnu i vrlo kompleksnu ulogu u srpskom narodnom pokretu 1848/1849. godine, tokom kojeg je predvodio čitav srpski narod u Austrijskom carstvu.

Naziv izložbe:

ŽENSKA STRANA GRČKOŠKOLSKE ULICE

Autor: Ivana Jovanović Gudurić

Vreme: 2. jun – 31. avgust 2023.

Mesto: Zbirka strane umetnosti, Muzej grada Novog Sada

Kratak rezime: Izložba prikazuje proces stvaranja, takozvane, ženske građanske kulture na našem prostoru, tokom poslednjih decenija 19. i prvih decenija 20. veka. Osnovu postavke čini interpretacija biografija tri Novosađanke – Mileve Simić, Zore Vučetić Stefanović i Vide Vulko Varađanin. Svojim životnim i profesionalnim izborima one su razvijale svoje identitete, a izlaskom u prostor javnosti, kroz različite njegove segmente (književnost, obrazovanje, muzika, humanitarni i društveni rad) svaka od njih dala je izuzetno veliki doprinos u izgradnji nove ženske građanske kulture.

MUZEJ SAVREMENE UMETNOSTI VOJVODINE

Naziv izložbe:

ARHITEKTURA. SKULPTURA. SEĆANJE. UMETNOST SPOMENIKA JUGOSLAVIJE 1945–1991.

Autori: Suzana Vuksanović, Boštjan Bugarič, Kristina Dešman, Maja Ivanič, Špela Kuhar, Eva Mavsar, Špela Nardoni Kovač, Damjana Završek Hudnik

Vreme: 12. oktobar – 5. novembar 2023.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Kratak rezime: Izložbu su kreirali Galerija *DESSA* (Ljubljana), časopis *AB: Architect's Bulletin* (Ljubljana) i platforma *Architectuul*. Početna kustoska koncepcija obuhvatila je izbor od trideset tri (33) spomenika i memorijalna kompleksa iz svih republika i autonomnih pokrajina bivše Jugoslavije, a

Stavovi i forme 02: mišljenje kao forma umetnosti, Muzej savremene umetnosti Vojvodine

gostovanja izložbe u drugim državama bivše Jugoslavije podrazumevala su dodavanje prvobitnoj selekciji tri do pet spomenika svake države domaćina.

Naziv izložbe:

STAVOVI I FORME 02: MIŠLJENJE KAO FORMA UMETNOSTI

Autori: Nebojša Milenković, Miroslav Karić

Vreme: 10. novembar – 29. decembar 2023.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Kratak rezime: Izložba je fokusirana na radove onih umetnika i umetnica kod kojih je prepoznat eho istorijskih konceptualnih praksi i koji, saobrazno kontekstima vremena u kom žive, u umetnosti traže izraz i izlaz kroz delovanje zasnovano na briesanju i relativizovanju granica između privatnog i javnog, kao i mišljenja i stvaranja umetnosti.

MUZEJ VOJVODINE

Naziv izložbe:

VOJNE KAPE I ŠLEMOVI OD SREDINE 19. VEKA DO DANAS

Autor: Zoran Veljanović

Vreme: 19. april – 31. maj 2023.

Mesto: Istorijski arhiv Grada Novog Sada

Kratak rezime: Izložba je pripređena i otvorena povodom Dana Vojske Srbije, a posvećena je njejoj slavnoj istoriji i tradiciji. Vojska Srbije kao neodvojiv deo naroda i društva baštini dugu tradiciju,

Staklo,
Muzej Vojvodine

a neki od njenih prepoznatljivih simbola su i kape i šlemovi. Na izložbi su hronološki prikazani 91 kapa i šlem po periodima država i rodovima. Izložbu vojnih kapa i šlemova dopunjuje desetak uniformi – gardijska, pilotska, vojne policije itd.

Naziv izložbe:

PŠENICA – OD NJIVE DO TRPEZE

Autori: Aleksandar Medović, Filip Forkapić, Aleksandar Antunović i Ildiko Medović

Vreme: 16. maj – 20. septembar 2023.

Mesto: Muzej Vojvodine

Kratak rezime: Pšenica se na prostoru Vojvodine uzgaja i konzumira od pojave prvih ratara i stočara. Gotovo osam hiljada godina vetar je povijao klasje pet različitih vrsta pšenice u plodnoj ravnici, od kojih je tri oduvao u zaborav. Izložba kroz vekove prati put posejanog zrna pšenice, od uzorane njive, preko žetve, vršidbe, čišćenja i sortiranja, mlevenja, sve do krajnjeg proizvoda – kaše, hleba, ali i piva.

Naziv izložbe:

STAKLO

Autori: Tijana Stanković Pešterac, Aleksandra Stefanov, Dragana Garić, Tatjana Bugarski, Katarina Radisavljević, Bogdan Šekarić, Veselinka Marković, Milkica Popović i Mirjana Blagojev

Vreme: 8. decembar 2023 – 1. april 2024.

Mesto: Muzej Vojvodine

Kratak rezime: Ovom izložbom Muzej Vojvodine predstavlja deo svoje bogate kolekcije, prikazujući mnogobrojne aspekte proizvodnje i upotrebe ovog sveprisutnog materijala. Večito nas zadivljujući svojim fizičkim i estetskim svojstvima, staklo budi maštu stvaralaca od praistorije do današnjih vremena. Razvijajući tehnologiju njegove izrade, čovek mu je pronalazio najrazličitiju namenu kroz neprekidno dekorativno i umetničko oblikovanje materijalne stvarnosti. Stoga nije neobično da se predmeti od stakla čuvaju u okviru arheoloških, istorijskih, umetničkih i etnoloških zbirki muzeja.

Vajar Sreten Stojanović i prostori taktilnosti, Spomen-zbirka Pavla Beljanskog

SPOMEN-ZBIRKA PAVLA BELJANSKOG

Naziv izložbe:

**VAJAR SRETEN STOJANOVIĆ
I PROSTORI TAKTILNOSTI**

Autori: Marta Đarmati, Jelena Janev, Tatjana Babić

Vreme: 23. mart – 18. jun 2023.

Mesto: SZPB

Kratki rezime: Izložba je realizovana povodom 125 godina od rođenja Sretena Stojanovića, a u saradnji sa Odsekom za umetnost i dizajn na Departmanu za arhitekturu i urbanizam Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu. Specifičnost izložbe je zanimljiv kustoski pristup, koji istovremeno i u istim prostorima izlaganja vodi kroz priču o životu i delu Sretena Stojanovića, ali i kroz metodološki i kreativni proces koji su prošli studenti osnovnih studija na smeru Scenska arhitektura, tehnika i dizajn.

Naziv izložbe:

NOVA POSTAVKA MEMORIJALA

UMETNIKA: PAVLE BELJANSKI I PRIJATELJI

Autor: Jasmina Jakšić Subić

Vreme: 27. jun – oktobar 2023.

Mesto: SZPB

Kratak rezime: Nakon višegodišnjeg izložbenog serijala *Pavle Beljanski: prijatelj umetnika*, ova kamerna izložba ponovo stavlja u fokus grupu autora s kojima je kolekcionar i diplomata bio u najbližim

prijateljskim kontaktima. Kroz portrete i autoportrete, lične predmete, kao i prepisku između kolekcionara i umetnika, podsećamo se na krug likovnih umetnika koje je Beljanski nesebično pomagao i podržavao poput Mila Milunovića, Koste Hakmana, Jefte Perića, Zore Petrović, Stojana Aralice, Milana Konjovića, Nedeljka Gvozdenovića, Petra Lubarde, Sretna Stojanovića i mnogih drugih.

Naziv izložbe:

KOLEKCIJA PAVLA BELJANSKOG (PONOVO) U SOMBORU

Autori: Milana Kvas, Čedomir Janičić

Vreme: 27. oktobar – 26. novembar 2023.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratki rezime: Gradski muzej u Somboru otvoren je u novom prostoru 27. oktobra 1945. godine izložbom 67 dela iz kolekcije Pavla Beljanskog. Gotovo 80 godina kasnije, izložba *Kolekcija Pavla Beljanskog (ponovo) u Somboru* predstavlja izbor od 27 reprezentativnih dela iz Spomen-zbirke Pavla Beljanskog: Save Šumanovića, Jovana Bijelića, Milana Konjovića, Petra Lubarde, Ivana Tabakovića, Zore Petrović, Stojana Aralice, Ignjata Joba, Nedeljka Gvozdenovića, Peđe Milosavljevića, Mila Milunovića, Jefte Perića, Ivana Radovića, Marina Tartalje, Koste Hakmana i Marka Čelebonovića.

👄 PANČEVO

NARODNI MUZEJ PANČEVO

Naziv izložbe:

UROŠ PREDIĆ U ZBIRCI

GORANA NIKOLIĆA: ŽIVOTNI ATELJE IZMEĐU SLIKA I REČI

Autor: Dimitrije Jovanov

Vreme: 18. maj – 15. avgust 2023.

Mesto: Narodni muzej Pančevo

Kratak rezime: Na izložbi je prikazan izbor bogate i sadržajno razgranate zbirke dokumentarne građe Gorana Nikolića Neuzinskog iz Opova. Izložba je organizovana sa željom da se učini vidljivim ono što je ograničeno na pogled kolekcionara i manje poznato široj publici. Raznorodan dokumentarni materijal, do sada u najvećoj meri nepublikovan, potiče

Akvizicije 1984-2023: izbor kustosa,
Narodni muzej Pančevo

iz zaostavštine umetnika Uroša Predića, koja je tokom proteklih decenija rasuta po privatnim zbirka-ma. Sabrana kolekcija prvobitno je bila namenjena potrebama jednog privatnog arhiva, te je poreklom i pripadnošću nosila obeležje kategorije ličnog, ali je svojim značajem prevazišla tako postavljene okvire. Izloženi predmeti predstavljaju rezultat selekcije i prema izlagačkom konceptu organizovani su u tri tematske podceline: dokumenti neposredno vezani za umetnikovo stvaralaštvo, privatni predmeti i reprodukcije umetničkih dela sa Predićevim beleškama, materijalna svedočanstva studijskog putovanja po Italiji 1909. godine.

Naziv izložbe:

HLADNO ORUŽJE IZ ZBIRKI NARODNOG MUZEJA PANČEVO, OD PRAISTORIJE DO DANAS

Autori: Jelena Đorđević, mr Vojislav Đorđević,
Srđan Božović

Vreme: 12. septembar – decembar 2023.

Mesto: Narodni muzej Pančevo

Kratak rezime: Izložba upoznaje stručnu i širu javnost sa razvojem i tipovima hladnog oružja koje u svojim zbirka-ma čuvaju odeljenja arheologije i istorije Narodnog muzeja Pančevo. Arheološko odeljenje predstavilo je artefakte iz tri perioda: praistorijskog, antičkog i srednjovekovnog, počev od eneolita sve do kraja 15. veka. Istorijsko odeljenje predstavilo se komadima hladnog oružja iz perioda novog veka sve do današnjih dana. Publika je mogla da se

upozna sa različitim tipovima hladnog naoružanja kao što su mačevi, sablje, koplja, luk i strela, bodeži, sekire, bojne kose, noževi i bajoneti.

Naziv izložbe:

**NARODNI MUZEJ PANČEVO,
AKVIZICIJE 1984–2023: IZBOR KUSTOSA**

Autori: Jelena Đorđević, mr Vojislav Đorđević, Srđan Božović, Svetlana Mesicki, Dimitrije Jovanov, Gordana Đurađević-Prvanov, Damir Prašnikar, Radovan Đerić

Vreme: 12. decembar 2023 – april 2024.

Mesto: Narodni muzej Pančevo

Kratak rezime: Narodni muzej Pančevo ovom izložbom oživljava dobru praksu upoznavanje stručne i šire javnosti sa muzejskim predmetima koji su pribavljeni u prethodnom periodu. Kako je poslednje predstavljanje akvizicija u ovom muzeju održano 1983. godine, izložba donosi presek onoga što je nalazom, otkupom, zaveštanjem, poklonom i na druge načine prikupljeno u poslednjih četrdeset godina. Odeljenja koja su predstavila izbor najzanimljivijih muzealija iz ovog razdoblja su Arheološko, Istorijsko, Etnološko, Istorijskoumetničko, Konzervatorsko i Fotografsko. Izložba je priređena u okviru obeležavanja velikog jubileja: stogodišnjice postojanja Narodnog muzeja Pančevo.

👄 RUMA

ZAVIČAJNI MUZEJ RUMA

Naziv izložbe:

RUMSKI NOVINSKI OGLASI U PROŠLOSTI

Autor: Đorđe Bošković

Vreme: 10–24. april 2023.

Mesto: Kulturni centar *Brana Crnčević*

Kratak rezime: Izložba obuhvata 19 panoa sa oglašiva izabranim iz štampe, kao i sa pridodatim fotografijama oglašivača, njihovih radnji i dokumentima koji se odnose na njihovo poslovanje. Najstariji rumski oglasi datiraju iz 60-ih godina 19. veka i potiču iz novosadskog lista *Zastava* i lokalnih glasila: *Radikal*, *Vesnik Sokolskog društva Ruma*, *Sokolska zastava*, *Zastava Srpske trgovačke omladine*, *Nemački narodni list (Deutsche Volksblatt für*

Syrmien), kalendara (*Rad* i *Ratar*) i knjiga. Ova izložba prikazuje kako su u prošlosti izgledali oglasi u Rumi i način na koji su brojni preduzetnici, radnje i fabrike oglašavali svoje poslove. Takođe, svedoči o multikulturalnosti Rume, kao i o razvijenosti grada, trgovine i zanatstva u prošlosti.

Naziv izložbe:

MUZEJSKI LEGATI

– ZAVEŠTANJE ZA BUDUĆNOST

Autori: Kustoski tim Zavičajnog muzeja Ruma

Vreme: 11. maj – 1. jun 2023.

Mesto: Kulturni centar *Brana Crnčević*

Kratak rezime: Na izložbi je predstavljen izbor iz svih osam legata Zavičajnog muzeja Ruma, od kojih šest legata pripada Odeljenju umetničkih zbirki, jedan Arheološkom odeljenju i jedan Tehničkoj zbirki. Predstavljena su odabrana umetnička dela koja na karakterističan način prezentuju opus svakog od autora (Milivoje Nikolajević, dr Roman Soretić, Fedor Feđa Soretić, Branislav Makeš, Branka Kolundžić i Milan Besarabić), arheološko nasleđe iz legata Dragana Tomaševića i apotekarske posude, opremu, kopije farmakopeja i naučne radove iz legata dr Milana Mičića.

Naziv izložbe:

LEGAT FEĐE SORETIĆA

I ZAVIČAJNOG MUZEJA RUMA

Autori: Kustoski tim Zavičajnog muzej Ruma

Vreme: 12–19. maj 2023.

Mesto: Galerija Platoneum, Ogranak SANU u Novom Sadu

Kratak rezime: Zavičajni muzej Ruma u saradnji sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti – Ogranak SANU u Novom Sadu organizovao je ovu izložbu u okviru manifestacije *Muzeji za 10*. Legat Fedora Feđe Soretića je ustanovljen 2012. godine i sadrži 28 dela, ulja, tempera i akrila nastalih u rasponu od šest decenija. Darovana kolekcija umetničkih dela koncipirana je izborom samog autora, preovlađuju portreti, dok su motivi pejzaža i mrtve prirode u ovoj selekciji zastupljeni u manjem broju. Na izložbi je predstavljen izbor dela koja na karakterističan način prezentuju opus autora.

Od zločina magije do umetnosti farmacije – A magiae crimine ad Artem pharmaciae,
 Gradski muzej Sombor

SOMBOR

GRADSKI MUZEJ SOMBOR

Naziv izložbe:

VEKOVI SOMBORSKOG VENCA

Autori: Milka Ljuboja, Tatjana Stevančev

Vreme: 17. februar – 10. mart 2023.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Izložba je plod saradnje Gradskog muzeja Sombor i Istorijškog arhiva Sombor. Nastala je povodom obeležavanja Dana grada, a sa ciljem prikazivanja razvoja grada Sombora kroz vekove i nastajanja somborskog venca, zaštićenog gradskog jezgra, arhitektonske celine koja je jedna od njegovih znamenitosti. Somborski venac je zaštićeno gradsko jezgro u kome su od druge polovine 19. veka nastajala poznata zdanja javnog, kulturnog i društvenog života grada, koja i danas predstavljaju prepoznatljivu arhitektonsku celinu. Na

izložbi su prvi put izloženi originalni arhitektonski planovi, karte, tlocrti izgradnje ili adaptacije poznatih somborskih zgrada i skice rađene rukom iz arhivskih fondova.

Naziv izložbe:

KRUG ŽIVOTA I SMRTI – PRSTENJE IZ SREDNJOVEKOVNE ARHEOLOŠKE ZBIRKE GRADSKOG MUZEJA SOMBOR

Autor: Viktorija Uzelac

Vreme: 18. maj – 1. jul 2023.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Na ovoj izložbi prvi put je predstavljena sistematizovana celokupna zbirka prstenja iz kolekcije srednjovekovnog nakita Gradskog muzeja Sombor. Prstenje je sakupljano od samog početka formiranja Arheološke zbirke Gradskog muzeja Sombor sa teritorije koja obuhvata prostor današnje Bačke. Krug života i smrti oslikan je primercima prstenja datovanog od kraja 8. do početka

19. veka, a najzastupljenije je prstenje sa arheoloških iskopavanja, koje je i obezbedilo osnovnu građu predstavljenu na izložbi.

Naziv izložbe:

KRUG ŽIVOTA I SMRTI

– ANALIZE DRUGAČIJIH PERSPEKTIVA

Autori: Anđelka Putica, Viktorija Uzelać

Vreme: 25. maja – 1. jul 2023.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Izložba je rezultat interdisciplinarnog istraživanja i analiza predmeta sa nekropola, koji su manji deo aktuelnih muzejskih akvizicija, a potiču sa arheoloških istraživanja i iskopavanja obavljenih na teritoriji koju pokriva Gradski muzej Sombor (grad Sombor i opštine Apatin, Kula i Odžaci) u proteklih dvadeset godina. Namera autorki ove izložbe je da putem raznolikih i detaljnih priča približe pojedinca, ali i zajednice, iz određenih perioda ljudske prošlosti (od bronzanog doba do srednjeg veka). Većina ljudskih skeletnih ostataka omogućila je uvid u različite identitete i nama nepoznate, daleke odnose, dok su pronađeni predmeti doprineli razotkrivanju detaljne biografije – životne priče pojedinaca, ili one iz prošlosti zajednice, ispričane kroz prikaz njihove smrti i pokopa.

Naziv izložbe:

POKUŠAJI EMANCIPACIJE – OSAMDESETE: ZOLDAN RADIĆ, DRAGAN RAKIĆ, DRAGAN PANTIĆ

Autor: Čedomir Jančić

Vreme: 27. jul – 24. avgust 2023.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Izložba pokazuje rad i odnos prema stvarnosti ova tri umetnika u Somboru tokom osamdesetih godina, s naglaskom na njihovom zajedničkom delovanju u okviru neformalne grupe *Alternativni provincijalni teatar Imago* (APTI). U pitanju je pokušaj Zoldana Radića, Dragana Rakića i Dragana Pantića da se, kroz primere novije umetničke prakse (uglavnom performanse i druge ulične umetničke akcije), izbore za status nezavisnih i kreativnih ličnosti, da se emancipuju u uslovima društvenih i kulturnih stereotipa i konformizma, u atmosferi podjednako podsticajnoj i ograničavajućoj, tipičnoj

za poslednju deceniju pred raspad SFRJ. Izložba uključuje slike, crteže, biografski, filmski i foto materijal koji prati najvažnije realizacije ovih umetnika u periodu od 1984. do 1988. godine. Za ovu izložbu umetnička dela i dokumentacija pozajmljeni su iz privatnog vlasništva.

Naziv izložbe:

OD ZLOČINA MAGIJE DO UMETNOSTI FARMACIJE – A MAGIAE CRIMINE AD ARTEM PHARMACIAE

Autor: Nada Putica

Vreme: 15. decembar 2023 – 31. januara 2024.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Izložba nas upoznaje sa istorijom apotekarstva u Somboru. Počinje periodom kraja 17. i početka 18. veka, kada je narodna medicina bila najrasprostranjeniji vid zdravstvene nege, ali je vladalo nepoverenje, pa se često isceljenje smatralo vradžbinom, *criminis magiae*, i zato se strogo kažnjavalo. Prva apoteka se otvara 1766. godine i Sombor postaje razvijeni grad, sa više gradskih apoteka. Razvoj apotekarstva je prikazan do dvadesetih godina prošlog veka.

SREMSKA MITROVICA

MUZEJ SREMA

Naziv izložbe:

DECA OTADŽBINE – RAD ČETNIČKIH UDRUŽENJA U MEĐURATNOJ SREMSKOJ MITROVICI

Autor: Stevo Lapčević

Vreme: 25. jul – 15. avgust 2023.

Mesto: Barokna sala Muzeja Srema

Kratak rezime: Na izložbi je prvi put predstavljen rad dva nacionalna međuratna politička udruženja koja su okupljala veterane Velikog rata: *Udruženja četnika* kao nosioca ideje integralnog jugoslovenstva i *Udruženja srpskih četnika „Petar Mrkonjić”* kao nosioca plemenskog srpskog nacionalizma. Izložba je nastala u sklopu istraživanja koje je autor sproveo u svrhu izrade monografije *Deca Otadžbine, akcije i akteri srpskog i jugoslovenskog nacionalizma u međuratnoj Sremskoj Mitrovici 1918–1941*.

a publici su predstavljani delovi svečanih uniformi članova udruženja, insignije i dokumenta koja svedoče o njihovim aktivnostima. Ideja je bila da se ukaže na postojanje čitavog niza različitih političkih organizacija koje su delovale u međuratnom periodu, a o kojima se nije pisalo, govorilo, niti su predmeti u vezi sa njima ikada predstavljani javnosti.

Naziv izložbe:

**NOVI ČOVEK U STAROM SVETU.
PROSVETNO VASPITNI RAD U MISAONOM
SISTEMU I PRAKSI JOVANA UDICKOG**

Autor: Stevo Lapčević

Vreme: 17. oktobar – 31. oktobar 2023.

Mesto: Barokna sala Muzeja Srema

Kratak rezime: Publika je imala prilike da se upoznata sa prosvetnim i vaspitnim radom Jovana Udickog, jednog od najznačajnijih mitrovačkih nacionalnih, kulturnih i prosvetnih radnika iz perioda prve polovine 20. veka. Predstavljene su fotografije, lični predmeti (knjige, udžbenici, nastavni planovi, eseji i drugi materijali) iz lične zaostavštine Jovana Udickog koje je porodica poklonila autoru izložbe. Ideja je bila da se ukaže na razvoj prosvete u međuratnoj Sremskoj Mitrovici, te da se kroz delo Jovana Udickog ukaže na njen značaj u procesu formiranja mladih generacija. U tom smislu, izložba je obuhvatala i predstavljanje različitih humanitarnih i sportskih organizacija u kojima je Udicki bio aktivan kao član ili pomagač.

Naziv izložbe:

**AVARI I ZLATO – ČETIRI DANA
ZLATNOG POJASA IZ MUZEJA SREMA**

Autor: Jasmina Davidović

Vreme: 23–26. novembar 2023.

Mesto: Muzej Srema – zgrada Arheološkog muzeja

Kratak rezime: Prvi put od pronalaska jednog od najfinijih pojasa na prostoru vizantijskog sveta, 1992. godine, izloženi su originalni elementi definisani kao deo zlatnog avarskog paradnog pojasa. Zbog uslova izlaganja i obezbeđenja pojas je bio izložen samo četiri dana sa veoma dobro organizovanom zaštitom i posetom pet pojedinaca na svakih pet minuta. Cilj je bio ostvariti kontakt publike i jednog izuzetnog predmeta koji se retko viđa bilo

gde. Takođe, namera je bila da se publici vrati osećaj ekskluzive koji se javlja prilikom posete muzeju i izazove uzbuđenje u samom momentu dolaska u muzej, gde će videti nešto vanserijsko.

Naziv izložbe:

**RADOJEVIĆI IZ FRUŠKOGORSKE 13
– PORODIČNA ISTORIJA I ZAOSTAVŠTINA**

Autor: Svetlana Subašić

Vreme: 7–28. decembar 2023.

Mesto: Muzej Srema

Kratak rezime: Izložba, praćena monografskom publikacijom, počiva na tipološkoj raznovrsnosti i semantičkoj polivalentnosti stručno odabranog i prezentovanog materijala vezanog za istaknutu sremskomitrovačku građansku porodicu Radojević, koji je prvi put naučno interpretiran, istorizovan i valorizovan. Prilikom pisanja teksta korišćen je biografski pristup i kompleksan metodološki postupak, koji obuhvata elemente političke istorije, kulturne istorije, formalne analize i komparacije. Analitičkim i studioznim narativom rasvetljeni su život i rad slikarke Radojke Radojević i njene porodice, od austrougarskog perioda, preko epohe Kraljevine SHS (Jugoslavije), NDH do njihovog tragičnog nestanka u SFRJ. Koncipirane *glokalno*, knjiga i izložba prate životni i profesionalni put bračnog para Nikole i Vidosave Radojević, te njihove dece Radojke i Ljubiše u užem (mitrovačkom) i širem (jugoslovenskom) istorijskom, sociopolitičkom, kulturnom i duhovnom kontekstu istovremeno ukazujući da su klasna, nacionalna i rodna pripadnost pojedinca bili (i jesu) determinišući faktori njihove sudbine.

 SUBOTICA

GRADSKI MUZEJ SUBOTICA

Naziv izložbe:

SLIKARSKA PORODICA ŠEFT IZ PEŠTE

Autor: Žužana Korhec Pap

Vreme: 25. januar – 22. maj 2023.

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: Izložba je posvećena kulturnom nasleđu peštanske slikarske porodice Šeft (Schöff, Schoefft) koje se nalazi na teritoriji

Slikarska Porodica Šeft iz Pešte,
Gradski muzej Subotica

današnje Mađarske, Hrvatske, Rumunije i Srbije. Slikarska radionica Šeft (Schöffft, Schoeffft) u Pešti je delovala između 1770–1845. godine, a u njoj su stvarali Jozef Šeft Stariji, njegov sin Jozef Karl i unuk August, svetski poznati slikar. Njihovo stvaralaštvo obuhvata stilski period od kasnog baroka, preko klasicizma do romantizma i realizma. Na izložbi su prikazana njihova dela iz javnih, crkvenih i privatnih zbirki, od oltarskih slika do portreta vladara i kulturnih ilustracija periodike sa početka 19. veka. Subotica je bila posebno privrženica radionici Šeft, a Katedrala, koja je obeležila 250. rođendan, dekorisana je njihovim oltarskim slikama. Nakon Subotice, izložba je gostovala u Muzeju „Ištvan Tir” u Baji i Mađarskom nacionalnom muzeju u Budimpešti.

Naziv izložbe:

**ŠEST GODINA SUŽIVOTA:
GRADSKI MUZEJ SUBOTICA I
LIKOVNI SUSRET (1962–1967)**

Autori: Olga K. Ninkov, Ljubica Vuković Dulić

Vreme: 24. februar – 1. april 2023.

Mesto: Savremena galerija Subotica

Kratak rezime: Gradski muzej Subotica pod ovim nazivom je osnovan 1948. godine u Rajhlovoj palati, a pored toga što obavlja muzeološke, zaštitarske i izložbene aktivnosti, pri Muzeju je 1962. osnovana manifestacija *Likovni susret – Palić*, koja danas radi pod imenom Savremena galerija Subotica. Uloga manifestacije *Likovni susret – Palić* bila je prikaz rada umetničkih kolonija na teritoriji cele Jugoslavije, što ju je činilo jedinstvenom u odnosu na neke druge smotre savremene umetnosti u regionu. Na izložbi su prikazani umetnički fond i dokumentarna građa

(plakati, pozivnice, katalogi, reklamni leci, fotografije) iz vremena suživota sa manifestacijom *Likovni susret – Palić* u trajanju od 1962. do 1967. godine.

Naziv izložbe:

KOLEKCIJA DURANCI – IZ ZBIRKI GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA, SAVREMENE GALERIJE SUBOTICA I GRADSKO BIBLIOTEKE SUBOTICA

Autori: Olga K. Ninkov, Ljubica Vuković Dulić

Vreme: 5. jul – 9. septembar 2023.

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: Izložba je posvećena istoričaru umetnosti Beli Duranciju, koji je donirao svoju kolekciju i stručnu biblioteku gradu Subotici, odnosno ustanovama kulture – Savremenoj galeriji Subotica, Gradskom muzeju Subotica i Gradskoj biblioteci Subotica. Izložene su knjige, dokumenta, zatim likovna dela Bele Durancija, kao i radovi brojnih stvaralaca iz njegove kolekcije. Autori kataloga su, pored autorki izložbe, i bibliotekarke Irena Bognar, Anita Palfi, Olga Šram i Ivona Vojnić Hajduk.

Naziv izložbe:

AKVIZICIJE GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA 2014–2023 (IZBOR)

Autori: Neda Dimovski, Dora Hičik, Slađana Aleksić, Gabrijela Kajdoči Lovas, Arpad Pap, Akoš Kubicković, Olga K. Ninkov, Ljubica Vuković Dulić

Vreme: 30. novembar 2023 –

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: Izložba pruža uvid u akvizicije Gradskog muzeja Subotica u proteklih devet godina obuhvatajući izbor predmeta koje je Muzej pribavio u tom periodu, na različite načine (iskopavanjem, prikupljanjem na terenu, otkupom, putem poklona). Izložba se sastoji iz šest celina od kojih svaka predstavlja jedno odeljenje Gradskog muzeja Subotica: Arheološko, Istorijsko, Etnološko, Prirodnačko, Umetničko, muzejsku Biblioteku. Veći deo izloženih eksponata nikada do sada nije bio javno prezentovan.

 ZRENJANIN

NARODNI MUZEJ ZRENJANIN

Naziv izložbe:

**INTIMNI PROSTORI
MIRJANE NIKOLIĆ PEĆINAR**

Autor: Olivera Skoko

Vreme: 6. septembar – 6. novembar 2023.

Mesto: Salon Narodnog muzeja Zrenjanin

Kratak rezime: Izložba je otvorena povodom stogodišnjice rođenja slikarke i obuhvatila je 46 radova u vlasništvu Narodnog muzeja Zrenjanin, Savremene galerije Zrenjanin i Milice Ivković iz Beograda. Izložbom u Narodnom muzeju Zrenjanin, Mirjana Nikolić Pećinar se na neki način vratila na početnu stanicu: u grad svog detinjstva, odrastanja, školovanja. Tokom trajanja izložbe, priređen je prateći program: autorska vođenja, predavanje, stvaranje i prezentacija videa *U ateljeu Mirjane Nikolić Pećinar*, koji su realizovali mladi u okviru programa *Mali kustosi – velike priče*, radionice i časovi filozofije. Načinjena je i virtuelna tura kroz izložbu koja se može pogledati na sajtu Muzeja (<https://muzejzrenjanin.org.rs/virtuelne-izlozbe/>).

Naziv izložbe:

**DIJAMANT: HVALA VAM
ZA DECENIJE POVERENJA**

Autor: Dejan Vorgić

Vreme: 18. septembar – 13. oktobar 2023.

Mesto: Mali salon Narodnog muzeja Zrenjanin

Kratak rezime: Fabrika ulja u Zrenjaninu je u toku svog postojanja dugog 85 godina ostavila neizbrisiv trag u industriji grada i okoline. Imajući u vidu ovaj aktuelni jubilej, ali i niz manjih, Narodni muzej Zrenjanin i kompanije *Dijamant* DOO predstavili su istorijat rada Fabrike, kao i predmete koji svedoče o njenoj bogatoj prošlosti. Ekspozicije na izložbenoj postavci činili su različita ambalažna pakovanja, reklamni materijali i brošure, istorijski dokumenti, fotografije, radna odela, maketa i dr. Sve ovo prate vizuelno definisani panoi i video-materijal. Izložba je imala bogat prateći program koji je obuhvatao predavanje *Ludvig (Lujo) Tuner: graditelj Beograda i projektant Fabrike ulja u Petrogradu* i stručno

vođenje autora izložbe, kao i radionice sa decom i mladima. Načinjena je i virtuelna tura kroz izložbu (<https://muzejzrenjanin.org.rs/virtuelne-izlozbe/>).

SAVREMENA GALERIJA ZRENJANIN

Naziv izložbe:

UMETNIČKA KOLONIJA EČKA

– MESTO INSPIRACIJE

Autor: Sunčica Lambić Fenjčev

Vreme: 8. maj – 28. jun 2023.

Mesto: Savremena galerija Zrenjanin

Kratak rezime: Na izložbi su predstavljene slike koje se čuvaju u zbirci Savremene galerije Umetničke kolonije Ečka – Zrenjanin na kojima je prikazano graditeljsko nasleđe Zrenjanina i Ečke, neki od simbola i omiljenih mesta okupljanja Zrenjaninaca, kao i seoski pejzaži viđeni očima umetnika. Zrenjanin i Ečka su česta inspiracija umetnicima koji borave i rade u Umetničkoj koloniji, od osnivanja do danas. Kroz ove motive moguće je ispratiti promene umetničkog izraza u istoriji moderne i savremene umetnosti kroz različite pristupe umetnika: od realističkih prikaza preko apstrakcije do kritičkih preispitivanja. Značaj ovih umetničkih dela nalazi se ne samo u njihovoj umetničkoj vrednosti, niti u preciznosti naslikanog motiva, već ove slike često imaju i dokumentarni karakter na osnovu kojeg se mogu dobiti informacije o nekim prostornim celinama u gradu koje su danas znatno izmenjene ili više ne postoje. Među autorima ovih slika se nalaze neka od najznačajnijih imena srpske međuratne i posleratne istorije umetnosti 20. veka.

Naziv izložbe:

UMETNOST NEPREKIDNOG TRAGANJA:

BOŠKO PETROVIĆ (1922–1982)

SLIKE I KOLAŽI IZ KOLEKCIJE

SAVREMENE GALERIJE ZRENJANIN

Autor: Slavica Žarković

Vreme: 7. avgust – 11. oktobar 2023.

Mesto: Savremena galerija Zrenjanin

Kratak rezime: Savremena galerija Zrenjanin čuva ukupno 13 radova značajnog umetnika Boška Petrovića, od kojih su tri rada nastala za Zbirku 1956. godine, nakon njegovog boravka u Umetničkoj

koloniji Ečka, dok je deset radova poklon ćerke Višnje Petrović Galeriji 2021. godine. Dve godine nakon poklona, a godinu dana nakon značajnih godišnjica, sto godina od rođenja i četrdeset godina od smrti Boška Petrovića (1922–1982), Savremena galerija Zrenjanin je predstavila široj javnosti radove Boška Petrovića koje čuva u svojoj kolekciji. Boško Petrović je neumorno istraživao različite tehnike kao što su ulje na platnu, kolaž, akvarel, crtež, ali i mozaik i tapiserija. Prolazeći kroz razne faze, ispitujući u okviru nekoliko tema, stvarao je svoj individualni likovni rukopis često nailazeći na prepreke koje je prihvatao kao neminovni otpor društva umetniku, čije je svojstvo da večito ruši različite barijere, otvara nova pitanja i gura čovečanstvo napred.

Pšenica – od njive do trpeze,
Muzej Vojvodine

Vojne kape i šlemovi od sredine 19. veka do danas,
Muzej Vojvodine

Život u utvrdenju u srednjovekovnom Banatu, Gradski muzej Vršac
Foto: J. J. Baljak

NARODNI MUZEJ ČAČAK

Naziv izložbe:

STALNA ETNOLOŠKA POSTAVKA U HADŽIĆA KUĆI

Autori: Snežana Šaponjić Ašanin, Ivana Ćirjaković
Vreme: 22. decembar 2023.

Mesto: Etnološki muzej Čačak u Hadžića kući

Kratak rezime: Hadžića ili Virerova kuća u ulici Gospodar Jovanovoj u Čačku je vredan spomenik srpske građanske kulture iz 1854. godine. Prvi vlasnik i graditelj kuće bio je jedan od najbogatijih žitelja Čačka, Vladimir S. Hadžić (1832–1872). Kasnije je kuća menjala vlasnike pa je jedno vreme u njoj živeo Sigmund Virer (1848–1922) iz Padove, otuda i drugi naziv kuće – Virerova. Postavka predstavlja enterijer građanske kuće s kraja 19. pa do tridesetih godina 20. veka. Postavka je prikaz mogućeg uređenja reprezentativnog objekta Hadžića kuće i sadrži predmete pokućstva i tekstila koji su pripadali starim čačanskim porodicama Kren, Gavrović, Pantelić, Nikolić, Protić, Sekovanić, Ćirković i mnogim drugim.

NARODNI MUZEJ ŠUMADIJE

Naziv izložbe:

KNEZ MIHAILO. ROĐEN U KRAGUJEVCU

Autori: Bojana Topalović, Roksanda Aleksić, Goran Milosavljević

Vreme: 16. septembar 2023 –

Mesto: Konak kneza Mihaila, Kragujevac

Kratak rezime: U godini jubileja u kojoj se obeležava 200 godina od rođenja kneza Mihaila Obrenovića, Narodni muzej Šumadije, kao nosilac programskih aktivnosti, dao je najveći doprinos promociji kulturno-istorijskog nasleđa u Kragujevcu. Kao centralni događaj u okviru manifestacije *Dani kneza Mihaila* upriličeno je svečano otvaranje multimedijalne istorijske izložbene postavke *Knez Mihailo. Rođen u Kragujevcu*. Izložbenu postavku, kao

i prigodnu monografsku publikaciju, pripremio je stručni autorski tim Narodnog muzeja Šumadije i Istorijskog arhiva Šumadije uz podršku Ministarstva kulture i učešće drugih muzeja i nacionalnih institucija (Galerija Matice srpske, Muzej Vojvodine, Muzej rudničko-takovskog kraja, Muzej u Smederevu, Istorijski muzej Srbije, Muzej Srpske pravoslavne crkve), kao i udruženja i građana (Udruženje za kulturu, umetnost i međunarodnu saradnju *Adligat*, Jevđa A. Jevđević, Srđan Stojančev, Aleksandar Čolić). Život i delo kneza Mihaila Obrenovića predstavljeni su u tri celine koje su omeđane hronološkim okvirima: detinjstvo i prva vladavina, period izgnanstva i period druge vladavine. Postavka je oplemenjena ličnim predmetima, arhivskom građom, poštanskim markicama, litografijama, portretima i fotografijama vladara. Za potrebe postavke izrađeni su originalni umetnički predmeti, kopije predmeta, replike i maketa. Multimedijalne elemente izložbe čine AI animacija kneza Mihaila Obrenovića i virtuelni muzej prezentovan na interaktivnom displeju.

NARODNI MUZEJ KRUŠEVAC

Naziv izložbe:

KAZNENI ZAVOD – LOGOR U KRUŠEVCU

Autori: Bojana Brajović, Milijana Radosavljević

Vreme: 28. decembar 2023.

Mesto: Memorijalni kompleks *Slobodište*

Kratak rezime: Prateći princip specifičnog enterijera, stvoren je prostor koji kroz tri izložbene celine govori o stradanju nevinih građana Kruševca i okoline u periodu 1941–1944. godine. Kroz narativ, praćen arhivskim materijalom u vidu objava, fotografija, dokumenata, ličnih predmeta i vokalnog zapisa, publici se hronološki približava vreme nemačke okupacije i stradanja u logoru. Pored prikazivanja fotografija zločina koje su snimili sami Nemci, pažnja se usmerava na osvetljene portrete stradalih a posetilac se poziva da sagleda svetliji

Knez Mihailo. Rođen u Kragujevcu, Narodni muzej Šumadije,
Foto: Nebojša Milenković

Stalna etnološka postavka u Hadžića kući, Narodni muzej Čačak
Foto: Milenko Savović

Kazneni zavod – logor u Kruševcu,
Narodni muzej Kruševac

smisao njihove žrtve. Ovi elementi doprinose da prostor dobije ne samo na svojoj estetizaciji, već i na stvaranju memorijalnog mesta koje podstiče javnost, a pre svega lokalno stanovništvo, na stvaranje zajednice sećanja.

MUZEJ NAIVNE I MARGINALNE UMETNOSTI JAGODINA

Naziv izložbe:

PRVA STALNA POSTAVKA SALONA OTO BIHALJI-MERIN

Autori: Senka Latinović, dr Ivana Bašičević Antić

Vreme: 26. oktobar 2023.

Mesto: Salon Oto Bihalji-Merin, Beograd

Kratak rezime: Muzej naivne i marginalne umetnosti je 26. oktobra otvorio prvu stalnu postavku Salona Oto Bihalji-Merin, koji je nastao voljom ćerke i naslednice Oto Bihalji-Merina. Ona je Muzeju poklonila stan u kome su Oto i Liza Bihalji-Merin živeli više od 40 godina u Beogradu, zatim kolekciju

umetničkih dela i bogatu arhivsku i bibliotečku građu. Na stalnoj postavci u Salonu izloženo je preko 50 dela. Na otvaranju Salona potpisan je i memorandum o saradnji MNMU sa Muzejom savremene umetnosti u Beogradu, uz najavu velike izložbe posvećene Otu Bihalji-Merinu u 2024. godini.

NARODNI MUZEJ LESKOVAC

Naziv izložbe:

NUMIZMATIKA (STALNA POSTAVKA)

Autor: Nebojša Dimitrijević

Vreme: 20. septembar 2023 –

Mesto: Stalna postavka Narodnog muzeja Leskovac

Kratak rezime: Izložba prikazuje savremeni papirni i metalni novac koji je korišćen na prostoru Leskovca i južne Srbije od 17. veka do današnjeg doba. Izložene su novčanice iz perioda od Kneževine Srbije do 1996. godine, kao i osmanski papirni novac iz druge polovine 19. veka. Pored novčanica izloženi su kovani osmanski novac, kao i lavlji dolari Holandske republike korišćeni kao univerzalno sredstvo plaćanja u Osmanskoj carevini.

CENTAR ZA KULTURU VUK KARADŽIĆ LOZNICA

Naziv izložbe:

MODERNIZACIJA I REKONSTRUKCIJA STALNE POSTAVKE MUZEJA JADRA

Autor: Goran Vilić

Vreme: 3. mart 2023 –

Mesto: Muzej Jadra

Kratak rezime: Projekat modernizacije i rekonstrukcije stalne postavke Muzeja Jadra je završen 2023. godine. Rekonstrukcija je obuhvatila postavljanje sedam vitrina kojima su pokriveni period Prvog svetskog rata, kulturno-prosvetna istorija Jadrana i život i delo Jovana Cvijića. Pored modernizacije, koja je uključila primenu tablet računara, na kojima su u vidu pauer point prezentacije prikazani (dvojezično) sadržaji relevantni za pomenuti period, veliki dodatak postavci su umetnička dela, vajana skulptura Momčila Gavrića, kao i vajani portreti Jovana Cvijića, prote Ignjata Vasića i Vuka Stefanovića Karadžića.

MUZEJ UGLJARSTVA SENJSKI RUDNIK

Naziv izložbe:

100 GODINA FUDBALSKOG KLUBA *RUDAR* IZ SENJSKOG RUDNIKA

Autori: Nenad Anžel, Danijela Trajkovska

Vreme: 5. avgusta 2023 –

Mesto: Prostorije Muzeja ugljarstva u zgradi Fudbalskog kluba *Rudar*

Kratak rezime: Povodom 100 godina od osnivanja Fudbalskog kluba *Rudar* iz Senjskog Rudnika, jednog od najstarijih aktivnih klubova u Srbiji, otvoren je novi izložbeni prostor Muzeja ugljarstva u delu zgrade Fudbalskog kluba. Nova postavka obuhvata predmete i dokumentaciju koji su obeležili jedan vek postojanja Kluba. Tokom bogate istorije Kluba, većinu njegovih članova činili su upravo rudari iz Senjskog Rudnika i njegove okoline. Pored svoje osnovne delatnosti, očuvanja industrijskog nasleđa resavskog kraja, Muzej ugljarstva baštini i nematerijalno nasleđe vezano za svakodnevni život rudara i njihovih porodica u naselju. Zbog značaja i uloge sporta u razvoju zajednice, uključili smo se u proslavu ovog jubileja i učestvovali u formiranju izložbene postavke, koja je uvrštena u stalnu postavku Muzeja ugljarstva u Senjskom Rudniku.

NARODNI MUZEJ ŠABAC

Naziv izložbe:

BOJ NA MIŠARU

Autori: Branislav Stanković, Vladislava Munić Cunningham, Damir Vlajnić

Vreme: 13. avgust 2023.

Mesto: Dom kulture, Mišar

Kratak rezime: Muzej na Mišaru je depadans Narodnog muzeja u Šapcu i posvećen je Boju na Mišaru. Povodom obeležavanja godišnjice Boja na Mišaru 13. avgusta 2023. godine otvorena je nova stalna postavka. Centralni deo postavke predstavlja rekonstrukcija šanca koji je moderno dizajniran, što mu omogućava uspešnu interakciju sa publikom. Poseban deo postavke predstavljaju umetnička dela koja su inspirisana ovim istorijskim događajem. Postavka je spoj tradicije i modernosti, te posetioци različitog uzrasta i predznanja mogu podjednako uživati i učiti tokom posete.

GRADSKI MUZEJ VRŠAC

Naziv izložbe:

ŽIVOT U UTVRĐENJU U SREDNJOVEKOVNOM BANATU

Autori: Ivana Ranimirov, Stefan Mavrović

Vreme: jul 2023.

Mesto: Vršački zamak

Kratak rezime: U depandansu Gradskog muzeja Vršac, kroz muzejsku postavku artefakata i drugog izložbenog materijala u obnovljenom donžonu Vršačkog zamka, predstavljen je način života u srednjovekovnom utvrđenju na području Banata. Obuhvaćena je hronologija od prvog pomena grada, 1227. godine, zaključno sa krajem Osmanske vladavine, 1718. godine. Prvi put, javnosti je predstavljeno ono što je pronađeno na lokalitetu tvrđave, konzervirano, obrađeno, pripremljeno i prilagođeno svim posetioциma. Pored izvornih predmeta (arheoloških, hladnog oružja, ratničke opreme i numizmatike), izložbu su upotpunila i brojna oruđa, model diorame idealne rekonstrukcije Vršačkog zamka, model, replika gotskog oklopa, dvojezični tekstovi, fototipsko izdanje privilegovane Tržišne povelje Franca II. Za potrebe muzejske postavke, iskorišćene su sve četiri etaže (300 m²) u samom Vršačkom zamku a takođe su izrađene i istorijske reprodukcije srednjovekovnog aksesora i mobilijara.

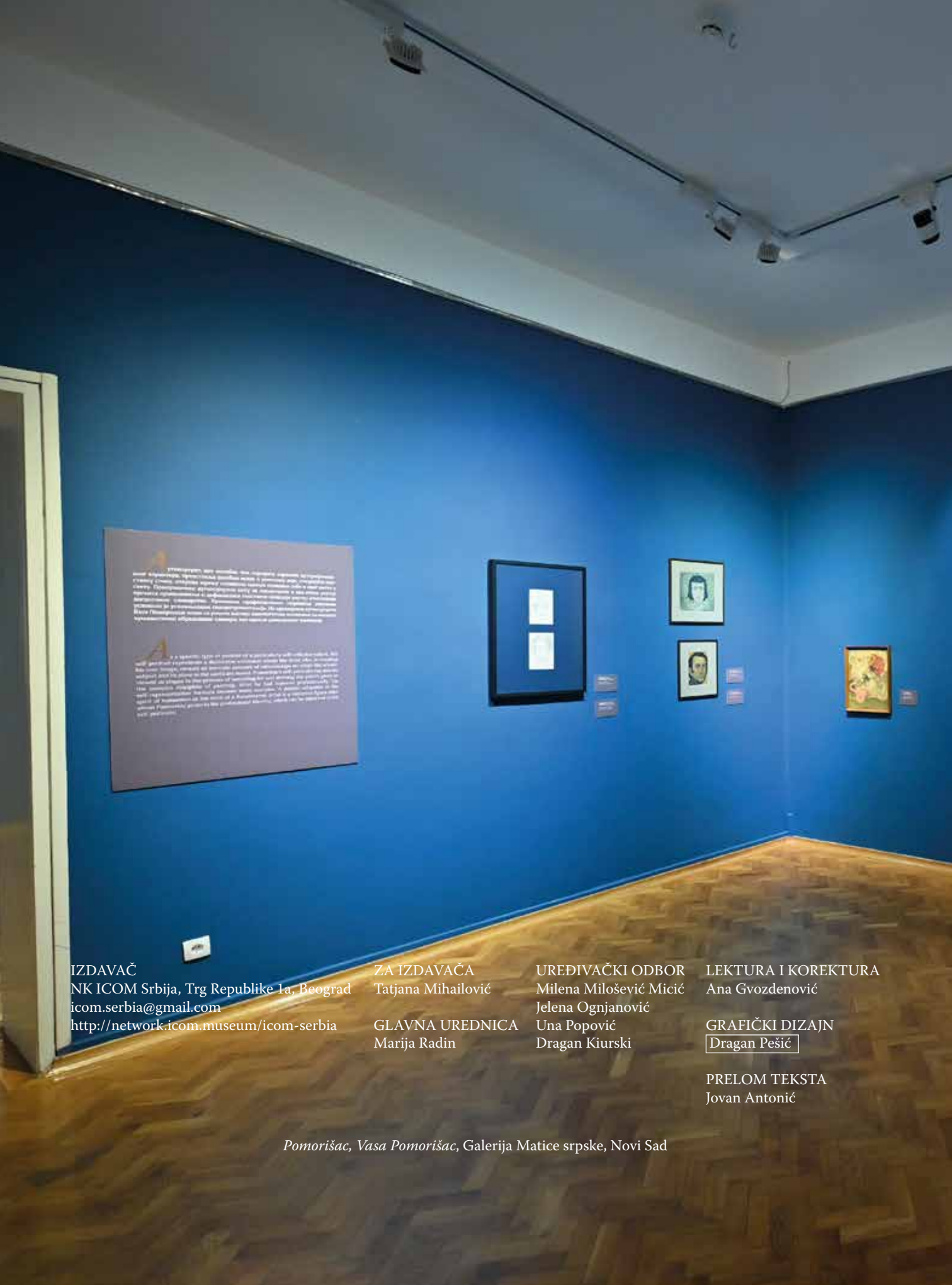

*Modernizacija i rekonstrukcija stalne postavke Muzeja Jadra,
Centar za kulturu Vuk Karadžić, Loznica*

*Boj na Mišaru,
Depadans Narodnog muzeja u Šapcu – Muzej u Mišaru*

IZDAVAČ
 NK ICOM Srbija, Trg Republike 1a, Beograd
 icom.serbia@gmail.com
<http://network.icom.museum/icom-serbia>

ZA IZDAVAČA
 Tatjana Mihailović

GLAVNA UREDNICA
 Marija Radin

UREĐIVAČKI ODBOR
 Milena Milošević Micić
 Jelena Ognjanović
 Una Popović
 Dragan Kiurski

LEKTURA I KOREKTURA
 Ana Gvozdenović

GRAFIČKI DIZAJN
 Dragan Pešić

PRELOM TEKSTA
 Jovan Antić

Portrait of a man in a dark suit, likely a historical figure, displayed on a blue wall.

Portrait of a woman, likely a historical figure, displayed on a blue wall.

Portrait of a woman, likely a historical figure, displayed on a blue wall.